

הקדמה

1. מיסים ישירים:

<u>פירוטי</u> (שיעורי המס 51%)	<u>הוני</u> (שיעורי המס 25% CAPITAL TAX)
- מס הכנסה	- מס רווחי הון- לא מקרקעין
- מס חברות	- מס שבח מקרקעין- מקרקעין
	- מס רכישה

2. מיסים עקיפים: מס עקיף מיד גורם לאינפלציה- מעלה את המחירים של כל המוצרים.

מע"מ, מכס, בלו, מס רכישה

המס העקיף לא תלוי בתוצאה כלשהי.

1. "מוניציפלי": ארנונה, היטל השבחה, אגרות פיתוח.

למה להטיל מיסים, לגבות מיסים מאנשים כדי שיהיה לממשלה?

מטרות של דיני המיסים הן מטרות מגוונות: אם אנחנו חיים בתוך חברה, יש מטלות שהחברה צריכה לבצע כמו מטלות סוציאליות, דיני המיסים מוטלים על כולם ואז מעבירים לאלה שפחות. ברגע שהמדינה הגדירה את המטרות שלה לדאוג לחינוך, ביטחון, בריאות; חוץ ממטרות סוציאליות: מסחר, כלכלה, תחבורה; כדי להשיג את אותן מטרות צריך כסף, תקציב.

דיני מיסים יודעים גם לדאוג לפיזור נכון של אוכלוסייה על ידי זה שנותנים פחות מיסים לפריפריה. לפי ס' 10 לפקודה נותנים הטבות מס לפריפריה- זה מעודד ללכת לפריפריה- פיזור נכון של האוכלוסייה. המס יכול לווסת גם את האינפלציה, את הכלכלה. מס מעודד תיירות, שייכנס מטבע זר לארץ אז נותנים הטבות לאילת למשל לבנות בתי מלון, הטבות למשקיעים. אינטל באה לישראל ואני רוצה שהיא תשקיע במקום מסוים אז אני נותן לה הטבות מס- מסתבר שאינטל לא משלים מס כלל. דוגמא מובהקת: כחלון מס דירה שלישית, ככל שתקנה עוד דירות לא כדאי לך כי תשלם עוד מס.

** מס הכנסה שלילי: מס הכנסה משלם כסף למי שלא מגיע לסף המס.

מיסים ישירים: מס מוטל על פעילות חיובית, לא על כל פעילות באשר היא רק אם התוצאה היא חיובית. מס הכנסה לא מוטל באשר הוא אלא מחפש תוצאה עסקית חיובית, אם יש לך רווח. הכנסה הגולמית פחות ההוצאות (הוצאות מוכרות)- אם ההוצאות מגיעות לגובה ההכנסות אז אין מס. במס הכנסה אתה **חייב** תוצאה חיובית. כשאתה מוכר את הנכס עצמו, ולא את הנעליים, מוכר את ההכנסה עצמה זה הוני ולא פירוטי. כשאתה מוכר תפוזים- פירוטי, כשאתה מוכר את הפרדס- הוני;

המס הישיר הוא מס שחל על תוצאה, לא משנה אם פירוטי או הוני; חייב תוצאה עסקית חיובית; אם הוא קנה את חנות הנעליים במיליון ומכר במיליון אין תוצאה אין רווח אז אין מס (למעלה מ-60% מחיר הדלק זה מס עקיף). המס העקיף הרבה יותר פשוט לא מעניין אם הרווחת או לא- אם מכרת דלק לא מעניין אותי כמה הרווחת עליו- לכן ברשות המיסים אחוז העובדים במע"מ לעומת מס הכנסה שונה.

הכנסות פחות הוצאות= הכנסת חייבת < 51% מס.

במיסוי נדל"ן יש שני מיסים: מס שבח- הוני- מס ישיר.

מס רכישה נחבא לו במס עקיף- קנית דירה תשלם מס רכישה.

לגבי המס הישיר, צריך לאבחן בין מס פירותי- מס הכנסה, מס חברות. לעומת המס ההוני: 25 אחוז מס, לכן כולם רוצים להיות במס ההוני.

במס הישיר יש לנו את פקודת מס הכנסה: יש גם את המס ההוני בתוכו (ס' 88 והלאה) משום מה, המס על רווחי הון במקרקעין- מס שבח הוא בחוק נפרד ולכן, הוא גרם לכך שהיו מחלקות שונות מטפלות בזה וגם המס הזה מיוחד לעורכי דין. מס שבח- חוק נפרד, מחלקה נפרדת, המס העיקרי שהעורכי דין צריכים לדעת אותו.

תכנון מס- הימנעות ממס

1. בין כלכלה למשפט

2. עסקה מלאכותית

3. סעיף 86 לפקודה

סעיף 84 לחוק מיסוי, מקרקעין

סעיף 38 לחוק מע"מ

מס הכנסה זה פגיעה בזכות הקניין, ובעידן הזכות החוקתית הוא צריך להיות עי חוק- פקודת מס הכנסה, צריך להיות מטרת ראויות: זה תקציב המדינה: ביטחון וכו' והוא צריך להיות מידתי ועל הנושא הזה אנחנו נדון בהקשר למס בהמשך. במידתיות כפי שנראה בהמשך המרצה גורס לא לעבור את החמישים אחוז מס.

דיני המיסים הם נובעים מדיספלינה משפטית כי גביית המס היא פגיעה בזכות הקניין וזה דורש שזה יהיה עי חוק ולמטרות ראויות ובעיר מידתית. אבל החשיבה היא נכונה אבל אל לבד.

עסקה מלאכותית: למה עסקה מלאכותית גורמת לך לא להיות 100 אחוז משפטן אלה גם כלכלה למה לא הכל משפט? דיני מיסים המטרה שלהם לגבות מקסימום מס, התוצאה בסופו של דבר הולכת לאנשים. מזה התעשרות? מאוד קשה להגדיר. האם התעשרות זה ירושה, זכייה? מאוד קשה להגדיר. לכן דיני המיסים אמרו שצריך טיפה לפזול לכלכלה (סעיף 86 לפקודה- עסקה מלאכותית).

סמכות להתעלם מעסקאות מסוימות [28] (תיקון מס' 13) תשכ"ח-1968

86. (א) היה פקיד השומה סבור, כי עסקה פלונית המפחיתה, או העלולה להפחית, את סכום המס המשתלם על ידי אדם פלוני היא מלאכותית או בדויה, או שהסבה פלונית אינה מופעלת למעשה, או כי אחת ממטרותיה העיקריות של עסקה פלונית היא הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותות, רשאי הוא להתעלם מן העסקה או מן ההסבה, והאדם הנוגע בדבר יחויב לשלם מס לפי זה. הימנעות ממס או הפחתת מס ניתן לראותן כבלתי נאותות אפילו אינן נוגדות את החוק.

לענין זה, "עסקה" - לרבות פעולה.

(ב) שום דבר האמור בסעיף זה אינו מונע מהשיג בערעור, בהתאם לסעיפים 153-

158 על החלטתו של פקיד השומה בהשתמשו בשיקול דעתו שניתן לו בסעיף קטן (א).

הסבר: עסקה מלאכותית- 4 אלמנטים:

1. מפחיתה או עלולה להפחית- מתכנן מס עושה תרגיל שגורם שאתה תשלם פחות מס, האם זה לא לגיטימי

לבן אדם לתכנן את החיים שלו וכך לשלם פחות מס? כדי שעסקה תהיה מבוטלת (נקייה) התכנון הזה חוקי

אבל הוא מפחית את המס

2. הוא מלאכותית או בדויה

3. אחת המטרות העיקריות- הימנעות

4. מטרה נאותות, מזה?

מקרה 1:

בן אדם גר באזור חיפה, יש לו סנדלריה: הרואה חשבון שלו אומר לו להקים חברה, הפקיד שומה שואל אותו את הסיבות להקים חברה הוא אומר לו שהכל מסודר ושהוא רוצה לשלם את כל המיסים. פקיד השומה אומר לו שזו עסקה מלאכותית כי אתה משלם פחות מיסים (זה מפחית או עלול להפחית), מלאכותית או בדויה, פקיד השומה אומר שזו עסקה מלאכותית. אחד מהמטרות העיקריות זה היפטרות ממס- לכן זה בלתי נאות ולכן אתה יכול לפתוח חברה ולשלם אבל מיסים רגילים ולא של חברה. התשובה היא שזה מקרה שלא נכנס לסעיף 86. סעיף 86 נועד למקרה שהשימוש בחוק באמצעי טריקי כלומר, פה היה שימוש של סעיף 86 בצורה לא נכונה.

מקרה 2: במס שבח יש מס עקיף אחד: מס רכישה! בתוך מס שבח רוב נדלן הוא לא בעלות כי המדינה מחזיקה 93 אחוז מקרקעות המדינה. חנויות גדולות שוכרים 30 שנה למשל שופר סל ונכנסים למשרד עורכי דין והוא אומר להם שישלמו 5 אחוז רכישה של 20 שנה ראשונות תן לשופרסל זכות שכירות ועוד 10 שנים לחברת בת של שופרסל. הכל חוקי פה אבל למה ה מלאכותי: המנהלים של חברת בת זה של שופרסל וגם מבחינת המניות כלומר כל המהות זה שופר סל יש לו 30 שנה בלי לשלם מיסים – המבחן שלנו הוא מבחינה כלכלית אם זה אותו גוף כלכלי שמרוויח. ואז תיקנו את חוק מיסוי מקרקעין והיום זה עומד על 25 שנה.

מקרה שלישי: פס"ד שטרית: משרד אדריכלים שאחד השתתף בתוך הפרויקט, הוא פירק את החברה הישנה שלנו והפתח חברה חדשה השתתף בפרויקט וגם זכה בו, כשהוא פירק את החברה יש הטבות מס בפירוק. זה מיסוי התחשבות בפירוק. בחברה בפירוק יש להכנסות של ה-7 שנים אחורה מיסוי רק של 9 אחוז (זה היה בעבר) פקיד השומה אמר שהחברה פורקה לצורך הטבות מס בביהמ"ש העליון נמדר טען שאין שום בעיה בפירוק לפני בשופט ברק. נקבע שזו עסקה מלאכותית ונמדר חושב שזה טעות.

סיכום העסקה נמדדת לכי תכנים כלכליים: לא נאות למרות שזה חוקי.

הכנסה: הכנסה גולמית- הוצאות = הכנסה חייבת.

הכנסה חייבת: סעיף 1 **(תיקון מס' 22 תשל"ה-1975)** "הכנסה חייבת" - הכנסה לאחר הניכויים, הקיזוזים והפטורים שהותרו ממנה לפי כל דין; **המס חל על הכנסות פחות הוצאות (פטורים).**

שיעורי המס הם פרוגרסיביים.

הגדרה להכנסה:

מבחינת דיני הכלכלה: כל התעשרות כלשהי היא לא אותה הגדרה כמו בדיני המיסים דיני המיסים: לא על כל התעשרות נטיל מס. השאלה על מה כן זה לא דרך הכלכלה. בדיני המיסים מפרידים בין הכנסה שוטפת (מס הכנסה) לבין הכנסה הונית. ויש גם הכנסות של מיסים עקיפים. דיני המיסים לא מגדירים לפי התעשרות אלה לפי המקור שלה.

הפקודה עצמה לא מגדירה מהי הכנסה:

סיכום תורת המקור היא התחמקה מלהגדיר מופשטת למונח הכנסה, היום המונח הכנסה אין הגדרה בחוק החוק הוא רק נותן לך רשימה (סעיף 2 א וגם סעיף 3) או כל דין דהיינו אין הגדרה רק רשימה. לכאורה זה פתרון טוב. סעיף 2 (10): אומר רשימה **מקורות**

אחרים

(10) השתכרות או ריווח מכל מקור אחר שאינו כלול בפסקאות (1) עד (9), אך לא הוצא מהם בפירוש ולא ניתן עליו פטור בפקודה זו או בכל דין אחר.

השתכרות או רווח מהימורים מהגרלות או מפרסים (תיקון מס' 134 תשס"ג-2003)

2א. (א) השתכרות או רווח של אדם תושב ישראל, שהופקו או שנצמחו בישראל או מחוץ לישראל, וכן השתכרות או רווח של אדם תושב חוץ, שהופקו או שנצמחו בישראל, שמקורם בהימורים, בהגרלות או בפעילות נושאת פרסים, יובאו בחשבון בקביעת רווחים או הכנסתו ויראו אותם לענין פקודה זו כהכנסה, למעט לענין קיזוז הפסדים.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על כל אחד מאלה:

- (1) השתכרות או רווח שהם הכנסה ממקור אחר על פי פקודה זו;
- (2) השתכרות או רווח מפרסים שניתנו במסגרת אישית;
- (3) השתכרות או רווח מהגרלות או מפרסים שנקבעו על ידי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת.

מחפשים שני דברים מה ההכנסה מה ההוצאות ומהי ההכנסה החייבת במס.

סעיף 2(א):

הסעיף קובע על הגרלות ופרסי אתה חייב במס (35 אחוז את האחוז כתוב ב124 ב') לפי ההכנסה שלך (ללא ניכוי הוצאות). ב2003 (דווקא בשנה הזאת כי בשנה הזאת היה קזינו ביריחו וקבעו שזו הכנסה לפי 2 א כי תורת המקור לא ענתה על זה- בהזדמנות הזאת הן הסדירו לא רק רווחים מקזינו אלה גם פרסים) חוקק החוק לפני זה היה תורת המקור ששם לא הייתה תשובה. אין קיזוז הוצאות!

לכלל הזה יש שני יוצאים מהכל: למעט רווח שנובע ממסגרת אישית:

א'. פרס שאתה מקבל לא על עבודה (פרס ישראל למשל- שר האוצר פטר אותו) אבל גם בלי לפטור את זה אם זה לא על המקצוע שלך אתה חייב ואם לא אז לא. הודיעו על מציאת כלב תמורת פרס כספי זה אישי- פטור ממס.

ב'. כל פרס אחר- שר האוצר- שר האוצר יכול לקבוע בתקנה שהפרס פטור ממס.

שאלה 1: ראובן סטודנט למשפטים, שנה ב' לדיני מיסים. הוא קיבל פרס על זה שהוא קיבל את הציון הכי גבוה בכיתה האם הוא חייב על זה במס? אין משלח יד של סטודנט- פטור. אסיסטנט באוניברסיטה מקבל פרס/ מלגה שהוא טוב, התשובה היא שאתה קורא לזה מלגה אם הוא חייב לעבוד זה שכר לימוד- חייב.

שאלה 2: ראובן עובד במפעל של קרמיקה והוא מוצא את השעון של בעל המפעל (הובטח כסף)- לא חייב הפטור הוא פטור אישי זה לא קשור לעבודה לכן יש פטור.

במסגרת הזאת שאין הגדרה להכנסה אנחנו נדבר על:

מתנות- כוונה להרוויח: אשתו של יהלומן הולכת לרופא שיניים, הטיפול היה מאוד מוצלח כי הרופא היה טוב. שואלת כמה זה עולה עונה לך 2000 ₪ ומוציאה טבעת קטנה עבור הרופא. האם הרופא חייב במס על הטבעת?

כן חייב במס כי זה טובת הנאה שקשורה במקור הכנסה, היא נתנה לו טבעת כי הוא רופא שיניים ((1)2)) משלח יד- נותן שירות. גם מתנה חייבת במס למרות שלא היית חייב לתת אותה ואתה לא היית חייב לקבל אותה, אם זה קשור למקור ההכנסה (טיפ) חייב טיפ במסעדה חייב (שם יש שאלה אחרת של מי חייב אבל אין וויכוח על זה שזה חייב)

הכנסה בשווי כסף: הכוונה היא להכנסה שיש לה שווי כספי לא טיפ יהלום כמו בדוגמא הקודמת. איך אני ממסה את היהלום? יש שמאים

סיכום- הכנסה חייבת במס גם אם לא חייבים לשלם אותה (טיפ, פרחים)

הנושא השני גם אם התמורה שלא היו חייבים לתת אותה איך? שמאי

הכנסה בלתי חוקית- פרומקין מקבל שוחד לשחרר אנשים מהצבא (הוא פסיכיאטר) השאלה היא כזאת האם בן אדם שמקבל שוחד חייב לשלם מיסים? סוחר סמים לצורך העניין חייב במס? כדי שלא ייצא חוטא נשכר מס הכנסה יחול על הכנסה בלתי חוקית. אם אני כבר חייב במס האם אני יכול לנות הוצאות? אם ההוצאה עצמה בלתי חוקית לא נכיר אם פרומקין עלה לי שכירות חשמל נכיר אבל אם תעשייה אווירית זוכה במכרז והיא אומרת הרווחנו מיליונים אבל יש לנו הוצאות שילמנו להם שוחד זה לא מוכר בהוצאה שההוצאה עצמה היא עבירה- זה לא מוכר.

סיכום: דיברנו השיעור הזה על כך שאין הגדרה בפקודה ויש תורת המקור שהיא לא מושלמת והרשימה לא מלאה (הגרלות פרסים). דיברנו על ס' 2 א (א) שתוקן הכניסו את את סעיף 2 א א שיש שם את הפתרון להימורים ופרסים- 35 אחוז ללא ניקוי הוצאות אבל כאן קבענו 3 נקודות א. המס הוא סופי ואין ניקוי הוצאות-רווח מקזינו ברומניה לא ינוקה. ב. ישנם פטורים: ששר האוצר קובע ויש פטור שהוא אישי דהיינו מישהו מקבל פרס לא בגלל מקור ההכנסה אלה במסגרת אישית.

הנושא השני בגלל שאין לנו הגדרה להכנסה ניסינו לתת פתרונות: גם מתנות חייבות במס למרות שהם לא מכוח חיוב של משהו לכן טיפ יהיה חייב במס בתנאי שהוא קשור במקור ההכנסה והוא בכלל משהו אתה עשית במסגרת הזאת. דבר שני אם הכנסה אם מופיעה בשווי כסף חייב במס ומעריכים את זה בעזרת שמאי. הדבר השלישי שהכנסה בלתי חוקית חייבת במס למרות שמדובר בפעילות בלתי חוקית- קיבלת שוחד תשלם מס ויאפשר לך לנקות הוצאות לעומת זאת, נתת שוחד לא תוכל לנקות הוצאות (ולהגיד נתתי שוחד) המחוקק לא יכול להכשיר עבירה

הכנסה-מאפיינים:

1. הכנסה רעיונית: הכנסה שלא התקבלה אבל התעשרת מבחינה רעיונית

- סעיף 3 (ט)
 - 85+100 (פס"ד בן צבי +כהן)
2. עיקרון מילוי הפרצה- פס"ד קציר.

הכנסה רעיונית: הכנסה שלא התקבלה אבל התעשרת מבחינה רעיונית- דוגמא **מס' 3ט** – אני עובד במכללה כבר היא אל רוצה משכורת אבל נותנים לו הלוואה של מיליון בסוף השנה מחזיר מיליון ש. על זה יש רווח? לא, לקחתי מיליון והחזרתי מיליון אבל לפי 3 ט יש רווח ומשלמים עליו מס. כשאתה מקבל הטבה סמויה כזאת שהיא למעשה אתה יכול לעשות ממנה כסף או להימנע לשלם מיסים (שוק אפור להחזרת הלוואה) חסכתי 15 אחוז וגם אם אני מכניס לחשבון בנק נותנים רווח. כלומר היה הטבה. למרות שקיבלת מיליון והחזרת מיליון (הרווחת הטבה רעיונית). המופע הראשון של הטבה רעיונית זה הטבות של יועץ/ מורה (כמו הפרופ') מי שלוקח הלוואה זו הטבה לפחות של הריבית זה הטבה סמויה. שר האוצר קבע 3 אחוז. אם למדר מקבל הלוואה יש בה הטבה גלומה של ריבית (היית יכול להרוויח) ואתה תצטרך לשלם מס עבור זה (זה נקרא הכנסה רעיונית).

דוגמא שניה: 85+100: יש כמה סוגים של נכסים:

נכס קבוע- חנות נעליים (החנות)/קבלן(משרדי החברה).

נכס מלאי: הנעליים/משרדים למכירה.

כשאני מוכר את הנעליים איזה נכס אני מוכר? מלאי- (פירותי). כנ"ל עם המשרדים למכירה. 50 אחוז מס כשאני מוכרת את החנות (קרקע) 25 אחוז מס שבח- נכס הוני להבדיל מפירותי. כנ"ל עם משרדי החברה. בדוגמא עם הקבלן:

משרדי החברה נמצאים בדיזנגוף (הוני) בונה בשרונה בניין גבוה ומוכר את המשרדים. (מכירת המשרדים- פירותי).

הם רוצים למכור את המשרדים בדיזנגוף לקנות שתי קומות בשרונה. לכאורה שהוא מוכר בדיזנגוף- נכס קבוע חייב 25 אחוז מס שבח. אם הוא מוכר בשרונה זה פירוטי מס הכנסה. הכלל הזה לפי סעיף 100 פועל כך: מה קורה שכן אדם משנה את הייעוד של נכס פירוטי להוני וההפך. הוא אומר שזה מהווה מכירה רעיונית (דהיינו עוד לא מכר אבל עשה שינוי ייעוד של דיזנגוף מהון לפירוט ברגע שהוא הפך את זה למכירה.) ברגע שהוא לוקח את הדירות בשרונה הוא מכר לעצמו נכס פירוט והופך אותו לנכס הוני. ההפיכה של נכס קבוע להון חייבת במס וההפך.

ישלם על ההוני – דיזנגוף 25 אחוז

ועל שרונה 50 אחוז (כמה עולה הבית פחות כמה עלה לך לבנות).

הסעיפים האלה הם חריגה לעיקרון המימוש. עד שלא תממש לא יחייבו אותך אבל העברות בתוך זו הפרה של עיקרון המימוש.

נעבור למשהו שהוא לא נדלן: אלקטרה מזגנים זה פירוטי. היא לוקחת מזגן אחד מהמלאי (למשרד של המנהל) הפך את המלאי להוני כלומר 50 אחוז מס הכנסה. הכנסה רעיונית של ההכנסה (הפיכה לנכס של מלאי לנכס קבוע) מכרו ב3000 וקנו ב2000 המס ישולם רק על 1000 שח.

אם המנכל לוקח מהמשרד ומעביר אותו למכירה האם הפעולה הזאת חייבת במס הוא לקח נכס קבוע והפך אותו לפירוטי מס רווח הון 25 אחוז.

**** מס ישיר צריך שבח כלומר אם מכרתי בהפסד אין מס. אם קבן היה מוכר את המשרד ולא הרוויח אין מס.**

סעיף 100 מחייב מהון לפירוט מחייב במס רווחי הון

סעיף 85 מחייב מפירוט להון במס הכנסה.

הסיפור התחיל באנגליה בפס"ד מאוד ידוע- שרקין נ' ווארן. הייתה אישיה שהייתה לה חווה להשכרת סוסים. לקראת סוף השבוע אנשים היו באים סוחרים את הסוס ומשלמים סכום (1000) פאונד מטייל איתו ומחזיר אותו. הגב' שרקין לקחה סוס אחד לעצמה והשתמשה בו לסוף השבוע. באו מס הכנסה ואמרו לה שלמי מס הכנסה על רווח של 1000 פאונד. היא שאלה למה? כי זה הכנסה רעיונית כי אם את היית צריכה לשכור סוס היית משלמת 1000 פאונד. הגיע לבית הלורדים: ושם נקבע (אמצע שנות ה-60) הגב' שרקין חייבת מס על 1000 פאונד. וזה עשה מהפכה בדיני המיסים. שדיני המיסים גם על הכנסות לא ממומשות. אדם לוקח מחנות נעליים של עצמו נעליים לשימוש הפרטי (מס לפי מה שהוא מוכר- מחיר השוק). מושבניק לוקח תפוזים לעצמו.

נושא מספר 4: הגדרת שנת מס ואחד מהפסקי דין.

אלמנט הזמן- מס הכנסה

1. הגדרת שנת מס

2. ניכויים במקום- משכורת

3. מקדמות- עצמאיים

אדם מוכר מגרש איך ממסים אותו? מס שבח 25 אחוז. במס ההוני הטיפול במיטוי נעשה על כל מכירה ומכירה. היום מכרת דירה יעשו לך חישוב (מעל 4 וחצי מיליון). יש מדגם שרשות המס בודקת מדי פעם אחוז וחצי מהתיקים במס הכנסה נבדקים יכול להיות ש10 שנים לא יבדקו את החנות שלך ואחרי זה יבדקו. תמיד מס הכנסה יבקר אותך זה נקרא מדגם (נפלונו במדגם) במס

במס הכנסה המדגם הוא אחוז אחוז וחצי. ולכן יכול להיות ששנים רבות לא יבדקו אותי כלומר לא אפול במדגם. מה המדגם במס הוני? המדגם הוא 100 אחוז לא יכול למכור מגרש/דירה בלי לעבור את המס (טאבו מבקשים) אבפילו מס פטור תביא לי אישור שאתה פטור אומר הטאבו. במס ההוני המדגם הוא 100 אחוז כל מכירה במס ההוני נבדקת במס. כל חישוב מס הוא פר אותו יחידה שמכרת. אם אני מוכר שנה אחרי שנה דירה יש בדיקה נפרדת אם אני לא מוכר אין בדיקה.

בסופר מרקט יש 10,000 עסקאות ביום לא בודקים כל עסקה וגם לא עוסקים פר יום במס הכנסה וגם לא פר חודש אנחנו רואים את כל העסקאות במשך השנה. אנחנו בודקים מתחילת השנה (ינואר-דצמבר). ולכן במס הכנסה אתה לוקח את כלל העסקאות במהלך השנה ואת כלל העסקאות האלה אנחנו מחשבים במס והחישוב הוא על בסיס של

אומדן. ס' 6 לפקודה. בודקים את הרווח בשנה. מכאן המשכורת ותלוש המשכורת- אין במס הכנסה את האומדן של חודש (הוא לא קיים) האומדן של חודש הוא זני על בסיס שזה ימשך ככה כל השנה. שנת מס- ס' 1: שנה כלגנדריה.

אם אתה עובד כשכיר חצי שנה ואחרי זה לא עובד אתה תבקש לחלק את הסכום של חצי שנה על כל השנה ותקבל החזרי מס. המס מטיל את התפקיד של גביית המס על המעביד, הוא עושק בגבייה של רשות המיסים ומעביר ישירות תוך שבעה ימים את המס. מה שיוצא שאחרי חצי שנה הוא שילם מיסים בהנחה שהוא ימשיך לקבל אחרי חצי שנה אם הוא הפסיק לעבוד הוא יבקש חזרה. הניקוי במקור הוא מבוסס על השערה כמה זה מה שהוא מרוויח כל השנה- אני מניח שכפי החודשיים הראשונים שהוא הרוויח 10,000 אז כך ירוויח כל השנה.

מה קורה עם עצמאיים: כל עצמאי משלם מקדמות: מקדמות לפי הכנסה של השנה הקודמת. עו"ד בשנה הראשונה אין מקדמות והוא בשנה הראשונה הרוויח מיליון בתחשבי וצא לו לשלם פחות הוצאות זה 14 אחוז מס. מהשנה השנייה אומרים לך לפי שנה שעברה שהרווחת מיליון אתה תשלם מקדמה על בסיס של שנה קודמת (כל ציק שנכנס לך בינואר לוקח לו 14 אחוז) האם זה סופי? לא זה על בסיס של שנה שעברה. אם רואים הפרש הוא ישלם את ההפרש אם פחות מקדמות יותר נמוכות. סיכום: כמו אצל שכירים שהמעסיק מנכה במקום שזהו השערה ואם הרווחת פחות תקבל החזר ויורידו לך את המקדמה לשנה הבאה.

דוח שנתי: להשלים ממחברות

מי צריך להגיש דוח שנתי: זה ששילם מס יותר מדי. מי שצריך לקבל החזרים.

הצהרת הון: בדיקה של נכסים שאתה נכנס תכנס עם סכום גבוה. בהצהרה השנייה תגיד פחות שלא ישאלו אותך מאיפה הכסף.

קיצוז הפסדים- הולך רק קדימה לא אחורה. האם כל שנה עומדת בפני עצמה: שנה ראשונה שילמת מס מיליון ושנה שניה הפסדת סה"כ הרווחת 0 וישלמת מיליון. האם מתחשבים בשנה שהפסדת? כן אבל אנחנו לא נחזיר לך את המס של השנה ששילמת אלה לגבי שנה קדימה לא תשלם מס במקרה של רווח. זה נקרא פריצת שנת מס רק ביחס לקדימה זה אל לבוא ולהגיד תחזיר לי.

*פסד הירשזון. פס"ד טעות כי החזירו אחורה. בדיון נוסף ביטלו את הפסד. שלקח שוחד ולבסוף לא הרוויח הוא החזיר.

סיכום: המיסוי הפרותי נמדד על בסיס של שנה באמצע שנה יש כלים חשובים שהם זמניים- מקדמות- לא מדוייק ויש לנו ניכויים לשכירים והכל משוער בסוף שהשנה יתקנו אם לטוב ואם לע ייש לנו דוח שנתי והצהרת הון והשנת מס יכולה להיפרץ לקדימה ולא לאחור כי אחרת יעודדו הפסקת עבודה.

אלמנט הזמן ברווחי הון – פר מכירה

אלמנט הזמן בפירות- סיכום: אמרנו שאלמנט הזמן הוא שונה מהמס ההוני בעוד שבמס ההוני לא ימסו אותך עד שתמכור כי כל עסקה עומדת בפני עצמה ונבדקת. בפירותי אנחנו לא בודקים פר עסקה אלה פר זמן, כל המכירות במשך השנה אתה לוקח אותו כאלמנט מה ההכנסה שלך השנה? שנה ולא חודש כי פר חודש המיסים הם השערה. בסוף השנה מגישים תוך אבל מה יהיה באמצע השנה? שני כלים שאינם מדויקים: ניקויי אצל מי שעובד אצל מעביד, ניקוי זה על החשבון. עצמאיים- תוך כדי שנה על החשבון משלמים מקדמות, בודק מה הרוויח שנה שעברה. גם זה לא מדויק אבל אנחנו מעריכים ואם יהיו הפרשים נסגור בסוף השנה. אם ת תרוויח יותר בסוף השנה תשלם יותר ואם פחות תקבל פחות. האם יש פריצה של שנת המס? כן לפעמים אדם הרוויח שנה ראשונה הפסיד מיליון שנה שנייה הרוויח מיליון מה שיוצא בשנה השנייה משלם חצי מיליון מס הוא הולך לפקיד השומה לא הרווחתי במהלך שנתיים אז מה שהוא יקבל כתשובה שבשנה השלישית להרוויח עוד מיליון ללא לשלם מיסים. קיצוז הפסדים עד אין סוף הפסדת מיליון עד שתנכה אותו לא תשלם מיסים. זה נקרא לפרוץ את שנת המס. אין קיצוז מיסים לאחור (תן לי את המיסים ששלמתי שנה שעברה) רק קדימה- לך לעבוד ונקז לעתיד. קיצוז הפסדים פורצת את שנת המס קדימה בלבד ולא אחורה.

אלמנט הטריטוריה- שלוש זיקות שניתן לחיב אותך במס :

תושבות- מבחן כולל, איפה אתה חי, איפה נמצאים ילדיך, איפה נמצא רוב השנה, שפה שלך ועוד. אם כך וכך ימים אתה נמצא בישראל אתה תושב ישראל. **איפה מרכז החיים שלך?** בישראל. ס' 1 לפקודה.

מקום טריטוריאלי- טריטוריה איפה שעשית עסקים להם אתה תשלם את המס
אזרחות: נקבעת באופן פורמלי. או שאתה אזרח או לא. לבקש להיות אזרח ישראלי ולכל מדינה יש כללים. תושבי השטחים

ס' 2 : המבחן הוא תושבות, מקום טריטוריאלי- הופקע ונצמחה (גם תושב חוץ). המבחן הראשי שכל מדינות העולם לגבי מס הכנסה הוא מבחן של התושבות, הוא קובע אם אתה משלם מס הכנסה אחד שהוא תושב ישראל ועושה עסק בישראל וגם אם יעשה עסק באוסטרליה או ניו יורק ישלם לישראל. כי אני תושב ישראל וכנזה מס על כל העסקים שלי מכל העולם אני אשלם בישראל. כלומר, אם אני פותח משרד עו"ד בניו יורק אני אשלם בישראל וגם בארה"ב איך בשניים? יש אמנות בין לאומיות.

המבחן הראשי/עיקרי במס הכנסה הוא המס התושבות אבל יש מבחן משני שלפעמים יחייבו לפי המקום (פותר חנות בכיכר מדינה הוא ישלם מיסים) המבחן הוא משולב העיקרי- תושבות המבחן השני (שניהם משולבים) טריטוריה. כאן יכול להיות התנגשות האמריקאי אומר אני משלם גם בישראל וגם בגלל שאני תושב אמריקה גם שם אני משלם. כאן אתה נזקק לאמנה כששתי מדינות תובעות את המס על אותה עסקה מזיקות שונות (במדינה אחת הוא תושב ובשני הוא המיקום של העסק או הפעילות העסקית). בדר"כ הכלל הבסיסי בכל שיטות המיסוי המודרניות הולכים לפי מבחן התושבות!! מרכז החיים שלך.

לפני הפתרון (אמנות), נעבור לשאלה אדם עובד בקריית ארבע הוא תושב של יהודה ושומרון צריך לשלם מס הכנסה ירדני הוא לא יכול לשלם מס במחינת טריטוריה אתה יכול לתפוס אותו? לא כי חברון זה לא מדינת ישראל. וגם לא תושבי ישראל כי מרכז חייהם הם לא בישראל אז איך הם ישלמו מס? לפי 3 (א) פתרון מיוחד שלא קיים כמעט, קובע שלפי מבחן האזרחות- אזרח ישראלי או גם מי שלא אזרח אבל כל מי שיכול להיות אזרח (כלומר יהודי שיש לו עסק בקריית ארבע) הוא ישלם מיסים לישראל למרות שהוא גר באמריקה כי יש לו עסק בקריית ארבע והוא זכאי להיות ישראלי!

כעת נעבור לפתרון (אמנות): אמנות בדר"כ קובעות את המצב הבא: מדינת התושבות היא הנוגסת הראשונה והטריטוריה היא השנייה. הרצאה בניו יורק ראשון ישראל לוקחת אם נשאר אז אמריקה לוקחת. אם שיעורי המס זה 51 אחוז לאמריקה לא נשאר כי זה 28 אחוז. הפוך יכול להיות. פרופ' אמריקאי משלם 28 הוא ישלם את היתרה לישראל על 51 אחוז.

עיתוי ההכנסה:

השאלה האם מתייחסים אל זה כאשר זה נכנס בפועל או מתייחסים כאשר אדם זכאי לקבל?

ישנם שני שיטות:

א'. **שיטת המזומנים-** אני לא יודע מה מגיע לא מגיע אלה רק מה שנכנס בכיס! זוהי ההכנסה שקיבלתי. גם את ההוצאות אתה לא יכול לרשום אם התחייבתי לשלם בעתיד על דברים שסופקו, רק על מה שבאמת יצא! המינוס שלה זה לא משקף את העושר האמיתי (צריך לשלם משהו או צריך לקבל משהו). ציק מזומן במועד פרעונו ייחשב מזומן.

שיטת המומנים הולכת לפי מה שהוצא בפועל מה שלא הוכנס בפועל או לא הוצא לא רושמים. וכך יוצא לפי שיטה זו אפשר להזיז הכנסה משנה לשנה וזה המינוס השני כלומר תכנוני מס.

ב'. שיטה מסחרית: הפוך. אם אני זכאי לקבל את זה (את הציק או התשלום) זה ירשם. כנל לגבי הוצאות (אני כבר חייב את הכסף הזה ולכן ארשום את החוב למרות שלא הוצאתי). **פלוסים בשיטה הזאת:** היא משקפת יותר מבחינה כלכלית בצורה נכונה יותר את ההתעשרות (זה לא רק מה שקיבלתי אלה גם דברים שאתה עשוי לקבל לא במונחים של עלול אתה זכאי לכסף) החיסרון: היא צופה פני עתיד והעתיד יכול להשתבש ולא להתקיים כמו שצפית. מישהו החזיק ציק או משהו. מה שעושים את ההכנסה הזאת נרשום כהוצאה- זה התיקון לחוק לבדוק סעיף. מה שקורה שאני סוחב את הכסף שלא שולם במשך השנה. ס' 17 4 מדבר

על חובות רעים: החוב של בנק הפועלים למשל נהפכו להיות רעים כלומר אני רושם הוצאה אבל בינתיים שילמתי. זה פגם בשיטה המסחרית. לגבי המע"מ- הוא כולו שיטה מסחרית (ישנם עסקים קטנים שלגבי המע"מ זה שיטת המזומנים- זה החרג מה שרווח זה השיטה המסחרית).

כל נכס הוני הזמן עושה לו רע- מטוס לדוגמא, יש לו שני דברים: 1. תיקונים 2. זמן-לאחר זמן רב (40 שנה במקרה של המטוס) צריך להוריד אותו מהשירות) פחת משמע עייפות החומר. המציאו מטוס שאין בו תיקונים אחרי 40 שנה יוציאו אותו מהשירות. בעוד שההוצאה על המטוס היא הונית ולא מוכרת כהוצאה, הפחת זה הוצאה פירותית שמוכרת לפי ס' 17 8. גם ההוצאה ההונית ניתנת לניקוי אך בצורה איטית יותר- לפי הזמן שנקבע (מחשב 4 שנים לדוגמא) בשיעור הראשון הוא אמר שיש הבדל בין הוצאות מוכרות ללא מוכרות- אין בחוק שום הוצאה שהיא לא מוכרת (זה לא חוקי) כל הוצאה לגיטימית בעסק היא מוכרת (הכוונה בדיבור להוצאה הונית היא בעצם להוצאה פירותית) הוצאה פירותית אנחנו קוראים לה מוכרת כי באותה שנה אתה מקזז. כאתה קונה עטים למשרד זה פירותי וזה מוכר. הוצאה הונית – מחשב האם המחשב שקנית ב10000? כן 2500 שח לכל שנה- כי זה מה שנקבע. הפחת הוא הוצאה פירותית בעוד שהנכס הוא הוני. האם הוצאה הונית ניתן לנקות? כן אבל רק את הפחת – בצורה איטית יותר במחשבים ב4 שנים בבניינים 50 שנה. זה תלוי מה מכסת הפחת של הדבר הזה (תלוי מה השנים). מהי התיאוריה מאחורי הפחת? דהיינו מה הסיבה לפחת: שני תיאוריות: שחיקה- שלא ישחקו לך נכסי ההון, והתחדשות(החזר השקעה):

התחדשות- החזר השקעה ושחיקה לדוגמא, מכונת דפוס עולה 5 מיליון שח, המכונה הזאת עוד 10 שנים תיזרק אומר לך מס הכנסה: נכסי ההון של העסק נשחקים ואני שותף בכך שאני לא מחזיר לך מיד את ההכנסה אלה באופן איטי: עיקרון השחיקה אומר כדי שבעוד 10 שנים תוכל להחליף את המכונה אני אתן לך הטבת מס שנקראת פחת. אני מחזיר לך אבל בצורה איטית אלה כל שנה. לפי מכסות הפחת אני רואה כמה אחוזים זה הפחת של כל משהו שקנית לעסק. החזר ההשקעה ההונית אך בתשלומים- זה הפחת! אם בחוק אומרים לך שמטוס כל 40 שנה מחליפים אז אתה תקבל את כל ההוצאות אבל ב40 שנה כלומר כל שנה קצת. **זה לא כסף שאתה מקבל זה ניקוי מס!!** הסיבה לפחת היא להחזיר לך את ההשקעה ההונית- השקעת במכונת דפוס זה משמש את העסק!

מהן שיטות הפחת: "שיטת הפחת השווה" (כל שנה מורידים שווה בשווה)- שיטה הישראלית.

המכונה עלתה מיליון עוד 10 שנים תזרוק את המכונה אני אתן לך כל שנה כניקוי הוצאה 100000 האם זה מתאים למציאות? לא כי לפי המציאות בשנים הראשונות שיטת הפחת לא מתאימה למציאות כי בשנים הראשונות הפחת יותר גדול ואחרי זה יורד קצת. יש עוד שיטה שלא כל שנה זה אותו דבר יורד.

ההיגיון הוא שאנשים רוצים שבשנים האשונות ירד להם יותר – כלומר הם יוכלו לקזז יותר אבל השיטה בישראל שכל שנה יורד אותו דבר. תלוי בכמה שנים אותו נכס מתחלק (מה שקבוע בחוק).

על איזה נכסים יש פחת – ס' 21 לפקודה:

אין פחת על קרקע- כי המחוקק קבע מהסיבה שקרקעות עולות ולא יורדת. על בניין יש פחת- על המבנה כל מבנה נגיד שווה מיליון אתה אומר 1/3 היא קרקע אין פחת, 2/3 זה מבנה ועליו יש פחת.

סעיף 21: להעתיק!

1. בניין- לא קרקע
2. משמשים לצרכי- עיקרון ההוצאה הכרוכה. מנקים את הפחת מהמחיר שקנית- כי רוצים להחזיר לך את ההוצאה.
3. אחוזים- מכסות פחת – לפי אחוזים שיקבעו בחוק.
4. חכירה- רק עלויות.
5. למעט מחיר הקרקע.

ככל שהאחוז של ניקוי הפחת קטן יותר כך תראה את הכסף ביותר שנים. 2אחוז- ההחזרים יהיו תוך חמישים שנה לדוגמא. 10 אחוז תראה תוך 10 שנים את ניקוי.

הפסד הוא: הוצאה כשרה בעסק או משלח יד. הוצאה שלא הצליחה לקבל את המשמעות שלה כגון: פתחת משרד בשנת 2017 היה הרבה הוצאות הרווחת 4 מיליון והיו לך הוצאות של 5 מיליון התוצאה היא מינוס מיליון! כלומר הכנסה שלילית האם בכך הוא יכול לעשות משהו איתה? לא כי הוא לא מקבל את המיליון שח חזרה ממישהו, ההוצאה הזאת יש לה משמעות למה? כי דיני ההוצאות מותרים בניקוי רק באותה שנת מס. דיני הוצאות כפופות לעיקרון של אותה שנה. דיני ההוצאות כפופים לאותה שנה אי אפשר להעביר הוצאה אחת משנה לשנה אחרת אלא בדרך של הפסד. דיני הפסדים כמאפשרים לקחת את אותה הוצאה ולהשתמש בה בשנה הבאה התנאי שיהיו לך רווחים בשנה שאחריה. דהיינו, גורר את ההוצאה לשנה הבאה ואז היא תיקרא הפסד (כי רק כך ניתן לגרור) ותוכל לנקות אותה כהוצאה בשנת 2018, בצורה של דיני הוצאות כל הוצאה שייכת לאותה שנה. לסיכום: הפסד הוא הוצאה של שנה קודמת שמתר יהיה לנקות אותה בשנה הנוכחית כי היא נגררה.

הפסד זה צריך להיות הוצאה של שנה קודמת.

בעסק או במשלח יד: לאדם שכיר רגיל אין לו הפסדים אין לו הוצאות.

בפס"ד יואב רובינשטיין הייתה חברה שמפתחת זני דגים היה לה הפסד היא רצתה לסגור את החברה יואב קנה אותה (את החברה) והוא שילם מיליון שח על הפסדים וזה משתלם לו כי בחברה יש הפסדים של 10 מיליון והוא למעשה קונה שובר לא לשלם מיסים עד 10 מיליון. יואב רובינשטיין רלוונטי. אם יואב רובינשטיין היה קונה חברת בניה לא היו אומרים לו כי אתה יכול להראות טעם אחר מלבד הפסדים. פה הסיבות העיקריות שלא הייתה להיפטר ממס. אתה צריך להראות סיבות כלכליות אחרות מלבד הסיבה שאתה לא רוצה לשלם מיסים.

ההכנסות שכנגדן ניתן לנכות 28 (ב):

אתה תוכל לתוך 2018 לקזז הפסדים מהלחנות למשרד סעיף 28 אומר שיש לך הפסדים שהועברו משנה לשנה באותה שנה יכולים לנכות אותם מכל העסקים וגם במשכורת. אם הפסדת לא רק שאני יעשה את ההוצאה הפסד אלה ב2018 אתה תוכל לנכות מעסקים על עסקים. 28א: להשלים- הפסד צריך להיות מעסק או משלח יד. 28ב: להשלים- ב2018 את הפסדים שהוא מעביר הוא יוכל לנכות כנגד כל הרווחים מכל המקורות. זה רק כאשר מדובר באותה אישיות משפטית יש לי משרד עורכי דין ואני מרצה.!!! אשכול חברות לא כי זה שני אישיות משפטית וביניהן לא ניתן להעביר.

כשזה אותו אדם ויש לו מספר עסקים למעשה הוא יכול לקזז הפסדים של אותה שנה. אם הוא רוצה לנקות כנגד משכורת הוא לא יוכל אלה אם כן יפסיק לעבוד בעסקים האחרים:

2018	2017	2017
ניתן לקזז	אקטיבי- ניתן לקזז 2(1)	משרד- משלח יד
ניתן לקזז	אקטיבי- ניתן לקזז 2(1)	חנות- עסק
לא ניתן לנכות	עבודה ס' 2(2)	מכללה-
לא ניתן לנכות	רווח הון ניתן לקזז 2(1)	מגרש- רווח הון.
לא ניתן לנכות	הכנסה פאסיבית- לא ניתן לקזז זה לא אקטיבי אז זה לא הפסד 2 (6)	חנות בעפולה
	באותה שנת מס מותר לי לקזז מהכל כל עוד שזה אקטיבי	

באותה שנה של ההפסד הוא יכול לקזז מכל המקורות, ההכנסות שמותר לקזז הם רק הכנסות מעסק או ממשלח יד לא יהיו הכנסות פאסיביות. העיקרון הוא קיזוז הפסדים פתוח יותר מדיני ההוצאות.

דבר ראשון מהו ההפסד - חייב להיות מ2 (1), לגבי יכול להיווצר רק במקור אקטיבי האם הוא נוצר במקום אקטיבי? – משרד חנות נעליים ואם אני מפסיד אני יכול לנקות מההוצאות שלי כמרצה, כלומר ההפסד הוא חייב להיות אקטיבי לפי 2(1). אם מכרתי את החנות ויש הפסד זה הפסד הוני- אז אין קיזוז הפסדים. אם זה פאסיבי לא ממשיכים אם אקטיבי כן ממשיכים. **כנגד מה?** כנגד כל ההכנסות באותה שנה (ההוניות הפאסיביות האקטיביות ממשרד וכו) שנה אחרי זה רק כנגד מקורות אקטיבים והוניים שקשורים לעסק לא את הבית שלי אלה את המשרד שלי. לבחינה!
אלו הן השתי שאלות.

ב2018- את הרווחים מהמכללה לא תוכל לנקות ואת החנות.

1. **חובת ניצול מידי- 28 (ג):** למעשה קובע עיקרון אחר- בקיזוז הפסדים יש חובה לנצל. ההוצאה יש לה משמעות רק אם יש מס ככל ששיעור המס גבוהה ההוצאה יותר אפקטיבית ולכן יכול להגיד אדם יש הכנסות עם שיעורי מס קטנים אני אדחה לשנה הבאה או שכנגד הכנסה פטורה לא יעזור לי לקזז אז הכלל הוא כזה מותר לך לדחות הפסדים רק בתנאי אחד שמדובר בהכנסה שכנגדה חייבת בשיעור נמוך (המשך יבוא בעניין זה).

שיעורי המס- ככל שההכנסה עולה גם שיעורי המס עולים. מה שיעור המס המקסימלי שראוי להטיל בחברה? אם יקבעו בחוק מ50 אלף שח ומעלה משלמים 100 אחוז מס מדינת ישראל תגבה 0. האינטרס של מדינת הרווחה היא למקסם את המס ולא להפוך אותו לבלתי אפשרית. לפי חוק יסוד כבוד האדם וחירותו ס' 4 אין פוגעים בקניינו של אדם ולכן הם נעשים לפי חוק למטרות ראויות והם צריכות להיות מידתיות. אם שר האוצר יגבה חוק 100 אחוז מס מסכום מסוים כל שופט יפסול את זה.

- פרוגרסיביים- שיעור המס הגבוה ביותר לדעת המרצה צריכה להיות 50 אחוז המקסימלי כל עליה מזה אתה תגווה פחות.

שיעורים:

הוני	25%
מס יסף 3% אם זה יותר	48%
מס יסף 3% אם זה יותר מ	51%
28%	

אם כל ההכנסות שלך באותה שנה למעלה מ640,000 מעל ה640 51 אחוז.

לפני שנתיים היה מס יסף 2% מעל 800 אלף הוא הוריד את המס אבל הוא העלה את המס יסף ל3%.

ניכויים זיכויים: במשך השמנה יש ניכויים זיכויים. הניכויים – פס"ד פרי : שיטת הניכויים כתמריץ הוא לא טוב אם אתה נותן ניכוי לאשה שמרוויחה 10 אלף שח 7ומגדלת ילדים אין לה מס אז למה לנקות. לכן עדיף לזכות ולא לנקות- הניכוי הוא הוצאה והוצאה ב0 מס אין משמעות להוצאה. כמעט ובשיטה הזאת לא נשאר ניכויים. זיכוי- הוא כסף. הטבות המס בכדי להטיב עם השכבות החלשות צריכות להיות זיכוי ולא ניקוי. ס' 33-40 נותנים זיכויים שונים. יש זיכוי על עצם הדבר תושב מדינה, נסיעות, ילדים, ילדים נכים, הורים שמוחזקים, סטודנטים, תרומות- ס' 46 אומר אדם רוצה לתרום כסף לעמותה 10,000 שח אני אקבל 35 אחוז זיכוי כלומר 3500 ש. רק לגוף שיש לו אישור. צריך לראות אם כתוב אישור לצרכי מס הכנסה.

נקודות קצבה: ב-1975 עשו רפורמה גדולה בדיני המיסים ואמרו גם בנושא המס אנחנו רוצים להתחשב במספר הילדים שלכל אמא תהיה הכנסה שלה (הולך לאמא ולא לאבא) **והכסף הולך לפי מספר הילדים.** אלה תשלומים כדי להחזיק את הילדים. לאורך ה-40-50 שנה כל ממשלה נוהגת אחרת הממשלה הקודמת כמעט מחקה את נקודות הקצבה- כי החרדים הרוויחו על 10 ילדים היה שווה להם לא לעבוד. לפיד שינה את התמונה הוריד לכל ילד. הממשלה החדשה הגדילה.

מס הכנסה שלילי: כל מי שיוצא לעבודה אני מוכן לעזור לו להגיע להכנסה מתקבלת על הדעת. כלי נוסף הוא חוק המינימום. בא על זה מס הכנסה ואומר אני יעודד יציאה לעבודה מיש מקבל 5300 אני יוסיף לו עוד כסף כדי לעודד אותו לצאת לעבודה דהיינו אני אתן לו כסף תפקיד שקצת מזוהה עם ביטוח לאומי.

לסיכום: שיעורי המס פרוגרסיביים מגיעים בשוטף 25 בהוני בשותף ל-48 על זה יש מס יסף שהוא מעלה כל אחד ב-3% חוץ משיעורי המס יש ניכויים שהם נעלמים ויש זיכויים על כל מני תופעות לדוגמא תרומה. חוץ מזיכויים יש לנו בפטורים נקודות קצבה שבא מביטוח לאומי על ילדים ומס הכנסה שלישי שלדעת המרצה צריך לחזק את הכלל הזה.

מיסוי חברות תרגול עם נמדר:

1. מיסוי בשני שלבים
2. מס חברות
3. מס על הדיבידנד

שיקולים בהקמת חברה:

1. הגבלת אחריות
2. שיווק=יצוגיות
3. הטבות מס- עידוד
4. גיוס הון- שיתוף

תאגידי שונים:

1. שותפות
2. אגודה שיתופית
3. קיבוצים

55

השיקולים להקים חברה יש:

הגבלת אחריות כמובן- סלומון נ' סלומון. דיני החברות נולדו מתוך עיקרון של כמה כסף ששמת זה הסיכון שלך. **שיווק וייצוגיות** יותר ייצוגי להגיד חברה ולכן זה אחד מהשיקולים של אנשים לפתוח חברה. יש עוד שיקולים: **הטבות מס-** חוק עידוד התעשייה או חוק עידוד השקעות הון. נותנים הרבה הטבות בצורות שונות, שיעורי מס נמוכים כמו חברת "טבע" ו"אינטל". לפי חוק עידוד השקעות הון הן מקבלות הטבות מס. בנוסף המדינה משתפת. פחת נמוך וכו'. דהיינו חוק עידוד השקעות הון וחוק עידוד התעשייה הם ניתנים אך ורק לחברות. **גיוס הון ע"י אחרים/שותפים** בחברה אני רוצה לשלוט אני עושה סוג מיוחד של שליטה וברוחים אני מוכן להתחלק אז אני עושה מניות סוג ב' למחלק כדי שיקנו ויתנו לי הון.

מיסוי: כולל את מס הכנסה וגם מס הוני כשמדברים על מיסוי חברות צריך לזכור 4 עקרונות מרכזיים שבתוכם יש את שתי השלבים של המיסוי:

1. בדיני חברות המיסוי הוא דו שלבי
 2. השלב הראשון: 23% מהשקל הראשון משלמת מס 23%, זה לא פרוגרסיבי כמו האדם היחיד.
- מיסוי החברות הוא בשני שלבים אבל תמיד מסתכלים עליו בעין שניה מול היחיד הוא לא יכול להיות יותר גבוה מהיחיד כי זה לא יעודד אנשים להקים חברה. אסור שהוא יהיה יותר מדי טוב כי כולם יעברו לחברות צ ובגלל זה יש מאזן.

3. שלב שני- מיסוי דיבידנד 25%-30%

4. אין מיסוי על העברה בין חברות רק כאשר הוא מגיע לאדם הפרטי

סיכום:

ישנו כמה שיקולים להקמת חברה- שיקולים שאינם קשורים למס. (4)
שיקול נוסף- מס: גם במס יש הטבות לחברה אבל יש גם מינוסים- אם מדובר בעסק שמרוויח מעט זה לא שווה להקים חברה. לעומת עסק שמרוויח 70-80 אלף ש"ח חברה כן משתלם להקים.

מס רווחי הון- המס ההוני במדינת ישראל מתחלק ל-2 מס הוני על מקרקעין- מס שבח. ועל נכסים אחרים- מס רווחי הון. יש ביניהם הבדלים.

מדינת ישראל פיצלה את המס ההוני למס שבח ולמס רווחי הון ועבור שניהם עומד על 25 אחוז.
ס' 88:

"נכס" - כל רכוש, בין מקרקעין ובין מיטלטלין, וכן כל זכות או טובת הנאה ראויות או מוחזקות, והכל בין שהם בישראל ובין שהם מחוץ לישראל, למעט –

(1) מיטלטלין של יחיד המוחזקים על ידיו לשימוש האישי או לשימוש האישי של בני משפחתו או של בני-אדם התלויים בו;

(2) מלאי עסקי;

(3) זכות חזקה במקרקעין - בין שבדין ובין שביושר - המשמשים לצרכי מגורים ולא לשם השתכרות או ריווח;

(4) זכויות במקרקעין וזכויות באיגוד כהגדרתן בחוק מיסוי מקרקעין, שעל מכירתם מוטל מס שבח או שהיה עשוי להיות מוטל אילולא הפטור לפי החוק האמור;

הסבר:

מס רווחי הון הוא גם מיטלטלין וגם מקרקעין גם אם הזכות ראויה (אובליגטורית) או מוחזקת (קניינית) כל הזכויות בעולם זה מס רווחי הון בישראל ו/או בחו"ל.

הכלל כל העולם מס רווחי הון חוץ מה-4 של ה"למעט".

למעט:

1. **מיטלטלין של יחיד** – פטור, תכשיטים, אספנות, מתקשים למצוא מיטלטלין שערכם עולים כי הזמן עושה להם רע. אנחנו לא צריכים את הפטור כי בקושי יש נכסים כאלה.

2. **מלאי עסקי**-אם הנכס הוא מלאי עסקי אין מס רווחי הון כי הוא משלם מס הכנסה כבר עבור המלאי אז לא ייקחו פעמיים זה נקרא סידור עבודה מה נחשב נכס בעצם.

3. **זכות חזקה**- דיירות מוגנת, פטור, אדם שמוכר את הזכות הזאת לא חייב במס רווחי הון. הפטור לא חל על דיירות מוגנת שהיא לא למגורים. דיירות מוגנת היא זכות הונית.

4. **זכויות במקרקעין**- סידור עבודה עם מיפוי מקרקעין

מבוא:

מס הוני:

מס רווחי הון ס' 88,

מיפוי מקרקעין: **מס שבח ומס רכישה**

כדי שיכלל במס נכסי הון הוא צריך לעמוד ב-3 היסודות הבאים.

יסודות:

1. זכות במקרקעין- "נכס"
2. מכירה- מכירה
3. שבח- ריווח

מס הוני: חוק מיסוי מקרקעין התחיל ב-49 ונקרא חוק מיסוי מקרקעים וקדם למס רווחי הון, כולל ס' 88 נחקק ב-1965, חוק מיסוי מקרקעין הוא חוק שנידון בתוך המחלקות של רשות המיסים בנפרד. רשות המיסים מחולקת ל**3 אגפים**: מס הכנסה, מע"מ ומיסוי מקרקעין. זה לא רק מחלקה נפרדת זה גם חוק נפרד. ב-1963 נחקק חוק מיסוי מקרקעין חוק חדש לגמרי שבה למחוק את מה שהיה לפני, כל הגדרותיו מאוד רחבות כדי לתפוס את כל המקרים. איך מחייבים על עסקה בנדלן במס שבח- ההבדל הענק בין מס רווחי הון למס שבח הוא כך- במס שבח יש מס נוסף שנקרא מס רכישה. המוכר קרקע חייב מס שבח הקונה קרקע חייב מס רכישה. מס רכישה הוא מס על הקונה. במס רווחי הון הקונה לא משלם מס רכישה. למעלה מ-50 אחוז מהוויכוחים על מיסוי מקרקעין זה על מס רכישה. קניתי לבת שלי דירה שעולה מיליון אחר כך 17 אחוז מע"מ 1,170,000 ועל הסכום הזה מס רכישה. המס רכישה הוא על המחיר פלוס המעמ.

סיכום: אחד מהתוצאות שהנדלן יקר הוא עמוס במיסים ביחוד מס רכישה לקונה שזה תוספת למע, מלמיסים האלה אין שום הצדקה.

היסודות: של חוק מיסוי מקרקעין: כדי להתחייב בעסקה הונית צריך 3 יסודות-

1. זכות במקרקעין- במס רווחי הון- "נכס" : מקרקעין ומניות (שני סוגי של נכסים). ובמס שבח- "זכות במקרקעין".
2. מכירה- מימוש: כדי להתחייב במס שבח צריך פעולת מימוש- עיקרון המימוש אם לא מימשת אין רווח- אין הכנסה רעיונית. אם לא מכרתי אין מיסים
3. שבח- אחרי שמכרת לבדוק האם נשאר שבח- רווח. אם לא הרווחת אין מיסים.

נכס: פירוט, נכס מתחלק למקרקעין ולמניות.

מיסוי במקרקעין:

1. מס שבח – מוכר (ישיר)
2. מס רכישה – קונה (עקיף)

יש לנו שני סוגי נכסים שעליהם מטפלים במס שבח ומס רכישה:

1. זכות במקרקעין (קרקע)
2. מניות באיגוד מקרקעין (חברה שכל הנכסים שלה מקרקעין) – אם אתה מוכר מניות של מקרקעין, הו מחייבות במס.

זכות במקרקעין + זכות באיגוד:

היום, מנהל מקרקעי ישראל לא מוכר בעלות, אלא מוכר רק חכירה ל 49 שנים במגזר העסקי. במגזר החקלאי (מושבים וקיבוצים) הבעלות לשלוש שנים בלבד. המדינה עד לפני חמש שנים לא מכרה בעלות בלבד. לאחר 49

שנים, החוכר צריך לשלם מחדש על הקרקע במחיר השווי הנוכחי. לפני חמש שנים המדינה החליטה ששני מיליון דירות יעברו לבעלות.

1. **בעלות** – הזכות הרשאית ששאר הזכויות נגזרות ממנה. הבעלות כוללת את כל הזכויות. אם אתה בעלים של נכס, אתה רשאי להחכיר אותו ל-26 שנה. העברת לחוכר בעלות שחוזרת אליך לאחר פרק הזמן שחכרת. 93% ממקרקעי המדינה בבעלות של רשות מקרקעי ישראל.
2. **חכירה לתקופה של 25 שנה ומעלה** – עד עכשיו היו רק דירות והיום יש נטייה להעביר לבעלות. בחוק מיסוי מקרקעין כתוב 25 שנים פלוס יום, ולכן 49 השנים שהמנהל נותן נכלל בתוך החוק הנ"ל.
3. **הרשאה מתחדשת – המגזר החקלאי**. כל שלוש שנים יש לחדש את השכירות. על כל מושב נותנים חוזה שכירות של שלוש שנים. למרות שזה שלוש שנים מתחדש זה זכות במקרקעין. מבחינה מהותית מסתכלים על הזכות הזאת שנראית חלשה אבל בפועל היא זכות חזקה.

פס"ד שרבט מחסרי – לקרא.

שאלה לבחינה:

עירית תל אביב בנחלת יצחק משכירה קרקע למשרדים לחוזה הרשאה של כל שלוש שנים. היא נהגה לחדש אותו כל שלוש שנים האם הוא חייב במס שבח ומס רכישה?

נכס מס' 2 מניות ואיגוד מקרקעין:

אם מדובר בחברה/עמותה/אגודה כל אישיות משפטית שהיא מלאכותית איגוד כזה אם כל נכסיו הוא מקרקעין אז המכירה של המניות גם כן חייבת במס שבח.

מכירה והקצאה המצב בעבר לעומת היום – לבעל מניה יש זכות בחברה לא בנכסים זה נקרא מניה ברגע שאת

מוכר את הזכות במניה חייב במס רווח ומס רכישה מהצד השני כי החברה הזאת כל הנכסים שיש לה זה מקרקעין.

העסקה שחייבת במס זה מכירה של המניות. הסיבה זה שקיפות אנחנו מרימים מסך מהחברה נכון שאתה מחזיק

רק במניות החברה אבל מבחינה מהותית מה שעשית מכרת מקרקעין כי לחברה הזאת יש רק קרקע אם נרים את

המסך של החברה ומכרת קרקע. אם החברה עוסקת במכירת בגדים אתה לא תהיה חייב כי אין קרקעות. על מכירת

בגדים אין מס שבח/רכישה. בשנות ה-50 לא הצליחו לגבות מיסים ע"י תרגיל פשוט שגרם לא לגבות מיסים ואז ב-63

המחוקק חיקק חוק שגרם לו להרוויח את מה שהפסיד בשנים האלה. תרגיל שעשו הוא: כל הבניינים היו מניות – בניין

בתל אביב היה נקרא חברה (בת 9 דירות) כדי לא לשלם מיסים כא' רצה למכור את דירן בקומה הראשונה לא היה

מוכר את מניה א' אם היה מוכר את המניחה היה חייב במיסים ואז מה שהוא עשה זה להקצות עוד מניות ואת המניה

שכשביכול מוכרו הם מחקו ואז המניה החדשה היא "הבעלים" של המניה החדשה. הדיחו את המניה. והפעולה הזאת

הייתה פתורה ממס. ב-1963 למעשה קבעו שהפעולה הזאת של הקצאה והדחה היא תחויב במס ואיך

הם קבעו את זה? ס' אחת לחוק מיסוי מקרקעין – פעולה באיגוד: "הענקת זכות באיגוד/העברתה.. **שינוי בזכות**

באיגוד – והכל בין בתמורה ובין בלא בתמורה.. "הקצאה חייבת דרך ס' 7/9. שינוי בזכות באיגוד – תופסים את

ההקצאה וההדחה. ובכך החוק שינה את המצב הקיים.

מה זה איגוד מקרקעין: ס' 1 לחוק הגדרות: במילים אחרות: איגוד מקרקעין זה פחות או יותר איגוד שכל נכסיו

מקרקעין חוץ מנכסים פיננסיים שלא נחשבים. דהיינו, יש חברה שיש לה קרקעות במאה מיליון, יש לה עוד מאה

מיליון בבנק, ונכסים אחרים משרד קטן בהשכרה שולחן כיסא מזגן ומחשב, שלושה סוגי נכסים סה"כ: פיננסיים, לא

פיננסיים, ונדלן. הכלל המקובל הוא להגיד מקרקעין כי האחד הוא תפל – השולחן והכיסא, השני לא מתייחסים אליו

לכן זה מקרקעין. (פס"ס מליסון) למשל בית מלון – אתה מוכר מניות של בית מלון או של קניון (מליסון) המכירה של

המניות זה פעולה באיגוד כי הקניון הוא איגוד מקרקעין כי נכסים הפיננסיים לא מסתכלים אלה רק קרקע מול נכסים

אחרים בקניון אין לו נכסים אחרים ולכן קניון יהיה איגוד מקרקעין. המקרקעין הם יותר מ-90 אחוז מהנכסים האחרים.

בית מלון – לא נחשב לאיגוד מקרקעין לכן מכירה של מניות בבית מלון לא חייב מס שבח או רכישה בתנאי שהוא פועל

אם זה 10 אחוז (הנכסים הטפלים כמו בבית מלון למשל מיטות, תמונות, מכבסות וכו') זה 10 אחוז מהמלון לכן לא

מחוייב במס. אם הבית מלון לא עובד או תוך כדי בניה אם תמכרי את המניות או תקצי מניות הם יהיו חייבים במס

שבח כי זה איגוד מקרקעין. בית מלון פועל זה לא איגוד מקרקעין.

פרדס – אם אין לו כלום רק פרדס – זה לא יהיה מחוייב אם יש לו את הפירות וכו הוא יחויב. איגוד מקרקעין – מכירת

מניות של האיגוד כי המניות זה מקרקעין זה שקיפות אתה מרים את המסך הוא מכר קרקע למרות שזה מניות ולכן

זה חייב במס. מה שפעם עשו הקצאה והדחה היום זה כבר ייחשב פעולה באיגוד כי זה כולל כל שינוי. האם מניות של חברה הנסחרת בבורסה זה פעולה באיגוד מקרקעין? לא כי החוק הוציא את זה.

מתי יש פטור ממס שבח?

1. מה שלא נחשב כמכירה - אין מס (אין צורך לבקש אישור)
2. פטור (דחיית מס) - 62-71 מתנות- זה דחיית מס ולא מס אמיתי
3. פטור (פטור אמיתי) - דירת מגורים עד 4.5 מיליון פטור ממס שבח.

1. יסוד של מכירה- מס שבח :

מכירה- חייבים לעשות פעולת מכירה, דהיינו- מימוש. לא בגלל שאין שבח אלא בגלל שאין מימוש. מכירה למעשה באה לממש את לקיים את עיקרון המימוש. אנחנו לא נוטים לחייב במס על מכירה רעיונית (קניתי במיליון שח קרקע ששווה פחות). מכירה זה מימוש אז מתי פעולה תחשב ללא מכירה : הורשה – ס' 4 לחוק מיסוי מקרקעין. הורשה לא מהווה מכירה. אדם נפטר ומוריש קרקע ליורשים אותה העברה לא מהווה מכירה דהיינו לא התממש אין פעולה של מימוש. זוהי הדרגה הכי גבוהה מבחינת הפטורים- אתה לא נזקק לרשויות המס שיתנו לך פטור אלא זה בכלל לא מכירה זה לא צריך במס. מתי לצריך לבקש פטור? שאתה חייב או שאתה טוען שאתה פטור ואז רשות המס בודקת ואומרת לך שאכן אתה פטור (אישור). גם ס' 4 א'- העברה על סמך צווי גירושים.

סוגים של הורשה: יכול להיות שני סוגי הורשה :

א'. מכח חוק

ב'. מכוח צוואה.

שני סוגי ההורשות לא נחשבות למכירה.

2. פטור: שני סוגי פטור, יש הבדל גדול בין שני הסוגים בין פטור אמיתי לפטור שהוא דחיית מס ומה ההבדל בין שניהם ללא מכירה (אין צורך באישור, פטור צריך להביא אישור). רוב הפטורים ממס זה דחיות מס כגון מתנה: מתנה לקרוב זה אל חייב במס, הבן נותן מתנה לנכד פטור וכדומ' אבל ברגע שהקרוב ימכור החוצה הוא יהיה חייב במס של כולם ביחד (רטרואקטיבי) לא רק על השבח שיהיה לו במכירה האחרונה אלא את המס של כולם. רוב הפטורים במס שבח הם דחיות מס כולל הורשה שזה לא מכירה אבל גם הורשה וגם מתנה זה פטור של דחיית מס זה לא פטור אמיתי.

3. פטור אמיתי? איך ניתן לדעת שהפטור הוא אמיתי? א' קנה במיליון מעביר לב' בפטור לא משלם מיסים (כאשר זה היה שווה שני מיליון) ב' מעביר לג' וג' מוכר את זה ב3 מיליון. ג' משלם מס לא רק על התקופה שלו אלא גם את המס מההתחלה. אם ג' מכר את זה ב3 מיליון הוא ישלם על השבח של העברות הקודמות אבל!!! אם ג' היה פטור זה פטור אמיתי כלומר קיבל ב3 מיליון ומקבל פטור ובעת המכירה הוא לא משלם מס שבח זה נקרא פטור מלא. ומתי יש פטור?

פטור לדירת מגורים- **דירת מגורים עד 4.5 מיליון**- פטור ממס. לג' יש פטור מגורים עד **4.5 מיליון** והוא

מכר בטווח הזה וכל הרטרואקטיבי נמחק. במתנות. המס מפסיד מהכיס שלו.

פטור לקרובים- 2/3 מהמס, הפטור של סעיף 62 הוא שני שלישי מהמס. כלומר חייב בשליש.

סיכום לגבי פטורים: מבחינים בין פטור אמיתי לבין פטור של דחיית מס. פטור לקרוב- ס' 62 (כולל בני זוג) כולל גם ידועים בציבור פס"ד עליזה לבנון וחל עליהם פטור לקרובים. האם בני אותו מין ייחשבו בני זוג. האם חברה זה קרוב? לא, ס' 62 מוציא אותו. קרוב לא יכול להיות חברה גם אם החברה שלך גם כאשר ס' 1 כולל אותו ס' 62 מוציא מהחוק אבל ס' 70. מה לגבי אחים? החליטו לפי ס' 62 – אם מדובר על חלוקה של נכסי העיזבון הפטור כולל את זה הם יקבלו פטור. אבל!!! אם זה לא זכויות של ירושה וכאלה זה נראה עסקה כדי להיפטר ממס ולכן זה לא נכנס בגדר הפטור. תיהיה על הנושא הזה שאלה בבחינה

עסקאות קומבינציה:

1. מתנות+ הורשה- סיכום
2. עסקאת חליפין- קומבינציה
3. תמ"א 38+פינוי ובינוי
4. פטור לדירת מגורים

1. **מתנות + הורשה – סיכום**: עסקת נדל"ן במתנה היא זוכה לפטור בתנאי אחד שזה ל"קרוב". מזה הפטור הזה? דחיית מס דהיינו אם תיתן לעוד קרוב ועוד קרוב לא תשלם אבל אם באחד הימים מישהו ימכור הוא ישלם את כל המס שלו שולם. כלומר הפטור של ס' 62 הוא דחיית מס. רוב הפטורים במס שבח הוא דחיות מס. פטור אמיתי זה פטור לדירת מגורים- עד 4.5 אתה פטור ממס כמובן בתנאים המצטברים. מי זה קרוב? קרוב כולל גם ידוע וידועה בציבור זה נחשב בתור בני זוג. קרוב זה לא חברה בשליטתך. חברה שנותנת במתנה אין לה פטור הפטור הוא ליחיד וחברה שמקבלת מתנה גם אין לה פטור. בכל סיטואציה אם הנותן או המקבל הוא חברה אין פטור. זוג מתגרש- ס' 4 חלוקה של בני זוג שמתגרשים זה לא מכירה. **אם זה לא מכירה אין צורך להביא אישור של פטור. כתוב למעלה בהרחבה.**

2. **עסקת חליפין- קומבינציה**: עסקת חליפין: א' מוכר את המגרש שלו לב', ב' מוכר את המגרש שלו לא' מה יראו המס? האם זה אפס עסקאות כי אף אחד לא קיבל כסף? זה עסקה אחת? או שתי עסקאות- התשובה- שתי עסקאות ששוות אחת לשניה א' מוכר לב' – מס שבח וב' מס רכישה. ואותו דבר לגבי השני. לכל אחד יש שני עסקאות פעם אחת אחד חייב מס שבח והשני מס רכישה וכנ"ל לגבי העסקה השנייה. עסקת קומבינציה: בעל שטח מביא שטח והקבלן בונה דירות בסוף הם יתחלקו חצי חצי. חיבור של שותפות בין בעל קרקע לקבלן. בעל הקרקע מרוויחה מזה שהיא נכנסת לעסקה עם קבלן. איך מתחלקים? איך קובעים את האחוזים? לפי התרומה של כל אחד. מה התרומה של כל אחד לקרקע- הזקנה- שווי הקרקע הקבלן- זה הבניה לפי מפרט. האחוזים כלומר מי לוקח כמה מי מרוויח כמה והם נקבעים לפי השווי בטבריה זה יהיה לטובת הקבלן 80 אחוז לעומת 20 של בעל הקרקע כי הקרקע מאוד זולה. בקרקע יקרה האחוזים יותר ילכו לטובת בעל הקרקע. לגבי המס- א. הזקנה מוכרת קרקע (50%) היא משלמת רק על חצי מס שבח. אין מיסים על בניה יש מיסים על קניה ולכן אין פה מס רכישה במקרה הזה! הקבלן ישלם מס רכישה רק על ה-10 מיליון. הפלוס בעסקת קומבינציה מעבר להקטנת המס של הזקנה אלה המיסוי בתכנון הוא גם בדירות. יש לזקנה 10 דירות מה היא תעשה איתם? תכנון המס לנצל פטורים של דירת מגורים. פטור אמיתי אני רושם אותם על שם הנכדים והורשה כזאת/מתנה אין פטור עד 4.5 מיליון.

סיכום עסקת קומבינציה- מבחינה כלכלית בעל הקרקע מרוויח והוא הופך את הקרקע המלאה לדירות למרות שלא יקבל את כל הדירות אבל חצי והם יהיו שוות יותר מכל הקרקע למה? כי יש פה רווח יזמי. הקבלן מרוויח שהוא לא צריך להוציא כסף על הקרקע. אבל מבחינת יחסי הכוחות כעוד של הזקנה שתי הוראות חוזיות חשובות ביותר: האם הזקנה נתנה את הקרקע? כן מבקשת ערבות ביצוע של הקבלן לטובת הזקנה שהוא יבצע לה את הבניה ב-10 מיליון שח. כלל שני- הקבלן קנה חצי הקרקע הוא לא קנה את כל הקרקע הוא ישעבד לבנק את חצי הקרקע והוא יקבל ערבות ביצוע וכו והוא לא יוכל לשעבד את החצי השני של הקבלן וזה נקרא ה"חרגה משיעבוד" דהיינו את הקרקע של הזקנה הוא לא ישעבד.

מדיניות:

התחדשות עירונית: המטרה הרשמית זה רעידות אדמה

1. תמ"א 38 – תכנית מתאר ארצית שנותנת זכויות של 2.5 קומות.
2. פינוי ובינוי.

המטרה של שניהם – ייעול קרקע.

ההבדל בין שניהם – לתמ"א 38 יש סיבה נוספת – **רעידות אדמה**. עד שנת 1980 בנו דירות בישראל עם תקן רעידות אדמה לא נכון. משנות ה-80 התקן שונה והוא מחמיר יותר. מדינת ישראל יושבת על קו השבר הסורי-אפריקאי, ולכן יש צורך בתקנים מחמירים יותר. המבנים הישנים (בעיקר אלה על עמודים) מסוכנים ויש לחזק אותם. כמו כן, יש צורך בבניית ממ"ד בדירות ישנות.

הסכמה – דיירים:

נניח כי יש לנו מבנה ישן שקיבל תמ"א 38. ועד הבניין מתאסף ומחליט לאפשר לקבלן לחדש להם את הבניין, להרחיב 25 מטרים לכל דירה (שחדר אחד יהיה ממ"ד) ולחזק את הבניין. בתמורה, הקבלן יקבל מהם 10 דירות נוספות שהוא יבנה בבניין לפי אישור ההרחבה של התמ"א. במקרה זה הקבלן ייחנה משטח שקיבל בחינם לבניית דירות ובתמורה הדיירים יקבלו שיפוץ של הבניין, ממ"ד בכל דירה והרחבה של הדירה ללא תשלום. כמו כן, ערך הדירה יעלה בהמון (השבחת הנכס).

לכאורה, היינו בטוחים שדיירים יסכימו לקבל את העסקה, אך המציאות מראה כי יש דיירים רבים המתנגדים לכך וזאת הסיבה העיקרית לכך שהעסקה לא מתקיימת. בעקבות הקושי של הדיירים המחוקק קבע שני כללים:

1. במקרה של תמ"א 38 **להריסה יש צורך של 80% הסכמה של הדיירים**. את 20% הדיירים הנוספים יחייבו באמצעות רשם בתים משותפים. הם יכולים להתנגד.
2. במקרה של תמ"א 38 **לחיזוק 66% הסכמה של הדיירים**. 33% הנוספים יכולים להתנגד אצל רשם הבתים המשותפים.

תכנון:

התכנון לתמ"א 38 לוקח בדרך כלל שנה. אם מדובר על חיזוק שהדיירים נשארים בדירה, יש להציג תכנית חיזוק (ממ"ד בדר"כ או עיטוף הבניין). יש תכנון של הריסה ותכנון של חיזוק שבשתי הסיטואציות יש לעמוד בתנאים החדשים של הבניה.

קניין:

הזכות הקניינית בתוך השותפות צריכה להיות חלשה יותר לעומת הזכות לחיים.

החלקה הראשונית - הקבלן מחזק ומוסיף לכל דירה, בונה מעלית ומקבל את הגג עליו הוא בונה דירות ומוכר אותן. כשעושים תמ"א יש לעשות שינוי של הבית המשותף כאשר יש את הדירות המקוריות ושעבוד של אזור קטן לבנק עבור ההלוואות של הקבלן לשיפוץ ושינוי של הבית המשותף החדש לאחר השיפוץ ובניית הדירות החדשות.

מיסוי:

למעשה יש לנו עסקה בין הדיירים לבין הקבלן. לדיירים יש שטח נוסף שקיבלו כתוצאה מהתמ"א אותו הם מביאים לקבלן. מנגד, הקבלן מביא את היכולות לבנייה שלו. יש לנו עסקת קומבינציה.

דיירים: לדיירים יש פטור על השטח שקיבלו מהמדינה (תמ"א).

- **מס שבח – פטורים.** הדיירים פטורים ממס שבח לפי ס' 49 ל"ג לחוק מיסוי מקרקעין על השטח שמכרו לקבלן.
- **מס רכישה – פטורים.** הדיירים לא שילמו מס רכישה על השטח שהמדינה אפשרה להם לבנות בו.
- **היטל השבחה – פטורים.**

פטור ממס וממס מכירה במכירה שתמורתה מושפעת מזכויות בניה לפי תכנית החיזוק (תיקון מס' 62)

תשס"ח-2008 (תיקון מס' 88) תשע"ו-2016

49לג. (א) מכירת זכות במקרקעין שהתמורה המשתלמת בעדה מושפעת מזכויות בניה לפי תכנית החיזוק (בפרק זה – הזכות הנמכרת), תהא פטורה ממס וממס מכירה, ובלבד שהתקיימו שניים אלה:

- (1) התמורה בעד המכירה ניתנה בשירותי בניה לפי תכנית החיזוק;
(2) בוצע חיזוק של המבנה שלגביו ניתנו זכויות בניה לפי תכנית החיזוק, מפני רעידות אדמה, בהתאם להוראות תכנית החיזוק.

(ב) תמורה בעד מכירה כאמור בסעיף קטן (א) שניתנה שלא בשירותי בניה לפי תכנית החיזוק, יראו אותה כדמי מכר של זכות אחרת במקרקעין אשר שווי רכישתה הוא חלק יחסי משווי הרכישה של הזכות הנמכרת, כיחס שבין התמורה האמורה לבין שווי הזכות הנמכרת, ובהתאם לכך ייוחסו גם הניכויים והתוספות.

פטור ממס במכירה שתמורתה מושפעת מזכויות בנייה לפי תכנית החיזוק בדרך של הריסה (תיקון מס' 74) תשע"ב-2012 (תיקון מס' 88) תשע"ו-2016

היטל השבחה – אם נותנים לך זכויות בניה, נותנים לך מתנה. העריות עושות בעיה על זה ומונעת היתרים. העריות לא מרוויחות היטלי השבחה בכלל כתוצאה מפרויקט התמ"א, ולכן היא מנסה למנוע את הפרויקט באמצעות עיכובים.

הדיירים פטורים ממס שבת, הדיירים פטורים ממס רכישה יוצא מכל העסקה שלדיירים יש רק מתנות ואין להם שום חובה להוציא כסף מהכיס.

תרגול

פסקי דין

ע.א. 154/83 שופרסל נ' איגוד תרים

ע.א. 620/82 מועצת עיריית הרצליה נ' שרף ואחרים

תשלום חובה

קיימים מספר תשלומי חובה שמוטלים על האזרח, אשר חייב לשלם אותם. חלק מהתשלומים זה מס ואו לא מס.

מס

מהווה פגיעה בכסף, פגיעה בקניין. לכן שמדובר במס הפגיעה יכולה להיעשות בחוק או מכוח הסמכה מפורשת בחוק. חשוב לדעת אם תשלום מסוים שהרשות מטילה עלי עולה כדי מס או שהוא לא עולה כדי מס ואם הרשות הייתה מוסמכת להטיל אותו או שלא.

פרשת סופר סל- נפסק- שמש הוא תשלום חובה שמוטל על האזרח על ידי הרשות השלטונית ואין כנגדו שום תמורה ישירה הניתנת על ידי הרשות למשלם המס. המס נועד למטרות כלליות (מכלול שירותים) המס יבוצע בדרך כלל מתוך ציות לחובה חוקית ולא מתוך התנדבות, דהיינו האזרח לא יזם את תשלום המס. **רשות שלטונית/רשות ציבורית** – המס מוטל על האזרח על ידי הרשות השלטונית (המדינה הממשלה העיריות המועצות המקומיות) ומוסדות ציבוריים אחרים שיש להם סמכות בחוק או לפי החוק להטיל מס = לפגוע בקניין.

תמורה

אין תמורה במשמעות הכלכלית, אך יש תמורה כמו רווחה, חינוך, בטחון. ניתן לומר שהמס לא נועד למטרות מסוימות. השאלה היא מה קורה כאשר המחוקק מייעד כספים מסוימים למטרות מסוימות, האם אז התשלום כבר לא יהיה בגדר מס? האם כבר אז לא תהיה חובה שהמס יוטל מכוח חוק או מכוח הסמכה מפורשת? לדוגמא: ישנו **חוק שנקרא "חוק מס רכוש וקרן פיצויים 1961"**. במקור החוק הזה הטיל מס, על מספר רב של נכסים, כמו למשל בניינים, קרקעות, ציוד מלאי ובהמשך החוק תוקן והטלת המס מכוחו הוגבלה לקרקעות פנויות בלבד. דהיינו, לקרקעות שלא נוצל בהם פוטנציאל הבנייה. **ס' 2 לחוק לעיל** – מייעד חלק מהמס שנקבע לצורכי תשלום לפיצויים על נזקים הנגרמים עקב פעילות מלחמה או פגעי בצורת. 25% ממס רכוש ו15% ממס רכישה הנגבים בכל שנה יהיו קרן מיוחדת לתשלום פיצויים בעד נזק. שיעור המס רכוש עומד על 0%. המס הוא תשלום חובה הוא נועד למטרות כלליות **אין קשר סיבתי בין המס לבין התמורה**, ניתן לומר שהתמורה הינה **תמורה עקיפה**.

אגרה

הוא תשלום חובה המוטל **עקב שירות מסוים** ולא בעבור מכלול שירותים אגרה משתלמת בעד שירות ובאין שירות אין חובת אגרה. קיים קשר סיבתי בין השירות לבין התשלום אלמלא מתן התשלום, לא משתלמת אגרה ואלמלא תשלום האגרה לא מתקבל שירות. עם זאת, לא מדובר בתמורה ישירה אפשר שהתמורה תהיה עקיפה ובלבד **שנדרשת תמיד זיקה או קשר סיבתי בין החיוב לבין קבלת התמורה**. בנוסף התשלום לא חייב להלוך לערך השירות ואין גם צורך שסך האגרות הנגבות מהאזרחים יהלום את ההוצאה הממשית שהשלטון עמד בה.

דוגמאות:

אגרת רכב- קשר סיבתי.

אגרת בית משפט- קשר סיבתי קיים אך התמורה היא לא תמורה ישירה.

באגרה מותר שסך הגביה תעשיר את הקופה ציבורית בדומה למס, ההבדל בין האגרה לבין מס הוא **הקשר סיבתי**. המבחנים של אגרה הוא גם תשלום חובה הוא בעד שירות מסוים, קשר סיבתי קיים, התמורה הינה תמורה עקיפה.

מחיר

הוגדר בפסיקה כתשלום עבור שירות או מצרך שרשות ציבורית נותנת על בסיס מסחרי, מחיר בניגוד למס הוא תמורה במובן הכלכלי ואין בו שום סממן של מס. המחיר כולל את עלות השירות בתוספת רווח מקובל.

דמי השתתפות

הוא תשלום שמוטל דרך כפייה על סוג בני אדם לפי הנאתם לשירות מסוים. **העיריות מטילות** בדרך כלל, התשלום צריך להיות שווה במידה יחסית לסכום ההוצאה הדרושה לקיום השירות. דמי השתתפות אסור שסך הגביה תעשיר את קופת הגביה.

היטל

דומה לדמי השתתפות. בהתאם לפסיקה יכול להיות מנותק מכל זיקה לתמורה או לשירות הנתינים מכוחו, אך לעיתים ההיטל קשור ישירות לשירות ולתמורה הניתנים מכוחו ואז הוא לא מס והוא היטל ואפשר להגיד שהוא אגרה. בהבדל מאגרה אסור שסך הגביה תעשיר את הקופה. היטל הוא תשלום שהעיריות מטילות לתמורה על שיפורים. דמי השתתפות מקובל לומר שהוא עבור הוצאות שהוצאו בעבר. היטל- זה עבור שיפורים שיבוצעו בעתיד, אך בהתאם לפסיקה העתיד צריך להיות נראה לעין, צריכה להיות שקיפות לעניין הזה. כיום העיריות כבר לא משתמשות בדמי השתתפות אלא בהיטל.

פס"ד חברת חשמל לישראל נ' עיריית חיפה - מזכירים את ההבדל בין דמי השתתפות להיטל, הסמכות מותנות בשני תנאים: 1. הגביה תעשה בפועל כביש 2. הסכומים שיוגבו ישמשו לתכלית שלשמה הם הוקמו.

חבק

שני אוגדנים שבו מופרטים ההוראות המקצועיות של נציבות מס הכנסה. כל עוד שאין פסיקה מחייבת, מה שמחייב הן ההוראות המקצועיות של מס הכנסה. חבק- חובק את ההוראות המקצועיות של נציבות מס הכנסה. **ארנונה**- הינו תשלום שמשלם אדם דרך כפיה לרשות ציבורית, מבלי לקבל תמורה ישירה בעד כספו. תושבי הרשות המקומית נהנים ממכלול של שירותים הממומנים באמצעות הארנונה אך התמורה היא עקיפה, היא אינה קשורה לגובה התשלום ולכן ארנונה היא מס. בהבדל אחד הוא שהארנונה משולמת לרשות המקומים וכל יתר המיסים משלמים לעיריה.

ביטוח לאומי- הוא ביטוח כפוי, הוא נקבע לפי מרכיבי ההכנסה הוא נועד למטרות כלליות ולכן רואים בו כמס.

ביטוח בריאות- גם מס המאפיינים שלו דומים וצריך להיות מכוח הסמכה.

ריכוז המבחנים

תשלום עבור שירות הניתן במחיר השוק הוא לא מס אלא הוא מחיר. תשלום עבור שירות גם אם הוא לא במחיר כלכלי הוא לא מס אלא אגרה, ובלבד שקיים קשר סיבתי בין הצורך לתשלום למתן השירות.

תשלום שבעזרתו ממנים פעילות מסוימת הוא דמי השתתפות או היטל ובלבד שסך הגביה לא תעשיר את הקופה ואז הם לא בגדר מס. בכל מקרה אחר כאשר אין זיקה בין התשלום לשירות, כאשר היוזמה לתשלום לא באה מצד האזרח, כאשר ממנים בעזרת התשלום מכלול שירותים ציבוריים שהאזרח מקבל.

הסמכות להטיל מס הוא מכוח חוק או מכוח הסמכה מפורשת.

חוק יסוד משק המדינה- שבמסגרתו מעוגנת האפשרות להטיל מס. **ס' 1 לחוק יסוד משק המדינה** קובע, שמיסים מלוות חובה ותשלומי חובה אחרים לא יוטלו ושיעוריהן לא ישונו אלא בחוק או על פי. הוא הדין באגרות. מיסים ותשלומי חובה אחרים כמו למשל דמי השתתפות, היטל, אגרה יוטל רק מכוח חוק או מכוח הסמכה מפורשת.

ס' 250 לפקודת העיריות קובע שמועצה רשאית להתקין חוקי עזר כדי לאפשר לעירייה ביצוע הדברים שהיא נדרשת על מנת לנהל את המועצה.

ס' 251 לחוק אומר שבחוקי עזר רשאית המועצה לקבוע הוראות בדבר: תשלום אגרות, היטלים, או דמי השתתפות. **פס"ד מועצת הרצליה** – הערעור נסב על שאלת תוקפו של חוק עזר, הקובע תשלום בגין היטל כבישים ומדרכות: בית המשפט פק בעניין מועצת הרצליה שאין כאן דרישת תשלום בלתי מבוססת שתכליתה העשרת קופת העירייה שהיא ורק היא צריכה להפסל. אלא דרישת התשלום מבוססת על תחשיב ההוצאות הראליות ולכן על פי ההלכה הדרישה היא בתחום הסמכות של מועצת העיר.

בשנת 1992 – נחקקו שני חוקי יסוד: שני חוקי היסוד מחפפים את חוקי המס לביקורת חוקי היסוד. כל חקיקת מס שהיא פוגעת בקניין.

ס' 8 לחוק היסוד צריך לבדוק כל חוק מס שעומד בתנאים של פסקת ההגבלה. לפני חוק יסוד לא הייתה הגבלה לחקיקה רטרואקטיבית (נפגע אינטרס הסתמכות) חקיקה למפרע תאמוד רק אם המחוקק יצליח להוכיח תכלית ראויה וכו'.

איך חוק של מס יכול לפגוע בחופש העיסוק – אם מעלים את שיעור המס על עסקים מסוג מסוים. בפס"ד בנק דיסקונט היה מיסוי עירוני על בנקים והטענה שלהם הייתה שהיא אסורה מכוח חוק יסוד, הטענה לא התקבלה אך היא כן קיימת.

סוגי מיסים:

מס מוטל מכוח חוק או מכוח הסמכה מפורשת.

בתורת המיסים או בתורת המשפט יותר נכון נהוג לחלק את המיסים למיסים ישירים ומיסים עקיפים.

מיסים ישירים: הוא מס אשר מוטל ישירות על הנישום בגין הרווח שהפיק בפעילותו. המס הישיר מוטל על תוצאת הפעילות העסקית והוא מותנה בכך שתיבצר תוצאה עסקית חיובית. מס שבח הוא למשל מס ישיר, דוגמא יותר נפוצה מס הכנסה, מס הון.

נישום – אדם שהייתה לו הכנסה בשנת המס.

אדם – לרבות חברה וחבר בני אדם.

אדם = יחיד. כאשר היא אומרת שאדם זה כולל חברה. מס חברות גם מופיע בפקודה.

שנת מס – שנה שמתחילה מה 1\1 עד ה 31/12.

המס הוא שנתי ומצטבר, כך שגם אם מישהו הייתה לו משכורת גבוהה אז אפשר לבקש לפרוס את המס על כל השנה. המס הישיר הוא מס פרוגרסיבי: ככל שההכנסה עולה, שיעור המס עולה. יש את שיטת המדרגות – שעבור זה שהשתכרת יותר אתה אומנם תשלם יותר מס אך אתה לא נקנס יותר.

מס עקיף – הוא מס שמוטל על הטובין הנמכרים (מוצר, שירות, סחורה) באופן שהספק של הטובין יכול לגלגלו על הצרכנים. המס העקיף בניגוד למס העקיף מוטל בשלב הפעילות העסקית והוא מצטרף לשירות או למחיר ללא קשר לתוצאה. המס העקיף הוא על הצריכה.

מס ישיר הוא מס שמוטל ישירות על הנישום בגין רווח שהנישום הפיק בפעילותו, המס הישיר מוטל על התוצאה והוא מותנה בכך שתיווצר בכך תוצאת רווח, לעומת מס עקיף. דוגמא – מס הכנסה, הם מוטלים על התוצאה והם מותנים בזה שיהיה תוצאה עסקית חיובית. דוגמא נוספת היא מס שבח מקרקעין – מטילים מס הוא רק על הרווח בין מחיר רכישה לבין מחיר הקנייה, אותו דבר הוא מס רווח הון מכל מקום הוא מוטל רק על הרווח.

נישום – אדם שהייתה לו הכנסה בשנת המס. מיהו אדם? לפי הפקודה כאשר היא רוצה לדבר על אדם היא תשמש במונח "יחיד" ו"אדם" יכול להיות גם תאגיד.

שנת מס – מהראשון לינואר ועד השלושים ואחת לדצמבר.

המס הישיר הוא מס פרוגרסיבי, ככל שהתמורה עולה או ההכנסה עולה כך גם שיעור המס גדל. לעומת המיסים הישירים יש לנו את המיסים העקיפים.

המס העקיף הוא מס שמוטל על הטובין הנמכרים, דהיינו על מוצר או על שירות, כך שהספק של הטובין. הצרכנים הם אלה שמשלמים את המס העקיף, והמס למעשה משתקף במחיר הסחורה או השירות. המס העקיף, בניגוד למס הישיר מוטל בשלב הפעילות העסקית בעוד שהמס הישיר מותנה בתוצאה, ואילו מס עקיף מוטל כבר בשלב הפעילות העסקית והוא אינו מותנה בתוצאה, הוא מצטרף כמו שאמרנו לשירות, וללא קשר לתוצאה. ניתן למות, שהמס

העקיף הוא מס על צריכה על רכישה- דוגמאות למיסים עקיפים: מס רכישה, מע"מ, מס על דלק- בלוק, מכס- אלו מיסים שמוטלים על הצריכה ואלו מיסים שמוטלים על שלב הפעילות העסקית.

מיסים ישירים

מס הכנסה:

מס שמוטל מכוח חלק ב' לפקודת מס הכנסה. **מס הכנסה** מוטל על הכנסתו השוטפת של הנישום. הכנסה שוטפת בניגוד להכנסה חד פעמית. **לדוגמא-** יש לי מפעל לייצור חולצה, ויש לי מכונה גדולה במפעל. כל עוד שאני מוכרת חולצות ההכנסה שלי תהיה הכנסה שוטפת ולכן המס שאני אשלם הוא מס הכנסה, לעומת זאת שאני אמכור את המכונה אני אשלם **מס רווח הון-** הוא מס שמוטל על הכנסה שהיא חד פעמית כמו המכונה לייצור בגדים. **הכנסה, לפי הפקודה:** "הכנסה" - סך כל הכנסתו של אדם מן המקורות המפורשים בסעיפים 2 ו-3, בצירוף סכומים שנקבע לגביהם בכל דין שדינם כהכנסה לענין פקודה זו;

סעיפים 2 ו-3 הם המקורות, הפקודה במקום להגדיר היא מתארת לנו את המקורות, ושהם הכנסה. הפסיקה אומרת שמספיק שיש פוטנציאל לחזור על עצמו. קודם כל חייב שיהיה לה מקור. למשל, אם אדם הוא יוצא למילואים במקום משכורת מה הוא מקבל מהמוסד לביטוח לאומי, במקום משכורת הוא מקבל מביטוח לאומי הם תגלומי מילואים, זה תחליף מס הכנסה ונקבע בחוק לביטוח לאומי.

הכנסה לא חייבת- אם קיבלתי מתנה, מהמעסיק שלי האם היא הכנסה לא חייבת? תלוי איזה מתנה וממי המתנה, אם אני מקבלת מתנה מקרוב משפחה כנראה שמדובר בתגמול שהוא לא הכנסה. אבל אם אני מקבלת מתנה מהמעסיק שלי או מי שאני בקשרים עסקיים אז כן זה סוג של הכנסה. צריך לבדוק את מהות המתנה וממהות המתנה, מי הנותן ומי המקבל. לעניין פרסים יש חוק לגבי זה, אך לפני 2003 לא היה מס הכנסה ואז נדרשנו לבדוק באיזה מערכת יחסים זה מדובר.

היה אדריכל, והשתתף בתחרות אדריכלים, זכה בפרס, זה המקצוע שלו והוא עוסק בזה כל יום ולכן אפשר לייחס את המס הזה למקור. אם אני הייתי זוכה בתחרות אדריכלים הפרס שלי היה הכנסה לא חייבת משום שאין לי מקור. **הכנסה פטורה-** אני יוצאת מנק' הנחה שמדובר בהכנסה, אך יש לה מקור אבל המחוקק מצא לנכון לפטור את ההכנסה הזאת ממס. למשל קצבאות (2)5- (הקצבאות) (5) קיצבה, מלוג או אנונה;

ס' 9 לפקודה הוא ס' הפטורים: על אף שזה מקור, יש כאן פטורים ומה שכתוב שם זה מי שיש לו פטור.

ס' 9 א לפקודה אומר שפיצוי פטורים עד ל12,200 לשנה הם פטורים ממס.

הטלת מס הכנסה, אמרנו שסעיפים 2 ו-3 הם המקור להכנסה, וס' 2(2) הם הכנסת עבודה ומכר פיצוי התעסוקה, היא פטורה עד תקרה מסוימת.

המס מוטל על ההכנסה החייבת- היא הכנסה לאחר הניקויים, הקיזוזים, הפטורים שאותרו ממנה לפי כל דין. כלומר, בניקויים הוא לא צריך לשלם מס אלא רק על המשכורת עצמה.

נקודה- 218 נה למשל יש לי משכורת שהיא 20 אלף שקל, אחרי הניקויים נשאר לי 14 אלף כלומר, בניקויים אני לא משלמת מס, אך במשכורת עצמה אני משלמת, אם עכשיו המס שאני צריכה לשלם הוא 2000 נה, ויש לי נקודות- הנקודות מכסות לי את המס, כל נקודה כמו שאמרנו זה 218 ש"ח

מס חברות היא הכנסה שוטפת ואם היא לא הכנסה שוטפת היא משלמת מס רווח הון.

מס רווחי הון מוטל מכוח חלק ה' לפקודת מס הכנסה, כהגדרתו בפקודה מוטל על רווח ממחירת נכסים של יחיד או חבר בני אדם שאינו בגדר הכנסה שוטפת. לפי ס' 89 לפקודה- דין רווח הון כדין הכנסה חייבת בשינויים המחויבים. ס' 89 לפקודה קובע שרווח ממכירת נכס העשוי להתחייב במס גם לפי חלק ב' לפקודה וגם לפי חלק ה' לפקודה יהיה חייב במס רק לפי חלק ב' לפקודה מכאן שבהתנגשות בין מס הכנסה לבין מס רווח הון, מס הכנסה הוא הגובר. **מס רווח הון הוא שירי- הוא חל רק במקום שבו לא חל חוק מס אחר.** **מס שבח מקרקעין-** מכוח ס' 6 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה 1963) מס שבח מוטל על השבח במכירת זכות במקרקעין. כאשר יש לי רווח במכירת זכות מקרקעין יש חיוב במס שבח. מס שבח מקרקעין כמו מס שבח הון הוא **מס הוני (חד פעמי/ לא שוטף).** הוא לא יחול על הכנסה שוטפת ולכן שקבל מוכר דירות, הוא ישלם מס הכנסה שוטפת ויש לי מקור שהוא ס' 2 לפקודת

מס הכנסה והיא (1) השתכרות או ריווח מכל עסק או משלח-יד שעסקו בו תקופת זמן כלשהי, או מעסקה או מעסק אקראי בעלי אופי מסחרי; בהתנגשות של מס הכנסה לבין מס שבח מס הכנסה הוא גובר. כאשר מדובר במקרקעין שהם הוניים (עסקה חד פעמית) אני נמצאת במס שבח, כשמדובר בעסקה שהיא לא מקרקעין זה מס רווח הון, אני חייבת שזה יהיה מיטלטלין. יש סיטואציה שמש רווח הון מוטל גם במקרקעין.

ס' 88(4) לפקודת מס הכנסה – מגדיר לנו מהו נכס, כל רכוש בין מקרקעין ובין מיטלטלין ראויים או מוחזקות והכל בין שהם בישראל ובין שהם מחוץ לישראל. דהיינו, רווח הון מחיל עקרון של תחולה פרסונלית- מה שמעניין אותי זה מי שמוכר את הנכס. לעומת זאת, חוק מיסוי מקרקעין – מגדיר מקרקעין – קרקע בישראל, לעומת זאת במס רווח הון מגדיר לי נכס בין שנמצא בישראל לבין מה שנמצא מחוץ לישראל.

מיסים עקיפים

מס ערך נוסף הוא מס עקיף שמוטל על ביצוע עסקה **בשיעור של 17 אחוז ממחיר העסקה**. המע"מ מוטל על הערך הנוסף והוא נועד להגדיר את תוספת הערך שתורמת יחידה משקית בפעילותה העסקית. מע"מ בנוי על העיקרון שכל יצרן מחויב במס על הערך הנוסף שהוא תרם למוצר בשרשרת מתחילתו ועד הגעתו לצרכן הסופי.

מס קניה הוא מס עקיף כאשר בניגוד למע"מ שהוא **מס רב שלבי**, המס קניה הוא חד שלבי והוא מוטל רק על שלב אחד בתהליך, המס מוטל על טובין שונים הן מייצור מקומי והן מייבוא. ששר האוצר קבע לגביהם בצו שהם טעוני מס. **כמו למשל** על מכונות, מקררים, פרוות. המס הזה מוטל בנוסף למיסים הקבועים שנכון לעכשיו הם 17 אחוז, הם בדרך כלל יהיו מוצרים שהמדינה רוצה למזער את הקנייה בהם.

מכס – הוא נועד להגן על התוצרת מקומית.

בלוק – מס שמוטל על הדלק, משקאות חריפים, מוצרי מותרות שהחברה רוצה לצמצם את צריכתם.

מס רכישה – מס עקיף מוטל מכוח ס' 9 לחוק מיסוי מקרקעין, הוא חל על רכישת מקרקעין.

כל המיסים העקיפים הם מוטלים בשיעור מסוים של 17 אחוז. מס רכישה הוא למעשה פרוגרסיבי, דירוג- ככל שמחיר הדירה יהיה גבוה יותר כך המס יהיה גבוה יותר.

היום דירה עד שכר של 1600175 שיעור המס הוא 0%.

המס העקיף הוא מס ניטרלי, הוא **מס יחסי** הוא מוטל בשיעור קבוע מבלי להתחשב בגובה ההכנסה של הנישום, לעומת זאת מס פרוגרסיבי, השיעור של המס הפרוגרסיבי או של **המס הישיר משתנה על פי גובה ההכנסה**, ככל **שהכנסה גבוהה יותר כך ימסו אותך יותר**. לעומת זאת, המיסים המנטרלים הם מיסים בשיעור גבוה. בישראל, **בשיטה הפרוגרסיבית** – משתמשים בשיטת המדרגות או מה שנקרא "טכניקת המס השולי", המס מחולק למדרגות וכל עלייה במדרגות המס מביאה או מובילה לאחוז מס גבוה יותר. כל פעם אתה ממוסה על אותו חלק במשכורת שלך. **לעומת מס קבוע** – התוצאה היא שמישהו שעבד שעה יותר לצורך העניין הוא למעשה נקנס. למעלה מה שיטת המדרגות אומרת לנו, שעל זה שעבדת קצת יותר אתה תשלם יותר מס אבל אתה לא תצא נפסד לעומת מישהו שעבד פחות ממך, לא יקנסו אותך על זה שעבדת יותר.

במס הכנסה קבועה שיטת המדרגות, מ-0-6000 ₪ שיעור המס הוא 10% מ-6000-8920 הוא 14%, מ-14,000 עד 19,000 זה 31% וכן הלאה...

כל פעם ממסים בשיעור לפי הסכומים שנופלים באותה מדרגה. ישנן הכנסות מסוימות בפקודה שנקבע לגביהן מס קבוע ובשיעור מסוים. **בהגרלות הפקודה קובעת** שהוא שיעור מס קבוע של 31 אחוז. כאשר אנו מדברים על שיעור מס קבוע אנו לא משתמשים בשיטת המדרגות וזה מה שקבע המחוקק. למשל הכנסה משכירות עומדת על 10 אחוז, שם מדובר על הכנסה שהיא בשיעור 10 אחוז, הכלל הוא **שיטת המדרגות הוא מופיע בס' 121 לפקודת המס**. **ואחרי הס' הזה יש לנו חריגים** ושם מדובר על שיעורי מס ספציפיים וקבועים.

מס רכישה של מקרקעין, הוא חריג למיסים העקיפים בכך שהוא מוטל באופן פרוגרסיבי ככל שמחיר הדירה עולה כך מס הרכישה עולה.

הגדרת הכנסה מופיעה לנו בס' 1 לפקודה אשר מגדירה לנו מה היא הכנסה... כל סעיפים 2 ו 3 לפקודה מבחינתו הם הכנסה, ניתן לומר שכדי לדעת אם תקבול מסוים הוא הכנסה מה שאני מחפשת זה מקור וזאת לפי סעיפים 2 ו 3 לפקודה.

בס' 2(10) לפקודה זה ס' סל משום שהוא אומר כי יש הכנסה מכל מקור שהוא-

מקורות אחרים

(10) השתכרות או ריווח מכל מקור אחר שאינו כלול בפסקאות (1) עד (9), אך לא הוצא מהם בפירוש ולא ניתן עליו פטור בפקודה זו או בכל דין אחר.

בתי המשפט באמת עושים שימוש מצומצם בס' 2(10) לפקודה, תמיד מנסים למצוא ס' ספציפי שניתן לשבץ לתוכו את ההכנסה. כדי **שתקבול מסוים** יהיה הכנסה קודם כל **אני צריכה מקור, בנוסף אני צריכה מחזוריות או שלפחות יהיה לה פוטנציאל לחזור על עצמה**. אנו צריכים שני תנאים- 1. מקור, 2. שזה יהיה מחזוריות. על הכנסה חד פעמית יחול מס רווח הון, הכנסה הונית זה חל על מכירות חד פעמיות.

שיטת המקורות- על פי שיטת המקור אם אני, אלך ואמכור את הצמיד שלי האם התקבול שאני אקבל בעד הצמיד מהווה הכנסה? האם אני אצטרך לשלם עליו מס הכנסה? מה שחסר לי זה מקור- מס רווח הון כי זה מחירה חד פעמית, האם אני באמת יחויב בעד הצמיד שלי במס רווח הון? בהנחה ויש לי רווח, תוצאה חיובית, כדי שאני יחויב במס רווח הון אני צריכה להוציא מכר מרשוני ושיווצר לי רווח, מהו הגדרת נכס? "כל רכוש בין מקרקעין ובין מיטלטלין.. למעט מיטלטלין של יחיד המוחזקים על ידיו לשימושו האישי של בני אדם שתלויים בו..". לעומת זאת, אם צורף ימכור את הצמיד או שוכר רכב ימכור מכונית במקרה כזה יש מס ויש לי מקור והמקור הוא 2(1)- "השתכרות או רווח מכל עסק או משלח יד..". אותו שוכר רכב או אותו צורף ששוכר בזהב, כאשר הוא ימכור את הצמיד או את הרכב מדובר במשכר המקור שלו הוא עסק ס' 2(1) לפקודה, זה ההבדל בין אדם פרטי שמוכר צמיד לבין צורף שימכור צמיד.

האם מתנות, האם פרסים חייבים במס? מתנה מהמעסיק צריך לבחון באמת האם זה במסגרת העבודה, כל מתנה אחרת בונסו או שי לחג שהעובד מקבל מהמעסיק שלו במסגרת עובד ומעביד זה נחשב כהכנסה. עד 2003 נקודת המוצא לגבי פרסים והגרלות הייתה שמדובר במתת שמיים, משהו שנופל עליך מלמעלה ואתה לא צריך לשלם מס.

מתי אנשים כן חויבו במס כאשר הם זכו בפרס והגרלה?

חברת מזל טוב ל' פקיד השומה- המערערת הייתה שוכרת בעקבות הגרלה של מפעל הפיס היא קיבלה עמלה עבור כל הגרלה או כרטיס הגרלה שהיא קונה מהמפעל ומוכרת אותה. בגדר ההסכם שבינה לבין מפעל הפיס, אותם כרטיסים שהיא לא מספיקה להחזיר בזמן לפני הגרלה, נחשבו כאלו הם נקנו על ידה. **יום אחד**, זכתה המערערת בהגרלה לגבי אותם כרטיסים שנשארו אצלה. פקיד השומה טען שבגין אותה זכיה יש לחייב אותה במס הכנסה, זה הכל במסגרת העסקים הרגיל שלה "משלח יד", היא הייתה מבקש מהמס לבקש לנקות אותה מהקיזוז, ולכן כאשר היא זכתה בפועל יוצא מזה שהיא לא יכולה להחזיר את הכרטיסים מדובר במסגרת העסקים שלה, ולכן המקור הוא 2(1). זה לעומת, אדם שהיה בא וממלא אצלה וזוכה, אך היא כאן הייתה במסגרת העבודה שלה ולכן יש כאן זכיה במסגרת העסקים הרגיל שלה, יש מקור ויש חיוב במס.

בפס"ד משולם דובר באדריכל שהשתתף בתחרות אדריכים והוא זכה בפרסים כספים ושוב לפני 2003 פרס כספי היה ניתן ללא מס אך במקרה הזה כדי לזכות בפרסים הוא עשה שימוש בידע שלו כאדריכל וזאת לפי ס' 2(1) לפקודה.

בפס"ד פרונקין אותו פרונקין שימש כפסיכיאטר מחוזי הוא הורשע בעבירות של קבלת שוחד שניתן לו בצורת פריטים, הפריטים היו בעלי ערך על מנת שיויריד את פרופיל הרפואי לחיבי גיוס.

השאלה הראשונה היא האם יש כאן מקור?

האם הכנסה לא חוקית חייבת במס?

האם הכנסה שהיא בשווי כסף חייבת במס?

מתנות השוחד נתנו לפסיכיאטר בתמורה לשירותים שהוא סיפק ובמסגרת עסקו כפסיכיאטר זה מהווה כמקור הכנסה יש לו משלח יד. לגבי הכנסה בלתי חוקית הפסיקה קובעת שהכנסה בלתי חוקית היא הכנסה, היא מהווה הכנסה.

בפס"ד וסרמן דובר על מערערת שערערה על שומות מס הכנסה שהוצאו לה, בגין רווחיה מזונות. האם הכנסותיה של המערערת מזונות? כן הם הכנסה, ביהמ"ש אמר שזנות הוא לא משהו לא חוקי השידול הוא לא חוקי, ביהמ"ש היא לא נתפסת בשידול לזנות או באחת העבירות אחרות היא לא עוברת עבירה פלילית. הצידוק המוסרי שלא יצא חותן עסקה, לא רק שעשית עבירה אתה גם לא תשלם מס. לעניין הכנסה בשווי כסף- **בפס"ד פרונקין** נאמר שגם פרטים בשווי כסף חייבים במס. **פרס נובל**- האם פרס נובל יחויב במס? בדרך כלל אתה מקבל את זה על הצלחה בעבר אין התחייבות לעשות משהו בעתיד, וזה גם מה שמנחה בכל **העיקרון של המלגות**, אם **אין התחייבות לעשות משהו עבור קבלת פרס או מלגה אז אין מס**. ישנן מלגות שכן צריך לעשות עבורם משהו, או מחקר ואז הן מחויבות במס אך הכל כפוף לס' 9(29) לפקודת המס הוא עוסק בפטורים למלגות ופרסים מסוימים שמקבלים. לפני 2003 לא היה לי מקור לעניין פרסים ולכן אם הייתי רוצה לחייב מס או כל תקבול אחר הייתי צריכה לחפש מקור ובנוסף למקור הייתי צריכה לחפש מחזוריות, ולפי הפסיקה מספיק שיהיה לנו פוטנציאל למחזוריות. כאשר אנו מדברים על הכנסה שהיא עם מקור ומחזוריות אנו בעצם מבחינים בין הכנסה שהיא הונית לפרותית. הדוגמא הקלאסית לכך היא על פרדס, כל עוד שאני מוכרת את התפוזים את האשכוליות את הקלמנטינות ההכנסה היא הכנסה פירותית ומס הכנסה יחול עליה, ברגע שאני מוכרת את העצים עצמם מס שיחול עליה זה מס הוני ויחול עליה מס רווח הון. אם זה מקרקעין זה מס שבח הון.

השתכרות או רווח מהימורים מהגרלות או מפרסים (תיקון מס' 134) תשס"ג-2003

2א. (א) השתכרות או רווח של אדם תושב ישראל, שהופקו או שנצמחו בישראל או מחוץ לישראל, וכן השתכרות או רווח של אדם תושב חוץ, שהופקו או שנצמחו בישראל, שמקורם בהימורים, בהגרלות או בפעילות נושאת פרסים, יובאו בחשבון בקביעת רווחים או הכנסתו ויראו אותם לענין פקודה זו כהכנסה, למעט לענין קיזוז הפסדים.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על כל אחד מאלה:

- (1) השתכרות או רווח שהם הכנסה ממקור אחר על פי פקודה זו;
- (2) השתכרות או רווח מפרסים שניתנו במסגרת אישית;
- (3) השתכרות או רווח מהגרלות או מפרסים שנקבעו על ידי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת.

עד 2003 פרס לא היה בגדר הכנסה. בשנת 2003 הוסף הסעיף שלעיל, הוא מקור ספציפי לגבי השתכרות בהימורים, פרסים וכ"ו אני לא צריכה לחפש מקור אחר כמו שעשו עם משולם... התכונה היא גם טריטוריאלית וגם פרסונלית ("נצמחו בישראל או מחוץ לישראל...") וגם טריטוריאלית ("השתכרות או רווח של אדם תושב חוץ...").

יש לנו שלושה חריגים שבהם לא יחול ס' 2א (א).

ב2א (ב)

החריג הראשון- הוא אומר זה כמו "מזל טוב" או כמו ב"משולם" אלא אנו נלך להכנסה הקבועה הרגילה שלו והקבועה שלו. כאשר מדובר במקור הרגיל שלי המס הוא פרוגרסיבי, כנראה הוא יהיה גבוה יותר לעומת זאת כאשר מדובר בהכנסה קבועה המס הוא 30% וזה הקבוע לחוק. לגבי השתכרות או רווח מהגרלה או הימורים שהמקור הוא הגרלה או הימורים לפי ס' 2א הוא מס שיעור קבוע של 30% לפי ס' 124ב, לעומת זאת כשהכנסה מהגרלה או מהפרס אני יכולה לשבץ למקור המס יהיה פרוגרסיבי לפי ס' 121 לפקודה.

החריג השני- מדבר על השתכרות או רווח מפרסים שניתנו במסגרת אישית- זה כמו מתנה שניתנת מבני משפחה זה לא חייב במס אין מקור ולכן אין מס.

החריג השלישי- מדבר על השתכרות או רווח מהגרלות או מפרסים **שנקבעו על ידי שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת**. אנו מוצאים אותו בס' 9(28) לפקודה הוא קובע שהשתכרות או רווח כאמור בס' 2א שערכם פחת מסכום שקבע שר האוצר, הכל בתנאים של שר האוצר דהיינו יש פטור מכוח הפקודה על השתכרות או רווח

מסכום מסוים. שר האוצר מוסמך להתקין תקנות וצווים, ממסגרת התקנות והצווים מתייחסים לפטור, לגובה הפטור ובכלל ישם הוראות ביצועיות מתי יש פטור ומתי אין פטור? האם יש פטור גם שמדובר בהכנסה שהיא לא חוקית? צו מס הכנסה (קביעת סכום לעניין השתכרות או רווח מהימורים מהגרלות או מפעילות נושאת פרסים 2003). יש לנו כמה הוראות שחשובות לעניינו בתקנות הללו- התקנה מדברת על השתכרות או רווח, שמקורם בהימורים, בהגרלות או בפעילות נושאת פרסים שנעשו במסגרת חוקית, דהיינו אם הזכייה היא לא במסגרת חוקית אי אפשר להנות מהפטור. תקרת הפטור נכון להיום- עומדת על 60,720 ₪. התקנה 2 אומרת שלעניין ס' 9(28) לפקודה יראו השתכרות או רווח כפטורים ממס אם הסכום שהתקבל מהימור אחד מהגרלה אחת או מפרס אחד פחת מתקרת הפטור, דהיינו גם אם זכיתי בכמה הגרלות ההתייחסות היא לכל הגרלה בפני עצמה. 2- תקרת הפטור מחושבת ביחס לכרטיס דהיינו גם אם עשרה אנשים מילאו כרטיס אחד הפטור מחויב לפי הכרטיס עצמו.

אם מישהו זכה בפחות מהתקרה אזי יש לו פטור. הצו אומר וזהו עקרון מנחה כאשר מדובר בקבלת תקבול שהוא מעל הסכום אשר נקבע בפטור בתקנה 3 אשר מדבר על הפטור חוקי- לעניין השתכרות או רווח מהימור אחד, הגרלה אחת, או מפרס אחד שסכומם עלה על תקרת הפטור ופחת מכפל תקרת הפטור יראו כפטור ממס הסכום השווה לתקרת הפטור בניקוי ההפרש.

העיקרון הזה אומר שכל הזכייה שלי גבוה יותר הפטור יהיה נמוך יותר עד שאני מגיעה לכפל תקרת הפטור ואז לא יהיה פטור.

זכייה בפרסים יש לנקות מס במקור, מנגנון שמשלם ההכנסה מעביר אותה לרשויות המס. הכנסת עבודה- "נטו" מישהו כבר עשה מעביר את הכספים לרשויות המס וזאת מכוח 164 לפקודה. בשנת 2003 ס' 164 תוקן ואמר שיש חובת מס במקום על מי שמשלם את הפרס, כלומר אחרי שאתה מקבל את הפרס אותו אדם ששילם לך הוא ינקה במקומך ויוריד לך כבר את המס.

שני סוגי הכנסות:

לפי הפקודה יש שני סוגי הכנסות-

1. מס פירוטי שחל עליו מס הכנסה

2. מס הוני שחל עליו מס רווח הון ומס שבח.

אם קבעתי שמדובר בהכנסה הונית אני אצטרך לסווג אותה למס רווח הון או מס שבח ואם קבעתי שמדובר בהכנסה פירוטי אני אצטרך לבדוק את המקור. אחרי שראיתי כי מדובר בהכנסה פירוטי אני אצטרך לסווג את ההכנסה הפירוטית לאחד מתתי המקור.

הפקודה, לא נוקטת במושג "הכנסה פירוטית" לעומת הכנסה שבקן או הכנסה שהיא עץ היא אבחנה שנעשתה בפסיקה. בכל מקרה, כאשר אנו בוחנים אם זה פירות או הון אנו בוחנים האם מדובר בנכס וכאשר אני גודעת את הנכס מדובר בהכנסה שהיא הונית, לעומת זאת הכנסה פירוטי מתבטאת בתשואה של הנכס. כאשר מדובר בהון בדרך כלל מדובר בפעילות של חד פעמית מדובר בפעילות של מכירה, בפירוטי זה יכול להיות שכירה ולכן זה פעילות שותפת.

הכנסה הונית תמוסה לפי **חלק ה' לפקודה**, או חוק מיסוי מקרקעין שמדובר במקרקעין בישראל ואילו מס הכנסה ימוסה מכוח חלק ב' לפקודה. בהתנגשות בין מס הכנסה לבין מס רווח הון מס הכנסה גובר, הוא ימוסה במס הכנסה.

קבלן שמוכר את הבית שלו פעם בשנה הוא יצטרך להוכיח כי מכירת הדירות בתדירות גבוה לא נעשתה בשל הידע שלו ולכן הוא יצטרך להוכיח שהמס הוא הוני ולא פירוטי

פירוטי	הוני
פרוגרסיבי	שיעור המס לא יעלה על 25%, שה 25% הוא הכי גבוה. ס' 91(ב) יחיד יהיה חייב המס על רווח הון ריאלי, בשיעור שלא יעלה על 25% ויראו את רווח ההון כשלב הגבוה ביותר ביותר בסולם הכנסתו החייבת.

שטת הטלת המס	פרסינלי+טריטורילי	רווח הון- פרסינלי+טריטורילי מס שבח – טריטורילי
קיצוז הפסדים	ס' 28 לפקודה – האם הופסד הוא פירותי או הוני	
פטורים	ס' 9 לפקודה	ס' 97 לפקודה
ניכוי מס במקור	ס' 164 לפקודה	
הוצאות	הוצאות פירותיו מנוקות בשנת המס, ס' 17 לפקודה ו' 32 לפקודה – ס' שלילי איזה הוצאות אסורות בניקיון כמו למשל הוצאות פרטיות, אם אני יוצאת לעבודה ומשאירה את התינוקת של עם מטפלת. (הוצאה פרטית)	

בעבר לא היה מס על רווח הון, רק בשנת 1965 הוסף מס רווח הון. נקודת המוצא היא שיש לי נכס הוני זה נכס שכבר שילמתי עליו מס, ובמס ההוני זה מיסוי כפול. גם שהוסף רווח הון לפקודה בתקופות מסוימות הוא היה על 0% והיום הוא התקבע על 25%. מצד שני, אם לא תמסה הון אז למעשה יש הפליה בין הנכס הפירותיים לבין הנכסים ההוניים, לכן האיזון עם מיסוי וכלי איזון זה בא לידי ביטוי בשיעור המס שהוא נמוך יותר בהון מאשר בפירות. כאשר מדובר במקרקעין שבחול ואני תושב ישראל אני אשם מס רווח הון. לעומת זאת שאני אמכור את המקרקעין שלי בישראל אני אשלם מס שבח.

עד 2003 השיטה כבר הייתה טריטורילית עם חריגים פרסונלי. כאשר אני מחילה בס' פרסונלי אני בודקת מיהו תושב ישראל (בס' ההגדרות תושב ישראל הוא מי שמרכז חייו בישראל).

פרסונלי החזקות היא שמרכז חייו של יחיד בשנת המס הוא בישראל:1. אם הוא שהה בישראל בשנת המס 183 ימים או יותר.2. אם שהה בישראל בשנת המס 30 ימים או יותר וסך כל תקופת שהייתו בישראל בשנת המס ובשנתיים שקדמו לה הוא 425 ימים או יותר. בהתקיים אחד מהשניים קמה חזקה שמדובר בתושב ישראל בלי צורך להוכיח את מרכז החיים.

ס' 4 אומר שגם אם מרכז החיים שלו לא בישראל וגם החזקות לא מתקיימות (להעליל) יש למשל מישהו עובד של מדינת ישראל, כמו בשב"כ יראו אותו כזכאי לנקודות זיכוי ולא יראו בו כתושב.

אם יש לי הפסד פירותי אני אחיל על ס' 28 לפקודה שיש לו כללים משלו. לעומת זאת שההפסד הוא הוני, מכרתי נכס בהפסד והס' שיחול הוא ס' 92 לפקודה. **יש לשים לב אם ההפסד הוא פירותי או הוני.**

במהלך השנים התפתחו בפסיקה 13 מבחנים כדי לסווג הכנסה כפירותי או הוני. בפס"ד אליסן הייתה הערת אגב שאמר כי די בקיומו של מבחן אחד שהוא פירותי כדי להצביע על מס פירותי. אך, בהתאם לפסיקה הרווחת לא מספיק מבחן אחד כדי להצביע על אופי פירותי, יש לבדוק את מרבית המבחנים, ולכן שהכף נוטה אנו נסווג ונקבע את האופי של העסקה האם היא הונית או פירותית והמשמעויות הן הטבלה שלהליל.

המטרה היא אבחנה בין הוני לפירותי, המטרה שניה היא שאני צריכה לסווג בתוך הפירות. בפירות אנו עושים אבחנה בין הכנסה פירותית אקטיבית (ס' 2) לפקודה לבין הכנסה פירותית פסיבית (ס' 2א), ס' 2(5,6,7).

ההבדל בין מס פירותי אקטיבי לבין מס פירותי פסיבי: בפסיבי זה שיעור מס נמוך יותר, פטורים רחבים יותר. מצד שני בקיצוז הפסדים הוא מדבר על הפסד מעסק או משלח יד. אם הפסדתי במניות, זה תלוי אם זה עסק או משלח יד שלי, וכך אני אהיה 2)1) ויהיה לי קיצוז הפסדים. אם המניות זה לא כעסק במשלח יד אז אני אהיה בס' 2)4) ולא אזכה לקיצוז הפסדים.

מבחן הראשון לסיווג בעסקה פירותית לסיווג בעסקה הונית:

מבחן המומחיות מבוסס על הרעיון שאדם עושה עסקים במקום שיש לו ידע ובקיאיות, דהיינו ואז זה יחשב כפירותי ומקום שאדם חסר את הידע הנ"ל הוא לא ישלח את ידו ואז מדובר בהון. אדם דווקא משקיע את רוב הונו איפה שהוא לא בקיא. המבחן הזה הוא דומיננטי, אין קייס שהוא לא יופיע בו. נשאלת שאלה עד כמה בן אדם צריך להיות מומחה, או שאלה אחרת זה האם האדם עצמו הנישום הוא זה שצריך להיות מומחה? או שאנו בוחנים את הבקיאיות

שמופעלת בעסקה? לדוגמא **בפס"ד בן ציון** דובר בעורכי דין שעוסקים בקרקעות, הם קנו שטח אדמה שהיה מחולק ל-9 מגרשים. לשם, מימון הרכישה הם התכוונו להלוואות כסף מהבנק, נטילת ההלוואה השתתתה ואז הם החליטו למכור 4 מגרשים מתוך ה-9 וכך נוצר להם רווח. שאלה שעלתה היא האם הרווח הוא פירותי או הוני? נפסק כאן, שהכלל הוא שאם נישום מבצע עסקה שהיא בתחום מקצועו או שלמקצועו יש זיקה לתחום העסקה או שיש לו ידע ניסיון ובקיאיות בתחום העסקה, יש בכך כדי להקנות לעסקה אופי פירותי. השאלה היא מהי מידת הידע והניסיון הדרושים כדי לייחס לעסקה אופי פירותי? וביהמ"ש אומר שאין צורך במומחיות עילאית, **מספיק שהנישום מתמצה בתחום העסקאות יודע לטפל בהם הוא מכיר את השוק ומשכיל להעריך את סיכויי ההשקעה**. כאשר מחד ידע חובבני לא מספיק, אך אין צורך במומחיות עילאית, התמצות בטכניקה של ביצוע העסקה, הכרת השוק וכושר להעריך את סיכויי הרווחיות הם סימני היכר למומחיות.

דוגמאות למקרים של מומחיות או של מידת הקרבה הנדרשת: מידת הקרבה הנדרשת כדי לייחס למבצע העסקה **בקיאות**- בפס"ד בן ציון דובר בעורכי דין שעוסקים במקרקעין ונקבע שהם בעלי זיקה וידע מספקים כדי לייחס לעסקאות מקרקעין שהם מבצעים עבור עצמם אופי פירותי. **בפס"ד בראלי**- דובר על אדריכל, במשרד אדריכלים שעוסקים בבנייה ונפסק לגביו שהוא דיי קרוב לתחום כך שמקרקעין שמכר בעצמו נחשבו לפירותי. **בפס"ד גולדשטיין** נקבע כך לגבי מהנדס בנייה. **בפס"ד רימאר** דובר במנהל חשבונות בחברה קבלנית לגביו נפסק שהוא די בקיא על מנת שעסקה שעשה תחשב לפירותי. בפס"ד חזן דובר בחברה שבבעלותה פרויקטים לבנייה והדירות של הקבלנים באותו פרויקט שקשורים לחברה סופגו כפירותיות. לעניין ניירות ערך לא רק יועץ השקעות אלא גם עובד ואו אפילו פקיד בנק עשויים להיחשב כמספיק קרובים לנושא ניירות ערך על מנת שעסקה שעשו עבור עצמם תחשב כפירותי.

בפס"ד אליסן נקבע שהידע והבקיאות שנדרשים מהמוכר לא חייבים להיות שלו באופן אישי והוא יכול להיעזר בבקיאיות או בידע של אדם אחר, כגון מטווח, עורך דין, קבלן. עם זאת, **בפס"ד אלמור** נפסק שלא די ביעוץ חד פעמי אלא דרוש שהידע והמומחיות עם הם לא מצויים אצל הנישום עצמו יהיו זמינים וקבועים, ולכן צריך להראות שמוכר או הנישום שהוא עצמו לא בקיא בתחום, מנהל את עסקיו תוך קיום נוהל קבוע ומאורגן של התייעצות או שהוא מחזיק מנגנון הממלא תפקיד של סיפוק ידע. **בפס"ד ברנן (יחסית חדש)** נקבע שבקיאות שליחות צריכה להתבצע באמצעות איש מקצוע דווקא, ולא די בקבלת עצות או ידע מגורמים אחרים כגון אמצעי תקשורת אלקטרוניים. בפס"ד הבורסה לניירות ערך שהיא המערערת במקרה הזה, רחשה מכספים פנויים שהיו לה, אגרות חוב של הממשלה. במשך השנים (72-69) הופיעו במאזנים של המערערת מספר קטן של פעולות רכישה ומכירה של האג"ח והשאלה שעלתה כאן האם הרכישה המכירה ותוך שנוצר רווח של המערערת של הבורסה היא פירותית והונית. הפקיד ייחס לה מקצועיות ובקיאות ולכן יש לה מומחיות עסקיות, והיה לה מעט עסקאות ובכל זאת הפקיד שומה רצה לייחס לה אופי פירותי. ביהמ"ש טען שהיא השקיעה את הניירות ערך באמצעות כספים פנויים שהיו לה. לעניין המומחיות שלה ביהמ"ש קבע שהבורסה לניירות ערך היא לא מומחית ולא עוסקת בניירות ערך, אלא היא מרכזת את העוסקים במסחר תחת קורת גג אחד ומספקת להם שירותים, למעשה היא מספקת שירותי אכסניה למי שעוסק בניירות ערך. אך היא עצמה אינה מומחית ואינה עוסקת בניירות ערך. ביהמ"ש אומר כי תוך כדי יתכן שלפני המכירות המערערת התייעצה עם מומחים כדי לברר איזה מהאגרות כדי למכור אבל כך נוהג כל משקיע ועוד לא שמעתי שפקידי השומה ייחסו לאנשים פרטים המוכרים חלק מניירות הערך שלהם ביצוע עסקה מסחרית רק בשל העובדה שהתייעצו עם מומחה לפני המכירה. אין כאן סתירה בין מזרחי כי במזרחי היועץ השקעות הוא זה שניהל את התיק. כדי שהתייעצות תהפוך את העסקה לפירותית היא צריכה להיות נמשכת ושיטתית שהנישום הוא פסיבי והיועץ הוא אקטיבי בכל העסקאות או שהיועץ שותף לעסקאות.

מבחן התדירות בעסקאות- מבחן התדירות הוגדר **בפס"ד אסל**, שני קבלני בניין ומהנדס, הם מכרו את הדירות הפרטיות שלהם בתדירות גבוהה. אחרי שנתיים, שלוש. באותו פס"ד ביהמ"ש הגדיר את מבחן התדירות כך: "ישנם מכסי הון שהתדירות בעברתם מיד ליד היא עצמה מצביעה בהיעדר הסבר סביר אחר על ניהול עסק". **כלומר, ככל שהתדירות בהחלפת הנכסים או במכירה ורכישה של נכסים היא גבוהה יותר העסקה תחשב לפירותית**. מהו מספר עסקאות? אנו צריכים לבדוק את אופי של הנכס, הרי ברור לנו שמקרקעין וניירות ערך זה לא אותו דבר. התדירות של ניירות ערך לא יכולה להיות בשום מקרה זהה לתדירות ההחלפה של מקרקעין. **בפס"ד פרומין** בית חרושת

פרומין עסקה בייצור ביסקוויטים. בשנת 65 פרומין עשתה מספר עסקאות בניירות ערך. זהו מקרה שהפוך מיתר המקרים שאנו מדברים עליהם, במובן הזה שדווקא הנישום ביקש שיראו בהכנסות שלו כפירותי ואילו פקיד השומה ראה בכך כהוני. ביהמ"ש אמר, שבמקרה הזה היו 80 קניות לעומת 10 מכירות של ניירות ערך, שביצע בית חרושת פרומין בשנת 1965. הוא אומר שיחס של 1 ל 8 לא עולה כעסקה פירותית. עוד אומר ביהמ"ש שזה לא מפריע שפרומין איבד בית חרושת לניירות ערך, כדי להגדיר את זה בתור עיסוק צריך לראות שהיא עוסקת. היחס לא מראה לא על תדירות ולא על בקיאות. לכן, ביהמ"ש אמר שהמקרה הזה הוא לא מקרה שניתן לראות בעיסוק של פרומין בניירות ערך כדי עיסוק פירותי. גם **בפס"ד של הבורסה ניירות ערך** אמרנו שמומחיות אין שם, רק בגלל שהיה להם מספר מועט של רכישות וקניות, ביהמ"ש אמר שאין לראות בפעילות של הבורסה מבחינת התדירות והמומחיות כפעולות פירותיות. אך בתי המשפט חוזרים ואומרים שלא מביאים גזרה שווה ממקרקעין לניירות ערך, שהתדירות שנדרשת בניירות ערך כדי לסווג עסקה כפירותי, ברור שהיא לא התדירות שנדרשת במקרקעין. לכן, אם נישום יבצע 6 פעולות במקרקעין, במשך שנה, ברור לנו שהעסקה תסווג כפירותי. לעומת זאת, 6 עסקאות בניירות ערך במשך שנה לא ייחשבו כפירותיות אלא כהוניות. **בפס"ד מגיד** דובר בטיפול של 96 מניות במהלך של 233 ימים ביהמ"ש פסק שמדובר בפירות. תדירות של פעולות קנייה ומכירה יום יומית כמעט לא יכולה להעיד אלא על פעילות מסחרית עסקית וזאת כמובן בהצטרף ליתר הנסיבות. אנו לא נקבל החלטה לפי מבחן אחד בלבד, אנו חייבים שיהיה לנו לפי מצבור המבחנים, אנו נגיע למסקנה.

מה לגבי פעולה חד פעמית? למשל אדם שיש לו מומחיות והתקיימו עוד כמה מבחנים, אך מדובר בפעילות חד פעמית שהוא עשה. האם רק בגלל שהיא לא חד פעמית היא לא תחשב כפירותי (לפי ס' 2(1)) מדובר בעסקת אקראי בעלת אופי מסחרי ואני אסווג את העסקה כפירותי. **בפס"ד בראלי** עסקה יחידה שבוצעה על ידי קבוצת אדריכלים סווגה כעסקית, ביהמ"ש אמר שהתדירות לא מתקיים כאן אך יש כאן עסקת אשראי בעלת אופי מסחרי. **בפס"ד גבריאלי** שוב עסקה בודדת שאורגנה על ידי עורך דין מומחה במקרקעין שאירגן קבוצת משקיעים סווגה כעסקית. **בפס"ד אסל** כמו שדובר לעיל דובר בשני קבלנים שפועלים במסגרת חברת קבלנית וביהמ"ש המחוזי חייב אותם במס על רווחים שהם הפיקו ממכירות תדירות של הדירות הפרטיות שלהם. פקיד השומה טען שיש לראות ברווחים אלא, כרווחים עסקיים והם טענו שמדובר במימוש השקעה פרטית, והם נתנו טעם וטעם לכל מכירה. ביהמ"ש המחוזי קיבל את עמדת פקיד השומה כי הם גם מומחים וגם יש תדירות בהחלפת הדירות, מדובר ברווחים פירותיים. ביהמ"ש העליון קיבל את הערעור שלהם, וטען כי אכן מדובר בהשקעה ולכן הרווח הוא הוני ולא פירותי. ביהמ"ש העליון סיכם ואמר "ואם יוצאים אנחנו ואנחנו חייבים לצאת מהנחה שאותם המניעים שהניעו אותם להחליף את הדירות שלהם היו כנים ואמתיים אז יוצא שחילופי הדירות לא היו קשורים לעיסוק שלהם". ביהמ"ש מאמין לקבלנים ומהנדסים והם סיפרו מדוע הם החליפו את הדירות שלהם, והוא יוצא מנק' הנחה שהסברים שהם נתנו להם הוא לא סתם. מדובר ברווח הוני ולא פירותי, ביהמ"ש אומר שניתן ללמוד "קל וחומר" לגבי הקבלנים האלה, הקבלנים האלה מטבע הדברים יש להם יותר חשיפה. מבחן הנסיבות הוא מבחן מאוד סובייקטיבי. **בפס"ד אדר מזרחי** דובר על ביתו של קבלן, גב' אדר היא המערערת, רכשה מגרש בסכום של 975,582 ₪ ובנתה עליה וילה שעלותה הייתה בסך 3,538,600 ₪ בפעולות אלה ליווה אותה אביה, שהוא קבלן בניה והוא שולט. הוא ליווה אותה הן מבחינת המימון והן מבחינת ביצוע המכירה, המערערת מכרה את הנכס כעבור 4 שנים בסך של 4,868,955 ₪. פקיד השומה קבע, שמדובר בעסקה פירותית מסוג של עסקת אקראי בעלת אופי מסחרי, מאידך המערערת טענה שהוא לא יכול לעשות זאת כעבור 6 שנים ולגופו של עניין היא טענתה יש לראות בעסקה כהונית בתור "מס שווח" ולא עסקת אקראי בעלת אופי מסחרי. מבחינת המבחנים ניתן לטעון שיש כאן מומחיות, מבחן הבקיאות השליחות, לעניין התדירות זה עסקה חד פעמי אך זה לא מפריע.

מבחן הנסיבות - פקיד השומה ראה בחלקו הדומיננטי של האב, בביצוע העסקה משום נסיבה מרכזית שמלמדת על אופי הפירותי של העסקה וזאת לאור מקצועו השותף של האב. המערערת טענה שיש לייחס חשיבות לעובדה שהנכס נבנה לצורך מגורים. העיקרון שהנחה את המערערת ואת אביה בקניית המגרש ובניית הבית היה יצירת מתחם מגורים משפחתי בהתאם למקובל בעדה אליה משתייכת המשפחה. למרות שהתקיימו כאן מבחנים פירותי ביהמ"ש קיבל את עמדת המערערת ואמר שהמערערת אכן התכוונה לפחות במועד קניית המגרש ותחילת הבניה לבנות בית

אשר ישמש אותה בבוא היום למגורים בסמיכות למשפחתה המורחבת. ביהמ"ש ביטל את שומת המס שנקבע ולכן הוא לא נדרש לשאלה השנייה. הבעיה כאן שהמבחן הוא מבחן סובייקטיבי, ולכן הוא מבחן בעייתי. לכן מדובר מבחן שהוא סובייקטיבי ולא אובייקטיבי השאלה הוא האם הוא מתאים לכל נכס וביהמ"ש אמר שהוא לא בטוח שמבחן הנסיבות מתאים לניירות ערך.

מבחן "תקופת האחזקה" - בפס"ד רפאל מגיד בשנת 1966 נפסק שככל שהתקופה החולפת בין רכישת הנכס למכירת הנכס קצרה יותר כך גוברת הנטייה לראות בעסקת המכירה כעסקה שמניבה הכנסה פירותית. לעומת זאת, ככל שתקופת האחזקה היא ארוכה יותר כך העסקה נוטה לפן ההוני. מבחן זה, הוא נכון גם לנכסי מקרקעין וגם לניירות ערך, ואולם ומטבע הדברים תקופת האחזקה הנדרשת במקרקעין ובניירות ערך אף פעם לא תזכה. למשל **בפס"ד נצבא** אחזקות שם דובר בנכס מקרקעין שהוחזק של 11 שנה במקרקעין מדברת על הוני, וגם פס"ד הנישום ביקשה לראות זאת בהוצאות פירותיות, בניירות ערך פעולות שלא ממומשות בתוך שנה יחשבו כהוני, **בפס"ד דקל** דובר במשך החזקה של ימים ואפילו חודש חודשיים והוא נחשב לקצר (פירותי). **בפס"ד אליסן** דובר בחברת אליסן שהיא חברת מימון והשקעות, היא נוסדה בשנת 1966, ובשנת 1969 היא רחשה בשותפות עם חברה קבלנית לבניין שני חצאי מגרשים כשהיא שותפה ב-50% בכל אחד מהמגרשים. מגרש אחד היא מכרה כעבור 7 חודשים ואת המגרשים השני היא מכרה כעבור 12 חודשים. פקיד השומה ראה בשתי המכירות האלה שנוצר בהם רווח כעסקה פירותית והם טענו שמדובר בעסקה הונית (לא מומחים), ערערו לביהמ"ש, וביהמ"ש פסק שבמקרה אחד עבר בין יום הרכישה ליום המכירה 7 חודשים ובמקרה השני 12 חודשים וביהמ"ש טען שאומנם לא תמיד ניתן להעסיק מהזמן שחלף תשובה חד משמעית לגבי פירות או הון, אך תקופה של 7 חודשים ו-12 חודשים שאני מוסיפה להם את יתר הנסיבות ושמדובר בנכס שהוא מקרקעין יש בדבר כדי להצביע על אופי פירותי. השאלה מהו זמן אחזקה קצר ומהו זמן אחזקה ארוך תלויה בכל מקרה ומקרה, חצי של מגרש מלמד על אופי של עסקה. לא הרי דינם של מקרקעין כדין אחזקתם של ניירות ערך. יש לשים לב למהות הנכס, ברור לנו שאחזקה של מקרקעין לא צריכה להיות דומה לאחזקה של ניירות ערך. מתי בתי משפט לא יסתמכו על מבחן משך האחזקה? כאשר יש נסיבות. בפס"ד אדר מזרחי משך האחזקה היה 4 שנים, פקיד השומה טען שזה זמן קצר ואילו היא טענה שהזמן הוא ארוך וביהמ"ש שזה תלוי בנסיבות.

מבחן פיתוח והשבחת הנכס- המבחן הזה הוגדר בין היתר **בפס"ד אנצלביץ** ולאחרונה הוא קיבל ביטוי **בפס"ד אריה גולבנצ'יק** ומהמבחן הזה הוגדר כך: נק' המוצא של נכסים העוברים שינוי והשבחה לקראת מכירתם, כמו שינויים שנועדו להפוך את הנכס לסחיר יותר, ולעלות את ערכו או שמכירתם דורשת פעילות שיווק הם נכסים הנמכרים במסגרת פעילות עסקית מסחרית. ביהמ"ש ממשיך ואומר כי מבחן זה רלוונטי בעיקר לנכסי מקרקעין, **בפס"ד גולבניץ** נקבע שאין ספק שהמערער השקיע מאמצעים רבים ובאופן מתמשך ועקבי לענייני הקרקעות. אין מדובר במי שהמתין לזמן מתאים אלא במי שפעל בדרכים שונות להשבחת הנכסים שבבעלותו ולהבשילם למכירה מיטבית, ועשה זאת במומחיות רבה ומתוך הכרת תחום המקרקעין. המבחן הוא רלוונטי בעיקר למקרקעין, אך גם בניירות ערך נפסק בפס"ד דין מגיד שהתכנו פעולות הבשלה והשבחה, למשל פעילות מוגברת של בעלי שליטה, הפצת מידע פנימי, רכישה מאורגנת. כל אלה יצביעו על אופי פירותי של העסקה. **בפס"ד מזרחי** יצחק נפסק שגם עשיית שותפות עם אחר בניירות ערך יש לראות בה כהשבחה. **בפס"ד אנצלביץ** נתנו דוגמאות נוספות להשבחה במקרקעין, עריכת תכונות בניה לפני מכירה סווגו כהשבחה. **בפס"ד רימאר** גובר על ביצוע חלוקה במגרש לפני המכירה, ששוב מדובר בפעולת השבחה משהו שמקל על העברה של הנכס, וגם **בפס"ד אבי פרידמן** דובר על פיצול מגרשים לצורך מכירה, למעשה אפשר להגיד שפעולות השבחה הן פעולות שהנישום נוקט כדי להקל על האווירות של הנכסים, על המכירה של הנכסים. לעומת זאת, שמדובר בנכס להשקעה בדרך כלל לא נוגעים בו, לא מטפחים בו, לא נוקטים בפעולות שעוזרות לאווירה שלו.

מבחן ארגון ושיווק- פועל יוצא ממבחן ההשבחה ובמסגרת המבחן הזה בוחנים האם הנישום נקט בפעולות שמטרתן להפוך את הנכס לסחיר יותר ולעלות את ערכו. מדובר בפעולות שיווק, שמטרתן לקדם את המכירה ויש בהם כדי להוכיח או ללמד על מהותה העסקית של פעולה. בפסקי דין שונים אנו נוכל לראות זאת כמבחן היזמות, ניתן לראות

בפרשת בירן. נק' המוצא במבחן היזמות היא שאתה מחזיק נכס לצורך השקעה אתה לא מטפל ולא מטפח, לעומת זאת שאתה מחזיק נכס לצורך מסחרי אתה מקדים פעולות, אתה משווק, פותח משרדים עורך תכניות בנייה.

מבחן טיב הנכס- בפרשת בירן הוגד המבחן כך "יש להתחקות אחר אופיו של הנכס ולעמוד על השאלה האם מדובר בנכס אשר דרך כלל מוחזק לצורכי מסחר שותף לטווח הקצר או שמא הוא מוחזק לצורכי השקעה לטווח הארוך. למשל בפס"ד אליסאן הם קנו בשותפים שני חצאי מגרשים הם מצביעים על אופי פירותי, עסקי. אם אנו רואים שני חצאי מגרשים אנו יכולים להגיד שזה מלמד על אופי עסקי, דירת מגורים מלמדת על אופי של השקעה, מניות שהן סולידיות בדרך כלל יצביעו על אופי הוני. לעומת זאת, מניות בעלות אופי ספקולטיבית יש בהן כדי להצביע על אופי פירותי מה שהיה בפס"ד מזרחי. אבל, בדרך כלל לרוב הנכסים אי אפשר להגיד שיש אופי כזה או אחר. **בכל אחת מהסיטואציות אני צריכה לבדוק את הנסיבות של המכירה.**

טיב הנכס נפסק שהוא לא מבחן בפני עצמו, מה שכן אפשר לומר שהוא אוצל על יתר המבחן, כמו תדירות העסקאות משך האחזקה ויש להיעזר במבחן הזה במשולב עם יתר המבחנים, רק שמתקיימים לי מספר מבחנים הוא יכול לחזק.

מבחן מקורות מימון העסקה- אם הנישום נזקק להלוואות, דהיינו למימון העסקה על ידי הלוואות ובפרט שמדובר בהלוואות לטווח קצר, משתמע מכך שהעסקה היא מסחרית. בעסקאות הוניות, השקעות לרוב לא נזקקים למימון חיצוני על מנת להשלימה שכן בדרך כלל כשמדובר בהשקעה, אדם משקיע בעודפי מזומנים ובמקרה שנזקקים למימון שמדובר בהשקעה צורת האשראי מאופיינת על ידי הלוואה לטווח ארוך. מה שהמבחן הזה אומר זה שאתה נזקק להלוואה או למימון זר אז יש בכך כדי להצביע על אופי פירותי של עסקה, ואז עלתה השאלה מה קורה עם משכנתא כי זה בדרך כלל מדובר על השקעה ולא על פירות, שהלוואה היא לטווח קצר יש בה כדי להצביע על אופי פירותי, זה תלוי בנסיבות ובכל יתר המבחנים. כשמדובר בהלוואה שהיא לטווח ארוך אז יש בכך כדי להצביע על אופי הוני. **בפרשת אליסאן**, אליסאן רכשה שני חצאי מגרשים שאת כל הכספים היא הביאה מחברת הבת שלה, כל הכסף שהושקע במגרשים הגיע אליה בהלוואה מכספי חברת הבת. זה מימון זר מדובר כאן באישיות משפטית נפרדת כספי חברת האם זה לא חברת הבת. טענה השניה שלהם הייתה שהמבחן של מימון זר הוא לא קובע ואז כאן נעשתה אבחנה בהתבסס על פסק דין בן ציון ונפסק שכאשר מדובר בנכסי ייצור בנכסים שהם להנאה עצמית כשהלוואה נטלת לטווח ארוך, מבחן המימון לא מכריע. אבל, כאשר מדובר בנכסי אחזקה ובפרט לזמן קצר מבחן המימון הוא בעל משקל, וכך נפסק באליסאן⁸. עוד נפסק, שבמקרים של רכישת ציוד או בית מגורים אופיו של הנכס מעיד עדות כה חזקה שלעומתו ובהיעדר סימנים אחרים, צורת המימון היא לא בעלת משקל. צריך קודם כל להבחין בין הנכס לבין אורך הלוואה, ולמרות כל מה שנאמר **בפס"ד אליסאן ובן ציון**, **בפס"ד בגס יש הסתייגות מסימנת ונפסק כר** "בעידן כלכלי זה, בחינת מימון זר לא יכול לשמש עמת מידה כבדת משקל כבעבר באשר לזיהוי האופי ההוני או הפירותי מן המפורסמות הוא, שעסקאות רבות שהן הוניות יכול ותשענה על מימון חיצוני, מינוף או גיוס הון ולכן קיומו של מימון זר לא יכול לשמש עמת מידה מובהקת. המימון הזר, לכשעצמו לא נוטל את האופי העצי, ההוני של הנכס או של העסקה". גם אם מדובר במימון זר שהוא בטווח קצר.

פס"ד בירן "אין בהעדרו של מבחן המימון כדי לשלול שלפנינו עסק של השכרת נכסים, הדבר נבחן לאור מכלול הנסיבות, הנכסים נפלו לידיהם של המערערים כך שלא ניטל מימון זר. עם זאת העובדה שהתמזל מזלו של אדם והוא קיבל 27 נכסי מקרקעין בירושה ללא צורך בנטילת הלוואות אין בה כדי להפחית מהתנהלות העסקית".

מבחן מטרות התאגיד לפי מסמכי היסוד- במקרים בהם מדובר בחברה ובתקנון שלה כתוב כי היא פועלת כחברה להפקת הכנסות בתחום מסוים, התקשו בעלי החברה לטעון שהכנסות מאותו תחום הן פסיביות. **בפס"ד פרומין** (בית חרושת של הביסווקטים) הם רצו דווקא שזה כן יחשב כפירותי, ביהמ"ש אמר שגם בתזכיר היה כתוב שהעיסוק הוא ייצור ביסווקטים ולא במניות.

ביהמ"ש אמר שחברה כן יכולה לעבור מעיסוק לעיסוק, בפס"ד בבורסה לניירות ערך פקיד השומה רצה שזה יחשב כפירותיות וגם פה ביהמ"ש נסמך לתזכיר של החברה שהוא לא מכיל שום סעיף של ניהול מסחר בניירות ערך. אם

היו מראים בפועל שזה עולה כדי עיסוק זה לא היה מונע גם העסוק בפועל לא היה נראה כך, זה מבחן מסויג. קודם כל כותבים בתקנון משהו בצורה מאוד רחבה, כל תחום עסקי. אבל עדיין אם מדובר באופן ספציפי זה מהווה ראייה.

מבחן הרישום במאזן – קובע שכל עסק שמנהל ספרים עליו לרשום כל פעולה פיננסית בדוחות הכספיים של העסק. בדוחות הכספיים מבחינים בין רווח או הפסד מנכסים קבועים. מכאן שצורת הרישום בספרים יש בה כדי לרמוז על האופי של העסקה כפי שהנישום ראה אותה בזמן אמת. אם הנכס נרשם כשותף מכירתו מוכיחה על עסקה מסחרית לכאורה, ואם הנכס נרשם כנכס קבוע הפעולה תיצור רווח במישור ההוני. אבל, בתי המשפט אמרו שהרישום לא מהווה הוכחה חותכת אלא סממן כיצד הנישום ראה אותה. בפס"ד בירן צויין כי המבחן הזה סובייקטיבי.

מבחן ייעוד תמורה והשימוש בו- המבחן הוא רק מבחן עזר רק אם ייתר המבחנים האובייקטיביים מתקיימים והוא קובע שאופן השימוש בכספי התמורה יכול לשמש למבחן עזר רק אם גם שאר נסיבות המקרה מצביעים על כיוון דומה. באופן עקרוני, אין בייעוד התקבולים כדי להצביע על אופי פירותי או הוני, אולם במקרה של ספק יש מקום לבחון זאת. בפס"ד המועצה לייצור ושיווק כותנה תשלומים של מגדלי כותנה הוגדרו כהוניים מאחר והם יועדו למטרה של בניית מחסנים. לעומת זאת, בפס"ד הבורסה לניירות ערך אחת מהטענות של פקיד השומה הייתה שכספי המכירה יועדו לחסות התחייבויות שותפות אם מכרת משהו כדי לחסות התחייבות שותפת המכירה היא פירותית ועדין הטענה הזאת לא התקבלה.

מבחן המניע להפיק רווחים- המבחן הוא מאוד סובייקטיבי, מה גם שלא ניתן לומר שהכוונה להרוויח מוגבלת רק לעסקה מסחרית, גם שמדובר בעסקה בעלת אופי הוני. אולם אם הוכח בנסיבות העניין שהמניע להרוויח היה דומיננטי מעבר לכוונה לשמור על ערכם הראלי של הכספים יש בדבר כדי להצביע על אופי פירותי.

מבחן ההיקף הכספי של העסקה- על מנת לבחון את האופי המסחרי של העסקה בוחנים האם היקף העסקאות גדול לעומת המקורות האחרים של הכנסתו של הנישום. במידה וכן הדבר עשוי להעיד על אופי מסחרי. המבחן הזה הוא מבחן שהוא קצת בעייתי, כי איך אתה קובע מה זה היקף כספי גדול ומה זה היקף כספי קטן. **אין נוסחה מתמטית, שום מבחן בפני עצמו לא מכריע, אני צריכה מקבץ מבחנים. האובייקטיבים חייבים להופיע!!** בפס"ד בירן פקיד השומה טען שיש לבחון את אמות המידה בהיבט אובייקטיבי ולהתחקות אחר האופן בו התרחשה בפועל הפעילות מניבת ההכנסה. לגישת המשיבים יש לתת משקל מכריע לכוונתו הסובייקטיבית של הנישום אם התכוון לנהל עסק או לא. ביהמ"ש אומר כי ההלכה שהשתרשה בסוגיה זאת היא סיווג פעילות עסקית נעשית על יסוד קריטריונים אובייקטיביים, ובמקום שבו הנישום פועל על פי שיטות עבודה מסחריות אין משמעות למניעו הסובייקטיביים. יחד עם זאת ניתן להיווכח עם ריכוך של הגישה הזאת. מה שקובע זה האובייקטיבי אבל אנו צריכים להסתכל גם על הסובייקטיבי.

פסקי דין חדשים:

ע"א 7204/15 פקיד השומה תל אביב

ע"א 8236/15 פקיד השומה ירושלים

הערעור נשב סביב השאלה מה דין ההכנסות של השכרה של למעלה מ-20 נכסי מקרקעין שכולן או מרביתן הן דירות מגורים. השכרה של 20 זה נכסי קרקע, פירותי. כאשר מדובר בהכנסה שהיא פירותית היא יכולה להיות פירותית אקטיבית (1)2 (לפקודה) או פירותית פסיבית (ס' 2)6 (לפקודה).

האם, הכסף שהם מקבלים מהשכרת הדירות היא הכנסה אקטיבית שאז חל מס הכנסה לפי ס' 2(1) לפקודה, בשיעורים עד 47% לפי המס השולי ס' 121 לפקודה. לעומת זאת, אם מדובר בהכנסה פירותית פסיבית מכוח ס' 2(6) לפקודה. הכנסה אקטיבית זה הכנסה מפעילות נמשכת שיטתית, לעומת פירותית פסיבית שהיא למעשה מהווה רק תשואה על ההון.

ס' 122 לפקודה מס לפי עומד על 10% (נקרא מסלול מופחת). מס פסיבי, אין אפשרות לנקות הוצאות.

יש אפשרות נוספת שהפטור הוא מכוח חוק מס הכנסה- פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים 1990.

ס' 121 לפקודה: אפשרות נוספת היא המסלול הרגיל בהתאם וממסה לפי שיעורי מס רגילים, פירותית אקטיבית וחל עליה 47 אחוז.

האם השכרת למעלה מעשרים דירות היא הכנסה פירותית אקטיבית שצריכה להיות ממוסה היא לפי ס' 2(1) לפקודה או שהיא הכנסה פירותית פסיבית לפי ס' 2(6) לפקודה. ס' 122 לפקודה שקובע שיעור מס מופחת של 10 אחוז אומר במפורש ששיעור מס של 10 אחוז לא חל כאשר ההכנסה משכירות עולה כדי עסק.

בית המשפט המחוזי פסק שמדובר בהכנסה פירותית פסיבית. בפס"ד ביראן הוא עורך דין מומחה בנדל"ן ביהמ"ש טען שהבקיאות שלו לא מספיקה, לטענת ביהמ"ש הוא נתן את זה למישהו שינהל את זה, זה היה אגב אורחה, זה לא היה ההיקף הכספי של ההכנסות זה לא היה גדול ליתר ההכנסות שלו. ביהמ"ש אמר שיש מצבים שמבחן הכמות של הדירות הוא מכריע אך לא במקרה דנן, הנסיבות מראות לא כן, זה דירות שהוא קיבל בירושה, הם נפלו לידי וכן לא מדובר בהכנסה פירותית אקטיבית או פירותית פסיבית.

בית המשפט העליון אמר כך: השכרת דירות למעלה מ-20 דירות מדובר בהיקף גבוה והוא חייב לבוא בחשבון מהיקף המבחנים, ביהמ"ש העליון טען כי רוב המבחנים לא מצביעים פה לכיוון הפסיבי, ועליהם עוד הוסף המבחן הכמותי. ביהמ"ש אומר כי מסקנה כזאת בדבר משקלו של המבחן הכמותי מתחזקת כאשר ההכנסה נובעת מהשכרת דירות המיועדות למגורים באופן המצריך הערכות מערכתיות. ביהמ"ש אמר ש-20 ו-30 דירות זה יותר קרוב ל-110 מאשר ל-3 מבחינת המערכתיות. אי אפשר להחליט ש-20 דירות זה כן ו-15 זה לא, ולכן קשה למתוח את הקו על מספר מדויק. ככל השכרה של 20 עד 30 דירות המיועדות למגורים דומה יותר במהותה להשכרה של 110 דירות כמו שהיה בפרשת יעל, מאשר להשכרת דירות בודדת כמו שהיה בעניין מרדכי, שכן קשה לדמיין השכרה של 20 עד 30 דירות והפקת הכנסה שותפת מהשכרתם במשך שנים מבלי שהתקיים מנגנון והערכות ברמה המערכתית המשלבת מרכיב משמעותי של הון אנושי ויגיעה אישית.

יישום המבחן הכמותי ומבחני העזר הביא במקרה הזה לקבלת הערעורים ולסיווג ההכנסות כהכנסות מעסק של השכרת דירות כמשמעו בסעיף 1(2) לפקודה.

סמסטר ב'

ס' 2(2) - הנישום שלו משולמת ההכנסה של 2(2), הוא נישום ספציפי וחלות עליו הוראות מסוימות בפקודה.

עבודה (תיקון מס' 22) תשל"ה-1975 (תיקון מס' 129) תשס"ב-2002

(2) (א) השתכרות או ריווח מעבודה; כל טובת הנאה או קצובה שניתנו לעובד ממעבידו; תשלומים שניתנו לעובד לכיסוי הוצאותיו, לרבות תשלומים בשל החזקת רכב או טלפון, נסיעות לחוץ לארץ או רכישת ספרות מקצועית או ביגוד, אך למעט תשלומים כאמור המותרים לעובד כהוצאה; שוויו של שימוש ברכב או ברדיו טלפון נייד שהועמד לרשותו של העובד; והכל - בין שניתנו בכסף ובין בשווה כסף, בין שניתנו לעובד במישרין או בעקיפין או שניתנו לאחר לטובתו

כל מה שכתוב בהגדה, מהווים הכנסת עבודה, ההגדרה היא מאוד רחבה. כל תגבול שהעובד מקבל במסגרת יחסי עובד מעביד זה הכנסת עבודה שצריך לשלם עליהם מס מכוח ס' 2(2) לפקודה. כל עוד שניתן לייחס את המתנה

לעובד ספציפי, אז הכנסת העבודה אצל העובד. ברמה העקרונית המס חל על העובד, זה נקרא כניקוי מס במקור (תלוש משכורת – אחרי שהורידו לו את המס). – ס' 164 לפקודה.
המתנות זה טובת הנאה שצריך לשלם עליהם מס, אם המעסיק בוחר לשלם את המס עבור העובד, במקור החובה מוטלת על העובד, אם המעסיק משלם את המס עבור – נקרא "גילום מס על ידי המעסיק".
אם הצדדים רוצים לטעון שהמתנה ניתנה לא במסגרת יחסי עובד מעביד, לא צריך לשלם מס, הנישום העובד צריך להוכיח שהמתנה ניתנה לא במסגרת עובד מעביד. פס"ד אסעד סלפיטי- דובר בקרובי משפחה שהתקיימו בניהם יחסי עובד מעביד, וניתנה שם מתנה גדולה, רשויות המס רצו למסות את המתנה, הטענה הייתה שהמתנה ניתנה ביחסי משפחה ולא ביחסי עובד מעביד, הנטל מוטל על מי שקיבל את המתנה. ההגדרה היא מאוד כללית, מהצד השני יש לנו הרבה הקלות שמדובר ביחסי עובד מעביד:
1. קיזוז הפסדים בהקשר של הכנסת עבודה- ס' 28 לפקודת מס הכנסה:

קיזוז הפסד 13(1)(2) [תיקון מס' 22] תשל"ה-1975

28. (א) הפסד שהיה לאדם בעסק או במשלח-יד בשנת המס ושאלו היה ריווח היה נישום לפי פקודה זו, ניתן לקיזוז כנגד סך כל הכנסתו החייבת של אותו אדם ממקורות אחרים באותה שנת מס.

מדבר על הפסד עסקי, אם נוצר לי הפסד בעסק, באותה שנה אני יכולה לקזז את ההפסד כנגד הכנסה מכל המקורות, נגיד יש לי הכנסה משכירות או הכנסת עבודה, אני יכולה לקזז כנגד ההפסד ובמלא המס שלי על ההכנסות יהיה נמוך ביותר. מההכנסות אני מורידה את ההפסד אז שיעור המס יהיה נמוך יותר. ההבדל הוא כאן שניתן לקזז גם זה עסק או משלח יד משום שזה שנת ההפסד.
סעיף 28(ב)- קיזוז הפסד שלא בשנת ההפסד:

תיקון מס' 22 תשל"ה-1975 (תיקון מס' 154) תשס"ז-2007

(ב) מקום שלא ניתן לקזז את כל ההפסד בשנת מס כאמור, יועבר סכום ההפסד שלא קוזז לשנים הבאות בזו אחר זו ויקוזז כנגד סך כל הכנסתו החייבת של אותו אדם באותן השנים מעסק או משלח יד, לרבות ריווח הון בעסק או משלח יד, או שיקוזז כנגד סך כל הכנסתו החייבת של אותו אדם, באותן השנים, לפי סעיף 2(2) בהתקיים כל התנאים המפורטים להלן, והכל ובלבד שאם ניתן לקזז את ההפסד באחת השנים, לא יותר לקזזו בשנה שלאחריה:

- (1) לאותו אדם לא היתה הכנסה מעסק או ממשלח יד בשנת הקיזוז;
- (2) אותו אדם חדל לעסוק בעסק או במשלח היד שאת ההפסד שהיה לו בו הוא מבקש לקזז;
- (3) מקורו של ההפסד שהיה לאותו אדם אינו מחברת בית כמשמעותה בסעיף 64, מחברה משפחתית כמשמעותה בסעיף 64א או מחברה שקופה כהגדרתה בסעיף 64א1(א).

חשוב מאוד למבחן!!

כשאני לא נמצאת בשנת ההפסד, זה קיזוז אופקי ניתן לקזז רק כנגד הכנסות של עסק או משלח יד. בשנת 2003 תוקנה הפקודה ואומרת: או שיקוזז כנגד סך כל הכנסתו החייבת של אותו אדם באותם השנים לפי ס' 2(2)- **כאשר מדובר בקיזוז אופקי לא בשנת ההפסד**, אני יכולה לקזז לא רק מעסק או משלח יד, אני יכולה לקזז גם מהכנסת עבודה, וזאת בהתאם לשלושת התנאים המצטברים, שבהתקיימם שמדובר לא בשנת ההפסד, אני יכולה לקזז גם כנגד הכנסת עבודה.

קיזוז הפסדים אופקי ואנכי – אפשר לקזז הפסדים שנוצרו בשנה בשוטפת = קיזוז אופקי כנגד כל הכנסה חייבת מכל מקור אחר באותה שנה, ואפשר לקזז את כל ההפסדים שנוצרו בשנים מסוימות כנגד מגוון הרווחים שנוצרו בשנים אחרות = קיזוז אנכי.

דוגמא נוספת- הוא ס' 3(ה) לפקודת המס:

(תיקון מס' 22) תשל"ה-1975 (תיקון מס' 59) תשמ"ד-1984

(ה) סכומים ששילם מעביד לקרנות השתלמות בשביל עובדו בגבולות שנקבעו בהסכם קיבוצי כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-1957, (להלן - הסכם קיבוצי), ולגבי עובד שאין הסכם קיבוצי החל עליו - בגבולות שנקבעו בהסכם קיבוצי החל על עובד שמקצועו, הוותק שלו ותנאי העבודה שלו דומים, אך לא יותר מ-8.4% מהמשכורת הקובעת לגבי עובד הוראה ולא יותר מ-7.5% מהמשכורת הקובעת לגבי כל עובד אחר, יראום כהכנסת עבודה של העובד בעת שקיבל אותם; ואילו סכומים ששילם מעביד מעל לגבולות כאמור יראום כהכנסת עבודה של העובד בעת ששולמו לקרן. לענין זה -

החובה של קרן השתלמות היא בהסכמים קיבוציים או בהסכם אישי. יש משכורת קובעת שממנה ולא מעבר לה צריך להפריש 7.5 מעסיק 2.4 עובד לקרן השתלמות, אם המשכורת של העובד היא גבוה מ-24,300, לצורך העניין המשכורת עומדת על 40,000 - מה שמועבר בגבולות המשכורת הקובעת ולא ממעל ה-7.5 זה עובר למס. אחרי 6 שנים העובד יכול למשוך את הכספים שהצטברו בקרן בלי מס שהפתור הוא גם על הקרן וגם על הרווחים. כל עוד שהכספים המפורשים הם מתחת ל-24,300 והם מועברים מדי חודש בחודשו לקרן, בתום שש שנים העובד יכול למשוך את הכספים בלי מס. אם העובד משתכר למעלה מהמשכורת הקובעת אז הוא ישלם על זה מס פר חודשי, זה הכנסת עבודה והטבה של הפטור הוא רק אם תעמוד בתנאי הפקודה.

סעיף 9(16) א מדבר על פטור של משיכת תשלומי מעביד מקרן השתלמות:

משיכת תשלומי מעביד מקרן השתלמות (תיקון מס' 60) תשמ"ד-1984 (תיקון מס' 108) תשנ"ו-1995 (תיקון מס' 132) תשס"ב-2002 (תיקון מס' 135) תשס"ד-2004

(16א) (א) סכומים שמשך עובד מחשבונו בקרן השתלמות, לרבות הפרשי הצמדה, וכן ריבית ורווחים אחרים שמקורם בהפקדה המוטבת אם חלפו 6 שנים ממועד התשלום הראשון לאותו החשבון, ולגבי עובד שהגיע לגיל הפרישה - אם חלפו 3 שנים ממועד התשלום הראשון לאותו חשבון; ולגבי סכומים ששימשו את העובד לצורך השתלמותו - אם חלפו 3 שנים ממועד התשלום הראשון לאותו החשבון; נפטור העובד, יהיו הזכאים לקבלת הסכומים כאמור רשאים למשכם מקרן ההשתלמות בפטור ממס;

(ב) הפטור לפי פסקה זו מותנה בכך שאם משך עובד סכום כלשהו מחשבונו, ייסגר החשבון לתשלומים נוספים; נסגר החשבון כך, יחולו הוראות פסקת משנה (א) לגבי משיכת יתרת הסכום שבחשבון; ובלבד שאם נמשך לשם השתלמות בישראל סכום שאינו עולה על שליש הסכום שעמד לרשות בעל החשבון בעת המשיכה, ולא קדמה למשיכה זו משיכה אחרת של סכום כאמור ב-12 החדשים שקדמו למשיכה האמורה, לא יראום כמשיכה לענין זה;

(ג) לענין פסקה זו, "מועד התשלום הראשון" - המוקדם מבין אלה:

(1) סוף החודש שבו שולם התשלום הראשון;

(2) סוף החודש שלגביו שולם התשלום הראשון, אך לא לפני תחילת שנת המס שבה שולם;

הטבה נוספת שהיא רלוונטית לגבי יחסי עובד מעביד. **זה סעיף 8(ג) לפקודה:** כעקרון הכותרת בגדול היא חלוקת הכנסה ליותר משנה אחת. שנת מס- המס הוא לפי שנת מס מ1/1 עד 31/12. סעיף 8 נותן אפשרות בסיטואציות מסוימות לפרוס את ההכנסה על פני יותר משנת מס אחת, המס יהיה נמוך יותר לעומת שנת מס.

(תיקון מס' 25) תשל"ז-1977

(ג) לפי בקשת הנישום או יורשיו, יראו את ההכנסות שלהלן, לענין חישוב סכום המס החל עליהן, כאילו נתקבלו כאמור לצידן:

(תיקון מס' 190) תשע"ב-2012

(1) הפרשי שכר או הפרשי קצבה - בשנים שאליהן הם מתייחסים, אך לא יותר משש שנות מס המסתיימות בשנה שבה נתקבלו; לענין זה, "קצבה" – קצבה המשתלמת מכוח הסדר פנסיה תקציבית כהגדרתו בסעיף 9(ו6), וכן קצבה כאמור בפסקאות (2) עד (3א) להגדרה "הכנסה מיגיעה אישית" שבסעיף 1;

(2) דמי פדיון חופשה שקיבל עובד - בחלקים שנתיים שווים תוך תקופה שאינה עולה על שש שנות מס המסתיימות בשנה שבה נתקבלו, אך לא יותר משנות עבודתו;

(תיקון מס' 142) תשס"ה-2004

(3) הכנסה מיגיעה אישית כאמור בפסקאות (5) או (6) להגדרתה שבסעיף 1 - בחלקים שנתיים שווים בשנות העבודה שבשלהן משולם המענק או בתקופה שבה נוצרה הזכות לקיצבה, לפי הענין, אך בלא יותר משש שנות המס המסתיימות בשנה שבה נתקבלו המענק או היוון הקיצבה; אולם רשאי המנהל, אם נתבקש על כך, להתיר חלוקה לתקופה אחרת לרבות לשנים הבאות, בתנאים שיקבע, לרבות תשלום מקדמה.

עובד סיים היום לעבוד, והוא צבר 100 ימי חופשה. 100 ימים לצורך הענין ערך יום שלו הוא 200 ₪. הוא זכאי ל20,000 ₪ אם הוא יקבל את זה היום המס שלו יהיה גבוה, ככל שההכנסה עולה שיעור המס עולה, אם אתה מקבל היום פדיון חופשה, ניתן לפרוש אותו על פני 6 שנים אחורה אתה עושה פתיחת שומה אחורה, כך שבכל שנה יהיה לי תוספת בערך של 3000 ₪ לשנת מס.

דוגמא נוספת הוא ס' 9(א-7) מדבר על מענק עקב פרישה או מוות-

(תיקון מס' 21) מענק עקב פרישה או מוות (תיקון מס' 6) תשכ"ה-1965 (תיקון מס' 21) תשל"ה-1975 (תיקון מס' 142) תשס"ה-2004

(א7) (א) (1) מענק הון שנתקבל עקב פרישה - עד סכום השווה למשכורת של חודש לכל שנת עבודה, לפי המשכורת האחרונה; עלה סכום המענק על השיעור האמור, רשאי המנהל לפטור את העודף, כולו או מקצתו, בהתחשב בתקופת השירות, בגובה השכר, בתנאי העבודה ובנסיבות הפרישה;

(תיקון מס' 29) תשל"ח-1978 (תיקון מס' 33) תשל"ח-1978 (תיקון מס' 35) תש"ם-1979

- (2) בשום מקרה לא יעלה הסכום הפטור לפי פסקת משנה זו על 25,000 לירות לכל שנת עבודה וחלק יחסי מסכום זה בשל עבודה בחלק משנה;
(3) לענין פסקת משנה זו, "פרישה" - לרבות שינוי מעמדו של עובד באגודה שיתופית משכיר לחבר בה;

(תיקון מס' 25) תשל"ז-1977 (תיקון מס' 142) תשס"ה-2004 (תיקון מס' 173) תש"ע-2009

- (4) (א) עובד שעם פרישתו ממעבידו עמדו לזכותו בקופת גמל לפיצויים או במרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה כספים המיועדים למענק פרישה או שקיבל מענק פרישה, ובעת פרישתו הודיע למנהל כי הוא בוחר בהחלת הוראות פרט זה לא יראו את הסכומים שהשאיר בקופת גמל כאמור או שהפקיד מיד עם פרישתו במרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה, כאילו נתקבלו בידו, אם תוך שנה מפרישתו החל בעבודה אצל מעביד אחר המשלם בעדו תשלומים לפיצויים למרכיב הפיצויים בקופת גמל כאמור, והכל עד לסכום התקרה; לענין זה –

"מרכיב הפיצויים" – כהגדרתו בחוק הפיקוח על קופות גמל;

"סכום התקרה" – סכום השווה לארבע פעמים השכר הממוצע במשק, כהגדרתו בסעיף 3(ה), כשהוא מופכל במספר שנות העבודה אצל המעביד שממנו פרש העובד, בצירוף הסכום הנדרש לכיסוי התחייבויות אותו מעביד בעבור אותו עובד לפי חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963;
(ב) נתקיים האמור בפרט-משנה (א), והעובד פרש לאחר מכן מעבודתו אצל מעביד אחר בלי שנתקיימו בו הוראות פרט-משנה (א) (להלן - המעביד האחרון), יחולו לגביו פרטים (1) עד (3) בכפוף להוראות אלה:

(ו) תקופות עבודתו אצל המעבידים השונים שכללו פרישות רצופות כאמור בפרט-משנה (א) יצורפו, ויראוהו כאילו עבד במשך כל שנות עבודתו האמורות אצל המעביד האחרון;

(וו) הסכומים העומדים לזכותו בקופת הגמל לפיצויים, בעת פרישתו מהמעביד האחרון, שמקורם במענקים בשל פרישות כאמור בפרט-משנה (א), לרבות ריבית, הפרשי הצמדה ורווחים אחרים עליהם (להלן בפרט זה - רווחים על מענק),

ייחשבו כחלק ממענק הפרישה של המעביד האחרון;

פיצויי פיטורים מדובר בהכנסת עבודה לפי ס' 2(2) אבל המחוקק פתר ממס את פיצויי הפיטורים, ישנן פטורים שהם מוחלטים, פה הסעיף מדבר על פטור של מענק פרישה אומר שעד תקרה של 12,000 לשנה אין מס, מעבר לזה יש מס על הדלתא.

דוגמא נוספת ואחרונה הוא ס' 9(20) לפקודה, מדבר על פטור להסעה מאורגנת שהמעסיק ממן לעובדים שלו מהבית למקום עבודה ובחזרה היא פטורה ממס בהתקיים ארבעת תנאים מצטברים:

**הנחות ומתנות ממעביד לעובדו ושוויה של הסעה מאורגנת (תיקון מס' 22)
תשל"ה-1975 (תיקון מס' 32) תשל"ח-1978 (תיקון מס' 82) תש"ן-1990
(תיקון מס' 142) תשס"ה-2004**

(20) שוויה של נסיעת העובד מביתו למקום העבודה ובחזרה בהסעה מרוכזת המאורגנת וממומנת בידי המעביד, אם המנהל או מי שהוא הסמיך לכך קבע שהסעה מרוכזת של העובדים למקום העבודה היא הכרחית בשל תנאי העבודה ומיקומו של מקום העבודה, וההסעה היא בהתאם לתנאים שקבע;

כאשר מדובר בהכנסת עבודה יש חובת תשלום ביטוח לאומי גם מבחינת המעסיק וגם מבחינת העובד. המטרה של תשלומי ביטוח לאומי הוא לממן גמלאות שונות לעובד. המס משולם באמצעות המעסיק באמצעות ניקוי מס במקור, אך החובה חלה על העובד.

מיהו אותו נישום שהתקבול שהוא מקבל הוא 2(2) ולא 2(1) לחוק?

בסעיף 1 לפקודה, שהוא סעיף ההגדרות שהגדרת שמוגדרת כהכנסת עבודה לפי ס' 2(2) לפקודה, וכאשר אני פונה לס' 2(2) אין לי שום הגדרה להכנסת עבודה. אין לי הגדרה מתי הכנסה מסוימת היא הכנסת עבודה. בפס"ד מכבי חיפה נקבע שמאחר ואין בפקודה הגדרה למונח הכנסת עבודה מקובל לחשוב שהכנסת עבודה כמשמעותה בסעיף 2(2) לפקודה היא הכנסה שנובעת מקיומם של יחסי עובד מעביד ויש לתת למונח בעלי אופי כללי הנקשרים לדיני המס את הפרשנות שניתנת להן במשפט האזרחי כל עוד אין טעם לנהוג אחרת. פס"ד אומר שמי שהוא עובד בדין הכללי (דיני עבודה) הוא אותו נישום שהתקבול שהוא מקבל הוא הכנסת עבודה ס' 2(2) לפקודה. לעומת זאת, פרופסור אדרעי סבור שלצורך בחינת מעמדו של נישום כעובד שאז חל עליו 2(2) או כעצמאי שחל עליו 2(1) יש לנסות ולבחון את השאלה לעומקה, לאור מהותם וייחודם של דיני המיסים. יש לדידו, לסטות מהגישה הכללית שהתקבלה בפסיקה, ויש לבחון את סיווג הנישום, את סיווג התקבול שמקבל הנישום על פי מבחנים מיוחדים התואמים לדיני המיסים. בדיני המיסים אני צריכה לסווג את ההכנסה ולכן מה שחשוב לי זה צורת התשלום, תדירותו, סיכון כלכלי, מספר מעסיקים, זהות המשלם- כל אלה רלוונטיים לי לצורך סיווג התגמול ואין צורך לפנות לדין הכללי של דיני עבודה.

יש לנו כאן את הפסיקה אל מול דעתו של פרופסור אדרעי.

הגישה שהתקבלה בפסיקה, ושגם אנו נבדוק לפיה, היא הגישה הכללית. דהיינו מי שעובד בדיני עבודה הוא אותו אחד שהתקבול שהוא מקבל יסווג כ-2(2) לפקודה. אם יש לי עובד אני צריכה לבדוק אם הוא עובד פרטי או דרך אדם אחר, ואני אבדוק את זה לפי הגישה הכללית.

אך אני יודעת מיהו עובד ומיהו עצמאי? אין חוק שמגדיר מיהו עובד, עד היום שנת 2018 אין חוק בנושא, ואני אבדוק את זה לפי מבחנים. במשפט עבודה יש כמה וכמה מבחנים שמגדירים לנו מתי אדם מסוים הוא עובד ומתי אדם מסוים הוא עצמאי. עובד בדיני עבודה זכאי לזכויות סוציאליות (חופשה מחלה) רק מי שהוא עובד הוא זכאי להם, או חוקי המגן, רק מי שהוא עובד הוא זכאי לקבל את הזכויות הללו. בבית הדין לעבודה, נדונה השאלה האם התקיימו יחסי עובד מעביד בין הצדדים או לא, כי אם לא המעסיק לא חייב את כל התנאים ואם התקיימו הוא לא חייב.

קביעת יחסי מעביד:

אם נשאל האם חל עליה 2(1) או 2(2)? אני צריכה לבדוק האם היא עובדת עצמאית או אצל מישהו אני צריכה להבחין ע"י הדין הכללי, שזה דין עבודה.

היום המבחן הקובע במשפט העבודה, הוא נקרא המבחן המעורב-

מבחן, שבמרכזו נמצא מבחן ההשתלבות על שני פניו (פן חיובי ופן שלילי) ומסביב נוספו לו מבחני משנה נוספים. אין צורך שכל המבחנים התקיימו בכל סיטואציה, מבחן ההשתלבות כן צריך להופיע בכל סיטואציה, מבחני המשנה כל המרבה הרי זה משובח, אין חובה שהם התקיימו.

הפן החיובי של מבחן ההשתלבות כולל שלושה מרכיבים:

1. קיומו של מפעל (כל עסק שהוא, כל חברה) שניתן להשתלב בו.

2. הפעולה המבוצעת דרושה לפעילות הרגילה של המפעל.

3. מבצע העבודה מהווה חלק מהמערך הארגוני והוא לא משמש כגורם חיצוני.

הפן השלישי של מבחן ההשתלבות, בוחן האם העובד מבצע את הפעילות במסגרת עסק משלו או לא?:

מבחן ההשתלבות יושם לראשונה בפס"ד בירגר נ' עיריית נתניה- בירגר שימש כפקח מטעם עיריית נתניה, הייתה התקשרות שם ארוכה, בכל התקופה בירגר סיפק חשבונאיות לעירייה, הוא עבד כמעט תמיד מחוץ העירייה, הוא לא קיבל זכויות סוציאליות, וכשהיחסים הסתיימו הוא דרש רטרואקטיבית את כל הזכויות. פה בית הדין לעבודה קבע לראשונה את מבחן ההשתלבות- מפעל (עיריית נתניה) פעולה שהוא עושה עבור עירייה זה פקח הוא חלק מהמערך הארגוני של המפעל. בפן השלישי התקיים מאחר והוא לא ביצע את הפעולות במסגרת עסק שלו.

מבחני משנה:

מבחן הפיקוח והמרות- בעבר המבחן הזה היה שליט אך היום כבר לא. המבחן קובע שמי שיש בידו לפקח על עבודתם של אחרים הוא המעביד. למבחן זה מספר מאפיינים: שעות העבודה המוגדרות על ידי המעביד, מקום העבודה מוגדר וידוע, השליטה על אופן ביצוע העבודה היא בידי המעסיק. היום הוא פחות דומיננטי, עדין משתמשים בו יותר בוחנים את האפשרות לפקח ולא את הפיקוח בפועל.

מבחן הקשר האישי- קובע שעל עובד לבצע תפקידו באופן אישי עבור המעסיק. המבחן הזה הותווה בפס"ד רון נ' **הבית המשותף-** דובר על גנן, שגינן בבית מגורים משותף ושהוא לא יכל להגיע הוא שלח את אח שלו למלא את מקומו. בית הדין אמר שמי שבעצמו דואג למחליף הוא לא עובד, אם אני בתור עובדת לא יכולה להגיע לעבודה ואני לא דואגת למצוא לעצמי מחליף.

מבחן של סדירות, רציפות ומשך התקשרות- אם ההתקשרות היא רציפה ונמשכת יש בכך כדי להעיד על יחסי עובד מעביד.

בלעדיות ותלות כלכלית- האם קיימת במסגרת המבחן הזה, תלות כלכלית של העובד במעסיק.

בעלות על אמצעי ייצור- האם העובד עושה שימוש בכלים שלו? או בכלים שסיפק לו מעסיק.

מבחן תשלום הוצאות סוציאליות- בוחן האם משולמים תשלומים שבדרך כלל נושא בהם המעסיק, כמו בטחון לאומי וקרנות פנסיה האם מנוקה מס במקור או שהקשר של ביטוח לאומי או המס נעשה על ידי הנישום.

מבחן הסיכון והסיכוי- מי נושא בסיכון המסחרי הקשור לביצוע עבודה, מי נושא בסיכויי הרווח, ואם זה מוטל רק על נותן העבודה, על מספק העבודה, אז ניתן לקבוע שמדובר ביחסי עבודה. בבג"ץ שמן תעשיות ובג"ץ פסק שהתובע נשא בכל ההוצאות וההפסדים הכרוכים בתפעול של עסקו ולכן נקבע שהוא לא עובד ודין מבחן ההשתלבות החיובי להידחות מפני אלה. המבחן הזה הוא סוג של פועל יוצא של הפן השלילי של מבחן ההשתלבות.

סעיף 2(2) לפקודה-

מקורות הכנסה [5(1)] (תיקון מס' 132) תשס"ב-2002

2. מס הכנסה יהא משתלם, בכפוף להוראות פקודה זו, לכל שנת מס, בשיעורים המפורטים להלן, על הכנסתו של אדם תושב ישראל שהופקה או שנצמחה בישראל או מחוץ לישראל ועל הכנסתו של אדם תושב חוץ שהופקה או שנצמחה בישראל, ממקורות אלה:

עסק ומשלח יד

(1) השתכרות או ריווח מכל עסק או משלח-יד שעסקו בו תקופת זמן כלשהי, או מעסקה או מעסק אקראי בעלי אופי מסחרי;

עבודה (תיקון מס' 22) תשל"ה-1975 (תיקון מס' 129) תשס"ב-2002

(2) (א) השתכרות או ריווח מעבודה; כל טובת הנאה או קצובה שניתנו לעובד ממעבידו; תשלומים שניתנו לעובד לכיסוי הוצאותיו, לרבות תשלומים בשל החזקת רכב או טלפון, נסיעות לחוץ לארץ או רכישת ספרות מקצועית או ביגוד, אך למעט תשלומים כאמור המותרים לעובד כהוצאה; שוויו של שימוש ברכב או ברדיו טלפון נייד שהועמד לרשותו של העובד; והכל - בין שניתנו

בכסף ובין בשווה כסף, בין שניתנו לעובד במישרין או בעקיפין או שניתנו לאחר לטובתו;

חילוק סעיף 2(א) לפקודת מס הכנסה:

הסעיף הראשון הוא "השתכרות או רווח מעבודה"

מהי השתכרות? משכורת, מה בא בגדר משכורת, מכוח זה צריך לשלם מס. רווח מהעבודה- זה תשלום שעובד מקבל במסגרת יחסי עובד מעביד, או במעמדו כעובד אבל לא מהמעסיק. על פניו טיפים או "תשרים" זה איזה שהוא תגבול שעובד מקבל במעמדו כעובד אבל לא מהמעסיק, האם הטיפים האלה אצל העובד ואז זה ממוסה מכוח ס' 2(2) לפקודה, או שזה מכוח ס' 2(1) לעסק או משלחת יד.

פס"ד ישן, **משנת 84 פקיד השומה נ' פאול ליבוביץ**, אותו פאול היה מלצר במסעדה וההכנסות שלו היו חלק מהכנסת עבודה דהיינו 2(2), וחלק מהכנסות שלו היו תשרים שהוא קיבל ישירות מלקוחות המסעדה, והשאלה שעלתה היא מה דין אותם תשרים?

באותו פס"ד (פס"ד פילי) הואשם שהוא לא מדווח על הכנסות, יצאו מנקודת הנחה שמדובר בהכנסה של המלצר, מדובר בהכנסה מ2(1) או מ2(2) ולכן הוא היה צריך לדווח עליה. לעובד אין שום קשר עם רשויות המס המעסיק הוא זה שמעביר את המס לעובד. מה שבהמ"ש אמר כי מה שהוא מקבל מהמעסיק שלו זה 2(2) אבל תשרים שהוא מקבל מצד שלישי זה הכנסה לפי ס' 2(1) המעסיק לא מעביר עבורו את הכנסות מצד המס ולכן אם הוא לא עשה את זה הוא הואשם בפלילי. בשנים מאוחרות יותר עלתה השאלה מה דין התשרים זה הכנסה של המלצר או של המסעדה? השאלה הזאת, היא שאלה שמתעוררת בשלושה הקשרים עיקריים: 1. מס הכנסה 2. ביטוח לאומי 3. סכום הקובע הוא צורך קבלת גמלאות (דיני עבודה). השתרש איזה שהוא נוהג בעבר אם קיבלת פחות מהמינימום זה בעיה שלך, ולאט לאט השתרשו הדינים.

בערעור אזרחי 476/87 ספארי הולדינגס נ' פקיד השומה: ביהמ"ש העליון פסק, שיש להבחין בין תשרים שהלקוח נדרש לשלם ע"י המסעדה, שלגבי תשרים שחובה לשלם אין ספק שהם מהווים הכנסה של המסעדה, לבין דמי שירות הניתנים על ידי הלקוח מרצונו הטוב וכהוקרה לנותן השירות. לגבי תשרים שניתנים כ"אות הוקרה" לא מדובר בהכנסה של המסעדה אלא כהכנסה של העובד/מלצר. המבחן הזה הוגדר בפסיקה **מבחן "הוולונטריות"** - אם יש חיוב בקבלה לתת את התשרי מדובר בהכנסה של בית העסק 2(2), ואם אין חיוב מדובר בהכנסה של העובד והעובד צריך לשלם את המס, 2(2) זה גם אך לא מהמעסיק - במקיפין

מה לגבי דיני עבודה? מתי תשר מהווה שכר? אחרי הרבה דיונים בית הדין הארצי לעבודה בפס"ד ענבל מלכה - קבע שזאת ההלכה: מחד- תשר המשולם ישירות למלצר לא חייב כחלק מהשכר. מאידך ככל שהתשר משולם באמצעות פנקסי המעסיקים, ואין די ברישום רגיל אלא ממש זה מקבל ביטוי בפנקסי המעסיקים יחשב הוא לשכר. ביטוח לאומי- כל מה שהוא הכנסת עבודה צריך להפריש בגינו תשלומים לביטוח לאומי. השאלה של ביטוח לאומי מתעוררת פעמיים: קודם כל מאיזה סכום אני צריך להפריש את האחוזים שלי? בית הדין הארצי בפס"ד רנסנס הבחין בין תשלום תשר במזומן המשולם ישירות לעובד לבין תשלום תשר באמצעות הוספתו לחשבון הסופי. נפסק- כי ככל שמדובר בתשר העובר דרך הקופה של המלון הוא יחשב כהכנסה עבודה החייבת לביטוח לאומי, ומאחר באותו מקרה בפרשת רנסנס התשרים נרשמו בספרי הנהלת החשבונות ואף נוקה בגינן מס במקור מדובר בהכנסת עבודה לצורך תשלום ביטוח לאומי.

פס"ד אסתר כהן- התחיל בפס"ד בית הדין האזורי בתל אביב, והגיע לדין נוסף בבג"ץ- אסתר כהן היא אלמנתו של עוזי כהן במסעדת בני הדיין, יום למחרת הוא סיים משמרת ראה אנשים שבים הציל אותם והוא נפטר עקב התביעה. השאלה שעלתה כאן מהי הכנסת עבודה שלו? (המוסד לביטוח לאומי הכיר בזכאות של המשפחה בקצבת התלווים - הכנסת עבודה שהייתה לעובד עובר לפטירתו). המשכורת שהמנוח קיבל עמדה על 2500 ₪. האלמנה באה ואמרה, שהמשכורת שלו כל חודש שהוא הכניס 10 אלף ₪. בית הדין לעבודה השתכנע שהוא אכן השתכר 10 אלף שקל. המוסד לביטוח לאומי כמובן לא הסכים עם הקביעה הזאת וערער, לבית הדין הארצי לעבודה- שם נקבע, שהבסיס לחישוב הגמלה לא יכלול את הסכומים שהיא קיבלה מהתשר מאחר ותשר שלא משתקף בספרי המסעדה הוא לא שכר עבודה ואי אפשר לדרוש מהמוסד לביטוח לאומי לבדוק את גובה ההכנסה שלא דווחה. השופט יגאל פליטמן- קצת הסתייג מהפסיקה הזאת, הוא אמר שמה שצריך לקבוע זה לא מבחן הרישום אלא מהות ההכנסה,

ואם אני משתכנע שהתשרים האלו הם הכנסת עבודה הם צריכים להיות קצבאת התלויים אך הוא החליט להתיישר לדעת יתר השופטים. בשלב הזה האלמנה לא הייתה שבעת רצון לפסק הדין, לבג"ץ – בג"ץ ביטל את פס"ד של בית הדין הארצי ונפסק שהסכומים שקיבל המנוח נחשבים כהכנסת עבודה, לפי ס' 2(2) לפקודה למרות שלא מדובר בהכנסה של רווח עבודה. בג"ץ אומר שהיה כאן אינטרס של מה המשמעות של ביטוח לאומי, אומר שאין בעיה לקבוע שהתשרים האלה הם לא מהמעסיק. על הבג"ץ הזה היה ערעור מה שנקרא "דנג"ץ" – הנשיא גרוניס דאז חזר על עמדה של בג"ץ, הוא לא שינה. אך עמדת המיעוט הייתה של השופטת נאור והיא אמרה "מדוע אנו לא הולכים צעד קדימה"? התשרים מהווים הכנסה של מסעדה, ואם לעובד משולמת משכורת מדובר בהכנסת עבודה. גרוניס אומר שמדובר בהכנסה בעקיפין ואילו נאור אומרת שהכנסת עבודה מקבלת במישרין. דנג"ץ קבע שיש כאן הכנסה של הכנסת. פליטמן אמר כי חייבנו יותר מדי זמן והוא קובע שכל ההכנסות של התשרים בין אם זה וונטלרי ובין אם זה לא הכל נחשב כהכנסת עבודה.

לפי פס"ד של הנשיא פליטמן תשרים הם הכנסה של מסעדה, וככל שהם משלומים למלצרים מדובר בהכנסת עבודה מכוח ס' 2(2) אנו לא נזקקים בעקיפין אלא מדובר בהכנסת עבודה במישרין. הלכת הוולונטריות- לדעת המרצה היא מאוד חלשה. בפס"ד נייטקופי נגד קפה קפה- הבית קפה הגישה ערעור על החלטה של פקיד שומה לפסול את הספרים לשנת 2009 בשל אי רישום תגבול על סך של 320 ₪ האם 300 הם הכנסה של המסעדה או של העובד? לפי הפס"ד ספארי אנו נבחן את זה לפי הוולונטרי – ביהמ"ש בחן עובדתית, והוכח שהתשרים היו וולנטרים ואם הם וולנטרים הם לא של המעסיק ולכן שלא בדין נפסלו הספרים. פס"ד של פליטמן ביטל את הלכת הוולונטריות, אך בית הדין הארצי היא לא הלכה מחייבת ואני לא יודעת כמה המחוזי והעליון יחייבו את זה.

הסעיף השני הוא "כל טובת הנא או קצובה שניתנו לעובד ממעבידו"-

עד שנת 1975, ההגדרה בפקודה דיברה רק על קצובה ולא דובר על טובת הנאה, ובשנת 1975 הפקודה תוקנה והוספו המילים כל טובת הנאה. קצובה בחבק (הוראות המקצועיות של נציבות מס הכנסה) מוגדר כסכום המשתלם לעובד במסגרת יחסי עובד מעביד עבור מטרה מסוימת. כמו למשל, קצובת נשיאה/ הבראה/ ביגוד- כל זה קצובה שיש משהו ספציפי. בשנת 1975 הוספו לפקודה למילים "כל טובת הנאה"- משום שכל מיני תשלומים ששולמו לעובד מאת המעסיק וזה רק כדי שלא ישלמו קצובה ואז החליטו להוסיף את המילים כל טובת הנאה שאין ספק שהמילים כל טובת הנאה מרחיבים את ההגדרה. בעוד שקצובה הוא תגבול ממשי שהעובד מקבל כמו שאמרנו עבור ביגוד/ הנהלה, טובת הנאה יכול להיות גם כל תגבול וירטואלי/ רעיוני – כלומר הנאה כלכלית וירטואלית שיש לה ערך כלכלי או חסכון בהוצאות.

לדוגמא- אם אני עובדת בחנות של מזגנים והמעסיק נתן לי הזדמנות לקנות מזגן שעולה בשוק 5,000 אני יכולה לקנות אותו 1500 ₪ יש לי כאן חסכון של 3500 ₪ אני עדיין צריכה לשלם עליו מס. דוגמא נוספת – אופציה לרכוש מניות וכשאני מממשת אותה אני קונה את המניות שווי המניה הוא 20 דולר.

בפס"ד דן נדונה השאלה היא סיפקה לעובדים שלה ביגוד קיץ שכלל חולצה עם סמל של דן והיא סיפקה בגדי חורף שכלל מעיל ומגפים והשאלה שעלתה היא האם אותו ביגוד שמסופק לעובדי דן הוא קצובה? האם אני אגיד שכל מה שהמעסיק נותן לעובד הוא בגדר קצובה או טובת הנאה וצריך לשלם עליו מס? ביהמ"ש בדין הביא את ההלכה של אנגליה שאומרת כי כל קצובה או טובת הנאה היום שאפשר להפוך להטבה כספית היא באה בגדר קצובה או טובת הנאה. למעשה, הדין האנגלי מתעלם מהמטרה והוא בודק את הלבוש החיצוני של התגבול, באחד מהמקרים באנגליה מישהו שהוא שוטר בלש הוא קיבל כסף כדי לקנות בגדים אזרחיים, ביהמ"ש אמר שאם הוא היה מקבל את הבגדים ב"עין" אבל מאחר והוא קיבל כסף מדובר בקצובה. עובד בבית חולים קיבל כסף לקנות ארוחת צהריים ביהמ"ש באנגליה אמר שמדובר בקצובה ואם הוא היה מקבל ארוחת צהריים ב"עין" לא מקבל בהכנסת עבודה. המבחן שאומץ בארץ הוא המבחן של ארצות הברית שנקרא **"הנהנה העיקרי"** במסגרת המבחן הזה שואלים האם המצרך או השירות או אפילו הכסף ניתן לעובד כדי שהשתמש בו להנאתו הוא או לשם נוחות המעסיק. מהי נוחות המעסיק? משמעו שטבעו של התפקיד מצריך את העובד להיזקק למצרך או לשירות. בגדי הקיץ שהם כללו רק חולצה עם סמל המעסיק והכובע, מצריך את העסק, לעומת זאת המעיל והמגפיים משרתים את העובדים כי אין בהם סמל. בגדי

החורף שמדובר במעיל ובמגפיים הם טובת העובד אשר מהווים טובת הנאה קצובה. בגדול אם מקבלים איזה שהוא אירוע שעובדים קיבלו וצריך לבחון בטובת הנאה שצריך למסות אותה או שלא המבחן שאנו צריכים ליישם זה "מבחן הנהנה העיקרי". יש קושי בהפעלת המבחן הזה כי מה קורה אם שני הצדדים נהנים? למשל ארוחות צהריים מסובסדות מהעבודה. בפס"ד דן נאמר שברגע שלעובד יש טובת הנאה נכרת הוא זה שישלם את המס גם אם המעסיק נהנה מזה.

(11) הוצאות למתן טובת הנאה שנתן מעביד לעובדיו ואשר לא ניתן לייחסה לעובד פלוני, למעט הוצאות שהוכח כי לפי טיבן אינן מיועדות להעניק טובת הנאה אישית לעובד; הוצאות, בגבולות סכומים שנקבעו בתקנות על פי סעיף 31, להחזקת רכב שבהחזקתו של מעביד והמשמש את עובדיו, ולא ניתן לייחס את טובת ההנאה מהשימוש בו לעובד פלוני; הוצאות שאינן ניתנות לניכוי כאמור לא יראו כהכנסת עבודה בידי העובדים;

כשיש טובת הנאה צריך לבדוק מי הנהנה העיקרי, ובמקרים ששניהם נהנים שהעובד הוא זה שימוסה. בנוסף יש לבדוק את התפקיד הספציפי של העובד, למשל אם אנו עובדים במוסך והעובדים מקבלים סרבול, זה לטובת המעסיק במקרה הזה, אבל אם המזכירה תקבל זה כבר יהיה לטובתה.

מדובר בטובת הנאה שהיא ניתנת לייחוס לעובד ספציפי, היא לא ממוסה אצל העובד. לפי ס' 32(11) כעקרון יש לנו את ס' 17 שאומר מהן הוצאות שאומר מהן הוצאות שמותרות בניקוי ויש את ס' 32 שאומר מהן הוצאות של ניקוי שנתן מעביד לעובדיו ואשר לא ניתן ליחסה לעובד פלוני הן הוצאות שהן לא מותרות בניקוי, והסיפא של הס' אומר שההוצאות הללו לא יראו כהכנסת עבודה בידי עובדים. בשביל שיהיה מדובר בטובת הנאה שהיא לא ניתנת לניקוי בהוצאה צריך שיהיה בה אלמנט אישי לעובד, אם אין אלמנט אישי זה לא הכנסת עבודה וזה הוצאה אצל מעסיק.

טובת הנאה (קצובה) = הכנסת עבודה. אם היא טובת הנאה שהיא לא ניתנת לייחוס לעובד ספציפי אז זה לא הכנסת עבודה, זה לא הוצאה. צריך שלטובת הנאה יהיה אלמנט אישי לעובד. אם מדובר בטובת הנאה שהיא נעדרת אלמנט אישי, אז זה לא הכנסת עבודה, זה כן הוצאה אצל המעסיק.

יש לנו שלוש סיטואציות:

1. מדובר ברכב שהוצמד לעובד, וזה הכנסת עבודה ומבחינת המעסיק אם יש הוצאות זה מותר בניקוי.
 2. הדוגמא השנייה זה רכב וכל עובד לוקח כל יום רכב אחר, ובמקרה כזה המחוקק אומר שאם הטבות הנאה לא ניתנת לייחוס ספציפי, ומבחינת המעסיק זה לא הוצאה.
 3. אם יש לי טובת הנאה שהיא נעדרת אלמנט אישי (פינת קפה, שטיחים מקיר לקיר) זה לא הכנסת עבודה וזה כן הוצאה של המעסיק, אף אחד לא משלם את המס.
- נסיעות שהמעסיק משלם זה הכנסת עבודה. כעקרון יש מפעלים מסוימים, שהם מעמידים לרשות העובדים שלהם הסעה, לפי אותו עקרון אם נסיעות חייב במס והם יחייבו זאת לפי שווי שוק. אלא שבס' 9(20) לפקודה (פטורים)-

הנחות ומתנות ממעביד לעובדו ושוויה של הסעה מאורגנת (תיקון מס' 22) תשל"ה-1975 (תיקון מס' 32) תשל"ח-1978 (תיקון מס' 82) תש"ן-1990 (תיקון מס' 142) תשס"ה-2004

(20) שוויה של נסיעת העובד מביתו למקום העבודה ובחזרה בהסעה מרוכזת המאורגנת וממומנת בידי המעביד, אם המנהל או מי שהוא הסמיך לכך קבע שהסעה מרוכזת של העובדים למקום העבודה היא הכרחית בשל תנאי העבודה ומיקומו של מקום העבודה, וההסעה היא בהתאם לתנאים שקבע;

המחוקק פותר ממס הכנסה נסיעה לעבודה וממנה בהתקיים ארבעת תנאים מצטברים, הנסיעה לעבודה וממנה פתורה ממס לעובד. במצב של נסיעות העובד משלם את המס והמעסיק משלם את ההוצאות, במקרה של הסעה אף אחד לא משלם את המס.

ישנן סיטואציות ששני הצדדים משלמים את המס, אם מדובר בהוצאה שהיא מעבר להוצאה שמותרת בס' 17 ובתקנות שהותקנו מכוח ס' 17(נדון על כך מאוחר יותר). העיקרון הוא שיש מראה שהעובד משלם מס המעסיק יכול לנקוט מהוצאה.

בעקבות פס"ד דן, הייתה פסיקה עקבית של בתי המשפט שיישמה את המבחן הזה, את מבחן הנהנה העיקרי- האם מתקיים כאן נוחות המעסיק? או העובד הוא זה שנהנה מטובת הנאה?

בפס"ד עיריית בת ים - העירייה נתנה הנחה לעובדים של ילדי עובדי עירייה וקיבלנו הנחה. ביהמ"ש קבע שמדובר בטובת הנאה, "הנהנה העיקרי" פה הוא העובד ויש למסתו בגין ההכנסה הזאת. עלתה שם השאלה מה שווי טובת הנאה? שתי האופציות למיסוי שווי שוק, או עלות המעסיק? כמה באמת העלות של המעסיק? שווי שוק יהיה גבוה יותר, בכל מקרה העיקרון הוא שמדובר על שווי שוק.

בפס"ד רזניק - דובר במרצה שעבד כשכיר במוסד להשכלה גבוה, הוא התגורר בדירה שהוענקה לו על ידי המוסד, ושילם דמי שכירות נמוכים. לאחד מספר שנים, המוסד להשכלה גבוה מכר עבורו את הדירה. ביהמ"ש פסק ששני האירועים הללו מהווים טובת הנאה שהעובד קיבל ממעסיקו והם חייבים במס מכוח ס' 2(2) לפקודה.

בפס"ד פז גז - דובר בעובד של חברת פז גז שעבד בחיפה, הוא עבר דירה בשלב כלשהו מחיפה לתל אביב מסיבה מקצועית. העובד מכר את דירתו הישנה בחיפה, ורכש דירה חדשה בתל אביב. עלותה של הדירה בתל אביב הייתה גבוהה, והמעסיק מממן את הפרש, החברה טענה שהנהנה העיקרי זה החברה, מה טען פקיד השומה שזה העובד הוא זה שנהנה, הוא עבר עם כל בני משפחתו, דירה בתל אביב שווה יותר, ולכן הנהנה פה הוא העובד. ביהמ"ש קיבל את עמדת פקיד השומה. ברגע שהעובד נהנה גם אם למעסיק יש טובת הנאה, ברגע שיש טובת הנאה מוכרת הוא זה שימוסה.

בפס"ד צימונטל - עובדי החברה קיבלו תלושי עבודה ברכישת בגדי עבודה. ניתן היה לרכוש גם פרטי לבוש לצורך פרטי. אם היה מדובר בתלושי קנייה ספציפי, לא היה מדובר בהכנסת עבודה, מאחר וכן מדובר לקנות בבגדים פרטים אתה תמוסה לפי ס' 2(2) לפקודה. יישום של הלכת דן.

בפס"ד מנחמי ובניו - מעביד מממן לעובדים שלו שיעורי נהיגה, רישיון נהיגה, ובנוסף הקצה גם לעובד רכב. העובד תפקד כמפקח בין אתרי בניה ונאלץ לחלוף על מספר אתרים ביום עבודה ברשות העובד לא היה רכב והרכב שהוא קיבל למעסיק נשאר באתר בסוף יום העבודה. ביהמ"ש פסק שהנהנה העיקרי הוא המעסיק במיוחד שהעובד משאיר את הרכב את המעסיק.

ע"א 3501/05 פקיד שומה ירושלים נ' בנק יהב לעובדי מדינה - בנק מימן להם לימודים ראשונים ושניים למנהל עסקים, הלימודים מומנו והעובדים לא שילמו מס. עלתה הטענה האם צריך לזקוף טובת הנאה או לא? ביהמ"ש העליון אמר שהלימודים לתואר אקדמי שבמימונה סייע הבנק לעובדיו חרגו מגדרי נוחות המעסיק, הגם שהמעסיק הפקיד מזה יתרון לעובדים נתנה טובת הנאה שהיה בה ממש, והתארים האקדמיים היו לשיפור מצבם ועבודתם מחוץ לתפקידם.

מיסוי אופציות:

כבר ד"י הרבה שנים יש נוהג בישראל, של הענקת אופציות לעובדים. כאשר מטרת האופציות היא לתגמל את העובדים ולהעניק אופציות כתחליף או בנוסף למשכורת. למעסיק, יש אינטרס ברור בהענקת אופציה שקושרת בין העובדים לחברה, מעודדת את העובדים להצליח, ככל שהחברה תצליח יותר כך שווי האופציות שיש בידם יגדל. הקשר הישיר בין הכנסת העובדים להישגי החברה, ככל שהם יתאמצו יותר הישגי החברה יהיו גבוהים וכך העובדים יתגמלו יותר.

עובד מקבל אופציה לרכוש מניה תמורת חמישה דולר, ב"מועד ההקצאה", או מועד מתן ההטבה. אומרים לעובד שבעוד שנתיים אתה יכול לרכוש אופציה בשווי של חמישה דולר. כעבור שנתיים, שווי המניה הוא \$20 והעובד מבקש לממש את האופציה, המועד הזה נקרא "מועד המימוש". השאלה שעולה היא מתי העובד משלם מס? ומתי יהיה רלוונטי מועד המיסוי?

ס' 3(ט)א-1

(ט) (1) מימש אדם זכות שקיבל בעבר לרכישת נכס או שירות, ובעת המימוש היה הפרש בין המחיר המשתלם כרגיל בעד אותו נכס או שירות לבין המחיר ששילם

אותו אדם, או קיבל אדם הלוואה, בין שניתנה לו במישרין או בעקיפין או לאחר לטובתו, וההלוואה היא ללא ריבית או בריבית נמוכה משיעור שקבע לענין זה שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת בין דרך כלל ובין לסוגי הלוואות או הלוואות למטרות שונות, יראו את הפרש –

(א) בזכות או בהלוואה שניתנו בקשר ליחסי עובד ומעביד - כהכנסת עבודה;

יש פה הפרש בין מחיר השוק לבין מה שאתה רשאי לקנות וזה נחשב כהכנסת עבודה. מדבר על שני סיטואציות: 1. הענקת אופציות זולות 2. הענקת הלוואות. כאשר מדובר באפציות או זכות לרכוש נכס במחיר עובד מעביד לפי ס' 2(2) אם מדובר במיסוי של לקוח ונותן שירות זה 2(1). השאלה היא מה בא 1ט3א להוסיף על ס' 2(2)?

בפס"ד ערעור אזרחי 7034/99 פקיד שומה נ' יאיר דר- ביהמ"ש אמר בקשר לס' 2(2) שהכנסת עבודה החייבת במס נוסחה באופן רחב וברשתה נלכדות בין היתר טובות הנאה הניתנות לעובד ממעבידו בכסף או בשווה כסף ובכלל זה גם אופציות. כאשר מדובר באופציה שהיא שכירה, זמינה, שניתן להאריך את השווי שלה, שאין מגבלה על עבירות ועל המסחר בה אז אני נמצאת ב2(2). לעומת זאת שמדובר באופציה שהיא לא סחירה, אין וודאות לגבי השווי שלה אז המיסוי הזה יהיה במימוש (לפי ס' 3ט). לגבי ס' 3ט ביהמ"ש אומר שהוראת הס' משמיעה לנו שמקום שבו קיבל אדם זכות לרכישת נכס או שירות כגון אופציה לרכישת מניות אשר נתנה בקשר ליחסי עובד מעביד כי אז יחויב במס הפרש שבין המחיר המשתלם כרגיל בעד אותו נכס לבין המחיר ששילם אותו אדם במועד המימוש. הס' הזה קובע הסדר של דחיית מס, אתה תשלם את המס במועד המימוש!! יש ביקורת של למדר נגד.

לפי ס' 102 לפקודה שתוקן בתיקון 134 לפקודה, אופציות שחברה מעבידה נותנת לעובדים שלה ימוסו תמיד במועד המימוש. לגבי עובדים שהחברה עומדת בס' 102, האופציה היא 102 ואין ההתלבטות בין שני הסעיפים לעיל. **ס' 102(ב)** אומר כי הכנסתו של עובד מהקצאת מניות בחברה מעבידה באמצעות נאמן לא תחויב במס במועד ההקצאה ויחולו במועד המימוש הוראות אלה. כאשר מדובר בחברה מעבידה שמקצה מניות באמצעות נאמן קיימת וודאות, מהי וודאות? הודאות היא שהמיסוי יהיה בתנאי המימוש.

ס' 102(ה) אומר שהוראות ס' 3(ט) לא יחולו על הקצאת מניות לעובדים בחברה מעבידה לרבות על התחייבות להקצאה כאמור. דהיינו, כאשר מדובר בחברה מעבידה לפי ההגדרה שלה, שמדובר בעובדים אני נמצאת בס' 102, 3(ט) אם מדובר בהשקעות. (לפני שאנו מחליטים אם לפי ס' זה או זה, אנו נבדוק כמובן את סעיפים 2(2), שרואים את המבחנים של בית הדין של העבודה ולאחר מכאן אנו נבחן.) **ס' 3(ט)** חל רק על אופציה על רכישת נכס, או על הלוואה זולה.

הלוואה זולה – קיבלתי מהמעסיק שלי הלוואה, ואני צריכה להחזיר לו אחרי שנה, אם אני לא משלמת ריבית, אז זה נחשב כהכנסה רעיונית ועל כן אני צריכה להצהיר במס הכנסה. הלוואה ללא ריבית, מדובר על יחסים בין שני אנשים, בין מעביד לעובד, או בין נותן שירות לוקח.

ריבית והפרשי הצמדה זה הכנסה רעיונית שהעובד צריך לשלם על כך.

אבל שהמעסיק נותן לעובד שלו הנחה ברכישה, או נותן לעובד שלו במחיר מוזל, טובת הנאה יחויבו במס מכוח ס' 2(2) לפקודה.

ס' 3ט(2)-

(2) לפי בקשת הנישום יחושב המס על הפרש במימוש זכות כאמור כאילו היה הכנסה שנתקבלה בחלקים שנתיים שווים שמספרם כמספר השנים שמיום מתן הזכות ועד למימושה אך לא יותר משש שנים

המסתיימות בשנת המימוש:

עקרון הפריסה- אם היום אני במועד המימוש ההכנסה היא 10 אלף ש"ח אם אני יכולה לפרוש את זה ממועד המימוש אחורה עד מועד הקצאה. עקרון הזה ייחודי לסעיף 3(ט) אך אם אני נמצאת ב2(2) אין עקרון של פריסה.

בפס"ד עובד יחזקאל נ' מס הכנסה נכרת הסדר מס בין רשות המיסים לבין הנישום, כך שרשות המיסים הסכימה להחליף את המסלול המיסוי מ3(ט) ל102. כאשר הוא קיבל את הכסף הוא ביקש לפרוס, ואז אמרו לו שפריסה היא ייחודית לס' 3(ט) לפקודה.

הסעיף השלישי הוא "תשלומים שניתנו לעובד לכיסוי הוצאותיו לרבות תשלומים בשל החזקת רכב או טלפון נסיכות לחוץ לארץ או רכישת ספרות מקצועית או ביגוד אך למעט תשלומים כאמור המותרים לעובד כהוצאה": כל אלה מהווים כהכנסת עבודה 2(2), אך הסעיף ממשיך ואומר כ"למעט תשלומים כאמור המותרים לעובד כהוצאה".

תשלומים המותרים לעובד כהוצאה שלא נחשב כהכנסת עבודה:

1. "הלוואה לרגע" - אם אני היום בדרכי למשרד, המעסיק שלי אומר לי לעבוד דרך קרביץ ולקנות לו בלוק נייר. אני שילמתי 100 ש"ח, קיבלתי חשבונית, הגעתי למשרד הבאתי לו את הדפים והוא החזיר לי את ה100 ש"ח. זה הלוואה לרגע, זה תשלום המותר לעובד כהוצאה.

2. הוצאות:

א. ס' 17 לפקודה -

הניכויים המותרים [11(א)-(ח) (י)(י)(כ)] (תיקון מס' 17) תשל"ב-1972

17. לשם בירור הכנסתו החייבת של אדם ינכו, זולת אם הניכוי הוגבל או לא הותר על פי סעיף 31, יציאות והוצאות שיצאו כולן בייצור הכנסתו בשנת המס ולשם כך בלבד, לרבות -

ריבית והפרשי הצמדה (תיקון מס' 22) תשל"ה-1975 (תיקון מס' 26) תשל"ז-1977 (תיקון מס' 32) תשל"ח-1978 (תיקון מס' 54) תשמ"ב-1982

(1) (א) סכומים המשתלמים בתור ריבית או הפרשי הצמדה על כסף שלווה, אם נוכח פקיד השומה שהם משתלמים על הון ששימש בהשגת הכנסה;

(ב) נישום התובע ניכוי ריבית או הפרשי הצמדה על פי פסקת משנה (א) בשנה שבה קיבל ריבית או הפרשי הצמדה פטורים ממס על פי סעיף 9(24), לא יותר לו לניכוי סכום השווה לסכום הריבית והפרשי ההצמדה הפטורים כאמור, למעט הגבוה משני אלה:

(1) סכום שקיבל בשל מס יתר ששילם משום שפקיד השומה דרש ממנו לשלמו או שנוכה ממנו במקור;

(2) סכום שקיבל בשל אותו חלק ממס היתר שאינו עולה על 15% מהמס המגיע ממנו על פי שומתו העצמית;

אני צריכה עמידה בס' 17 לפקודה, זה סעיף החיובי שעוסק בניכוי הוצאות. עקרון העל הוא שהוצאות שמוצאות כולם בייצור הכנסה ובשנת המס, מותרות בניכוי.

ס' 32 לפקודה - סעיף שלילי.

אומר איזה הוצאות אסורות בחיוב. כך שעל מנת הוצאה תהיה מותרת בניכוי היא צריכה להיות כולה בייצור הכנסה. פעם ס' 32(1) היה ס' שדיבר על הוצאות פרטיות, **בעקבות פס"ד פרי** שינו אותו ולכן כל הוצאה שהיא קשורה בייצור הכנסה היא לא תותר בניכוי.

ניכויים שאין להתירם [12]

32. בבירור הכנסתו החייבת של אדם לא יותרו ניכויים בשל -

(תיקון מס' 170) תשס"ט-2009 (תיקון מס' 179) תשע"א-2011

(1) הוצאות שאינן הוצאות הכרוכות ושלובות בתהליך הפקת ההכנסה, לרבות הוצאות הבית, הוצאות פרטיות, הוצאות אש"ל, הוצאות שהוצאו לשם הגעה למקום ההשתכרות ולשם חזרה ממנו, והוצאות שהוצאו לשם טיפול בילד או השגחה עליו או לשם טיפול באדם אחר או השגחה עליו; בפסקה זו,

"הוצאות כרוכות ושלובות בתהליך הפקת ההכנסה" – הוצאות המשתלבות בתהליך הטבעי של הפקת ההכנסה ובמבנהו הטבעי של מקור ההכנסה, והמהוות חלק בלתי נפרד מהם;

"הוצאות אש"ל" – הוצאות שהוציא יחיד בשל ארוחותיו, שהוצאו בין במקום ההשתכרות ובין מחוצה לו, ולמעט הוצאות בשל ארוחת בוקר הכלולה במחיר לינה המותרת בניכוי;

(2) תשלומים או הוצאות, שאינם כסף שהוצא כולו לייצור ההכנסה ולשם כך בלבד;

(3) הון שניטל או סכום כסף המשמש, או נועד לשמש, הון;

(4) עלות ההשבחה;

(5) כל הפסד או הוצאה הניתן להיפרע על פי ביטוח או חוזה שיפויים;

(6) דמי שכירות ועלות תיקונים, של חצרים או של חלק מהם, ששולמו או שנגרמו שלא לשם ייצור ההכנסה;

(7) סכומים ששולמו, או שיש לשלמם, כמס הכנסה;

(תיקון מס' 22) תשל"ה-1975

(8) (בוטל);

(תיקון מס' 13) תשכ"ח-1968 (תיקון מס' 21) תשל"ה-1975 (תיקון מס' 32) תשל"ח-1978

(9) (א) (1) תשלום סכומי מענק עקב פרישה או עקב מוות הפטורים ממס לפי סעיף 9(א7) ששילמה חברה שהיא בשליטתם של לא יותר מחמישה בני אדם, כמשמעותה בסעיף 76, לבעל שליטה שהוא חבר בה או לאחר במקומו, בשל שנות עבודה עד שנת 1975;

(תיקון מס' 190) תשע"ב-2012

(2) תשלומים לקופת גמל לקצבה, בעד מרכיב הפיצויים כהגדרתו בחוק הפיקוח על קופות גמל, ששילמה חברה כאמור בפסקת משנה (1) בשל חבר, בסכום העולה על 11,950 שקלים חדשים, ותשלומים לקרן השתלמות בסכום העולה על 4.5% ממשכורתו הקובעת של החבר;

(תיקון מס' 190) תשע"ב-2012

(3) קצבה ששילמה חברה כאמור בפסקת משנה (1) למי שהיה עובד בחברה ובעל שליטה בה או לקרובו, העולה על משכורתו הממוצעת בתקופת עבודתו ומוכפלת ב-1.5% בשל כל שנת עבודה; בפסקה זו, "משכורת ממוצעת" – סך כל הכנסתו של העובד מעבודה כאמור בסעיף 2(2) במהלך כל שנות עבודתו בחברה, כשהוא מחולק בשנות עבודה בחברה;

(תיקון מס' 190) תשע"ב-2012

הוראות פסקאות משנה (1) ו-(2) יחולו גם לגבי מי שטרם חלפו שנתיים מיום שחדל להיות חבר. על אף האמור בפסקה זו רשאי המנהל להורות אחרת אם ראה לעשות כן לפי הנסיבות; לעניין פסקה זו – "בעל שליטה" - מי שמחזיק, במישרין או בעקיפין, לבדו או ביחד עם קרובו באחת מאלה:

(א) ב-10% לפחות מהון המניות שהוצא או ב-10% לפחות מכוח-ההצבעה;

(ב) בזכות להחזיק ב-10% לפחות מהון המניות שהוצא או ב-10% לפחות מכוח-ההצבעה או בזכות לרכשם;

(ג) בזכות לקבל 10% לפחות מהרווחים;

(ד) בזכות למנות מנהל;

"קרובו" - כמשמעותו בסעיף 76(ד);

(תיקון מס' 32) תשל"ח-1978

"חבר" - בעל שליטה שיש לו לבדו או יחד עם בן-זוג, או שיש לבן-זוגו, במישרין או בעקיפין, לפחות 5% מהון המניות שהוצא או מכוח ההצבעה או מהזכות להחזיק או לרכוש כל אחד מאלה או מהזכות לקבל רווחים; ובלבד שלא יובאו בחשבון לענין זה זכויותיו של בן-זוג שנרכשו לפני הנישואין או שנתקבלו בירושה;

(תיקון מס' 108) תשנ"ו-1995

"משכורת קובעת" - כהגדרתה בסעיף 3(ה);

(תיקון מס' 21) תשל"ה-1975 (תיקון מס' 29) תשל"ח-1978 (תיקון מס' 33)

(תיקון מס' 35) תש"ם-1979

(ב) האמור בפסקת משנה (א) לא יחול על סכום מענק עקב מוות הפטור ממס לפי סעיף 9(א) או על סכום מענק עקב מוות שאינו עולה על 25,000 לירות לכל שנת עבודה, הכל לפי הסכום הקטן;

(תיקון מס' 21) תשל"ה-1975 (תיקון מס' 25) תשל"ז-1977 (תיקון מס' 142)

תשס"ה-2004 (תיקון מס' 148) תשס"ה-2005

(10) (א) פרמיות ששילמה חברה לטובת עצמה לביטוח חייו של בעל שליטה בה כמשמעותו בפסקה (9), למעט פרמיות כאמור ששולמו לקופת גמל;

(ב) פרמיות ששילמה שותפות לטובת עצמה לביטוח חייו של שותף בה, או ששילם שותף לטובת עצמו לביטוח חייו של שותפו, כשיש למבוטח 10% לפחות מהונה או מהזכות לרווחיה;

(תיקון מס' 22) תשל"ה-1975

(11) הוצאות למתן טובת הנאה שנתן מעביד לעובדיו ואשר לא ניתן לייחסה לעובד פלוני, למעט הוצאות שהוכח כי לפי טיבן אינן מיועדות להעניק טובת הנאה אישית לעובד; הוצאות, בגבולות סכומים שנקבעו בתקנות על פי סעיף 31, להחזקת רכב

שבהחזקתו של מעביד והמשמש את עובדיו, ולא ניתן לייחס את טובת ההנאה מהשימוש בו לעובד פלוני; הוצאות שאינן ניתנות לניכוי כאמור לא ייראו כהכנסת עבודה בידי העובדים;

(תיקון מס' 51) תשמ"ב-1981

(12) סכומים ששולמו בעד פעולה האסורה לפי סעיפים 5א ו-5ב לפקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972;

(תיקון מס' 59) תשמ"ד-1984

(13) תשלומים ששולמו כתוספת לפי סעיף 179 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968;

(תיקון מס' 138) תשס"ד-2004

(14) (א) הוצאה לרכישת ביטוח מפני אבדן כושר עבודה;

(תיקון מס' 138) תשס"ד-2004 (תיקון מס' 153) תשס"ז-2007

(תיקון מס' 163) תשס"ח-2008 (תיקון מס' 209) תשע"ו-2015

(ב) על אף הוראות פסקת משנה (א), היתה ההכנסה שבשלה נרכש ביטוח מפני אבדן כושר עבודה, הכנסה לפי סעיף 2(1) או 2(2), והביטוח הוא ביטוח מועדף, יותרו ניכויים בשל הוצאה לרכישת הביטוח המועדף שהיא בסכום של עד 3.5% מההכנסה לפי סעיף 2(1) או ממשכורתו של העובד, לפי הענין, שהיא הכנסה חייבת, ובלבד שניכויים לפי פסקה משנה זו, לא יותרו בשל הכנסה כאמור, העולה על סכום השווה לסך כל השכר הממוצע במשק בשנת המס כשהוא מחולק ב-4.8; ואולם אם שילם המעביד בעבור עובדו לקופת גמל, על חשבון מרכיב תגמולי המעביד, סכום בשיעור העולה על 4% ממשכורתו של העובד, יופחת מהשיעור הנקוב ברישה, לגבי הכנסה לפי סעיף 2(2), ההפרש שבין השיעור ששילם המעביד כאמור, לבין 4%; לענין פסקה זו –

"ביטוח מועדף" – ביטוח מפני אבדן כושר עבודה, ואם נרכש הביטוח בטרם מלאו למבוטח 60 שנים, התקיימו לגבי הביטוח גם שני אלה:

(1) תקופת הביטוח, למעט ביטוח קבוצתי, נמשכת עד שימלאו למבוטח 60 שנים לפחות;

(2) אם יקרה מקרה הביטוח בטרם ימלאו למבוטח 60 שנים, ישתלמו הכספים על פי הביטוח ממועד קרות מקרה הביטוח ועד תום תקופת אבדן כושר עבודתו או עד שימלאו למבוטח 60 שנים לפחות, לפי המוקדם;

"ביטוח מפני אבדן כושר עבודה" – כהגדרתו בסעיף 3(א);

(תיקון מס' 163) תשס"ח-2008

"השכר הממוצע במשק" ו"מרכיב תגמולי המעביד" – כהגדרתם בסעיף 3(ה)2;

(תיקון מס' 153) תשס"ז-2007

"משכורת" – הכנסת עבודה למעט שוויו של שימוש ברכב שהועמד לרשותו של העובד;

(תיקון מס' 148) תשס"ה-2005

"קופת גמל" – (נמחקה);

(תיקון מס' 151) תשס"ו-2006

(15) הוצאות לימודים, לרבות הוצאות לרכישת השכלה אקדמית או לרכישת מקצוע, ולמעט הוצאות השתלמות מקצועית, שאינה לרכישת השכלה או מקצוע כאמור, לצורך שמירה על הקיים;

(תיקון מס' 172) תש"ע-2009

(16) תשלומים, בין שניתנו בכסף ובין בשווה כסף, שיש יסוד סביר להניח שנתינתם מהווה עבירה לפי כל דין;

(תיקון מס' 224) תשע"ו-2016

(17) (א) הוצאה בשל עלות שכר שנשא בה תאגיד פיננסי, במישרין או בעקיפין, בשנת המס, בעד נושא משרה בכירה או עובד, העולה על התקרה לתשלום (בפסקה זו – ההוצאה העודפת).

(ב) חישוב עלות השכר לעניין פסקת משנה (א), לגבי נושא משרה בכירה או עובד בתאגיד פיננסי, יכלול את עלות השכר שנשאו בה הן התאגיד הפיננסי והן תאגידי קשורים לתאגיד הפיננסי בעד אותו נושא משרה בכירה או עובד (בפסקה זו – עלות השכר הכוללת); ההוצאה העודפת תיוחס לתאגיד הפיננסי ולתאגידי קשורים לו, בהתאם ליחס בין עלות השכר שנשא בו כל אחד מהם לעלות השכר הכוללת.

(ג) לעניין חישוב עלות השכר לפי פסקת משנה (א), יראו את ההוצאה בשל מענקי פרישה, כאילו הוצאה בחלקים שנתיים שווים בשנות העבודה שבשלהן משולמת ההוצאה (בפסקה זו – תקופת העבודה); עלתה ההוצאה בשל עלות השכר בגין שנת המס שקדמה למועד ההוצאה בשל מענקי פרישה על התקרה לתשלום, ייוסף לעלות השכר בשנת ההוצאה בשל עלות פרישה החלק שבו עלתה ההוצאה האמורה על התקרה לתשלום באותה שנת מס, כשהיא מוכפלת בתקופת העבודה.

(ד) הסכומים הנקובים בפסקה זו יתואמו לפי הוראות סעיף 120ב.

(ה) בפסקה זו –

"הוצאה בשל הענקת מניות או זכות לקבלת מניות" – סך ההוצאה השנתית שיש לרשום בדוחות הכספיים בשל הענקת של מניות או זכות לקבלת מניות, לנושא משרה בכירה או לעובד, והכול בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים;

"הוצאה בשל מענקי פרישה" – הוצאה בעד תשלומי מעביד לקופת גמל כמשמעותם בסעיף 17(5) או בעד מענק עקב פרישה או מענק עקב מוות כמשמעותם בסעיף 9(א7);

"כללי החשבונאות המקובלים", "נושא משרה בכירה", "תאגיד פיננסי", ו"תאגיד קשור" – כהגדרתם בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016;

"עודף עלות שכר" – הפער שבין עלות שכר לשני מיליון וחצי שקלים חדשים, ובלבד שעלות השכר עולה על שני מיליון וחצי שקלים חדשים;

"עלות שכר" – שכר, וכן כל סכום ששילם מעביד לקרן השתלמות או לקופת גמל, גם אם לפי סעיף 3 לא רואים אותו כהכנסת עבודה במועד ששולם לקרן ההשתלמות או לקופת הגמל, וכן סכום תשלום דמי ביטוח ששילם מעביד בעד עובדו לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995;

"שכר" – כל אחד מהמנויים בפסקאות (1) עד (3) שלהלן, למעט זכות לרכישת נכס כמשמעותה בסעיף 3(ט) ומניה כהגדרתה בסעיף 102, אשר ניתן לנושא משרה בכירה או לעובד בקשר עם עבודתו או כהונתו בתאגיד פיננסי, בין במישרין ובין בעקיפין, לרבות באמצעות חברה שבשליטתו –

(1) הכנסה כאמור בסעיף 2(2);

(2) מענק עקב פרישה או מענק עקב מוות כמשמעותם בסעיף 9(א7);

(3) השתכרות או רווח כמשמעותם בסעיף 2(1) ו-10);

"תקרה לתשלום" – שני מיליון וחצי שקלים חדשים לשנה וחלק יחסי מסכום זה בשל חלק משנה, בניכוי הוצאה בשל הענקת מניות או זכות לקבלת מניות, ובניכוי עודף עלות שכר.

ב. תקנות ממש הכנסה שהותקנו מכוח ס' 131- יש לנו מסגרת נוספת שהן תקנו מס הכנסה שהותקנו מכוח ס' 31 לפקודה. גם אם מדובר בהוצאה הכרוכה בייצור הכנסה ולשם כך בלבד, עדין אני צריכה לבחון את המסגרת השניה ולראות אם ההוצאה לא נאסרה או הוגבלה בתקנות שהותקנו.

תקנות בדבר ניכוי הוצאות (תיקון מס' 6) תשכ"ה-1965 (תיקון מס' 17) תשל"ב-1972

31. שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להתקין תקנות - בין דרך כלל ובין לסוגים של נישומים - בדבר הגבלתו או אי-התרתו של ניכוי הוצאות מסוימות לפי סעיפים 17 עד 27, ובמיוחד בדבר –

(1) שיטת החישוב או האומד של הוצאות;

(2) סכומי הוצאות שיתרו בניכוי, או שיעוריהן;

(3) התנאים להתרת הוצאות;

(4) דרכי הוכחת הוצאות.

מכוח התקנות הללו, שחשוב שנכיר הן תקנות מס הכנסה, ניכוי הוצאות מסוימות לפי שנת 1972. לדוגמה נסיעות לחוץ לארץ- נמצאת בתקנה 2(2) לאותן תקנה-

(2) הוצאות שהוצאו בקשר לנסיעה לחוץ-לארץ אם הנסיעה לחוץ-לארץ והשהייה שם היו הכרחיים לייצור ההכנסה, ובחבר-בני-אדם שחל עליו סעיף 3(ז) לפקודה - אם היו הכרחיים לפעילותו, כמפורט להלן:

(א) הסכום שיותר בשל הוצאות לרכישת כרטיס טיסה –

(1) בטיסה במחלקת תיירים - 100% ממחיר הכרטיס;

(2) בטיסה במחלקת עסקים או במחלקה ראשונה - 100% ממחיר כרטיס במחלקת עסקים באותה טיסה;

מדובר בהוצאה הכרוכה לייצור הוצאה, באה התקנה ואומרת שבנסיעה במחלקת תיירים אני אקבל 100% ממחיר הכרטיס ובעסקים ובמחלקה ראשונה אני אצטרך לשלם על ההפרש בין המחלקה של התיירים למחלקה הראשונה זה יחשב כהוצאה עודפת שהיא לא מותרת כניכוי. אני נוסעת לשליחות מטעם המעסיק, אני עומדת בעקרון של ס' 17 כי זה הוצאה, אך עלי לפתוח את התקנות ולבדוק אם אותה הוצאה ספציפית נאסרה בניכוי (למשל יש תקנות מס הכנסה שנקראות "ניכוי הוצאות רכב" 1995, שם נאמר שכל תשלום שמשולם לעובד בגין החזקת רכב הם לא מותרים בניכוי הם יהוו כהכנסת עבודה.

ג. כשמדובר בעובד נדרשת עמידה בתקנות 4-6 לתקנה (ניכוי הוצאות מסוימות).

4. (א) לא יותר לעובד שכיר ניכויין של הוצאות המפורטות בתקנות אלה, שהוצאו על-ידו מעל לסכום ששולם לו על-ידי המעביד.

(ב) האמור בתקנת משנה (א) לא יחול על הוצאות שהוצאו לצורך הפקת הכנסה בחוץ לארץ, אם ההכנסה שולמה מאת מעביד שאינו תושב ישראל, וכן לא יחול על הוצאות בשל דמי חבר ודמי טיפול כאמור בתקנה 2(7).

6. לא יותרו לניכוי הוצאות המפורטות בתקנות אלה, אלא אם הגיש הנישום מסמכים או קבלות לאימות הוצאות להנחת דעתו של פקיד השומה וכן הוכחות אחרות כפי שיקבע הנציב.

ס' 2(2) קצת מעררב תחומים, לאורך כל הפקודה אמרנו שיש לנו מצד אחד הכנסות לפי סעיפים 2 ו-3 לפקודה, ומהצד השני יש לנו הוצאות. אני משלמת את המס על הכנסה החייבת, לאחר כל הקיזוזים, הפטורים והניכויים שהותרו ממנה לפי כל דין. ס' 2(2) מגדיר לי הכנסה והוא אומר שבסעיף יש גם הוצאה, וכך נשארתי עם הכנסת עבודה חייבת, עם הברוטו הקטן.

הסעיף הרביעי "הוא שוויו של שימוש ברכב או ברדיו טלפון נייד שהועמד לרשותו של העובד והכל בין שניתנו בכסף ובין בשווה כסף בין שניתנו לעובד במישרין או בעקיפין או שניתנו לאחר לטובתו"

התת ס' הרביעי אומר שרכב שהועמד על ידי המעסיק לעובד. נחשב כהכנסת עבודה, גם טלפון נחשב כהכנסת עבודה. יש לנו תקנות מס הכנסה בקשר לרכב, שווי שימוש ברכב 1987 ולעניין הטלפון יש לנו תקנות מס הכנסה שווי שימוש ברדיו, טלפון נייד 2002. לעניין השימוש ברכב, התקנות קובעות שזוקפים לעובד את שווי השימוש ברכב בהתאם לקבוצת המחיר של הרכב הנקובה ברישיון הרכב. כאשר מדובר ברכב, עצם העמדת הרכב חייב במס, זוקפים לו שווי מס ועל זה יש עכשיו השגות לרשות המיסים לשנות את זה.

לעניין טלפון נייד, ששווי שימוש של טלפון שהועמד לרשות העובד וניתן לשימוש האישי של העובד, למעט טלפון שניתן להתקשר אתו רק למקום עבודה יהיה מחצית מהוצאה החודשית או 105 ₪ לפי הנמוך, אם העובד משתתף בהוצאות הסכום ינוקה משווי השימוש והיתרה בלבד תחשב להכנסה אצל העובד. ס' 11(32) לפקודה מדבר על ניכויים שאין להיתרם:

(11) הוצאות למתן טובת הנאה שנתן מעביד לעובדיו ואשר לא ניתן לייחסה לעובד פלוני, למעט הוצאות שהוכח כי לפי טיבן אינן מיועדות להעניק טובת הנאה אישית לעובד; הוצאות, בגבולות סכומים שנקבעו בתקנות על פי סעיף 31, להחזקת רכב שבהחזקתו של מעביד והמשמש את עובדיו, ולא ניתן לייחס את טובת ההנאה

מהשימוש בו לעובד פלוני; הוצאות שאינן ניתנות לניכוי כאמור לא ייראו כהכנסת עבודה
בידי העובדים;

הסעיף קובע שבמקרה שבו לא ניתן לייחס את ההוצאות לעובד, המעסיק לא יוכל לנכות את ההוצאה. כך שהסעיף הופך הסדר כזה שנעשה מצד המעסיק לבלתי כדאי עבורו. העקרון בהכנסת עבודה הוא שאם שהעובד או שהמעסיק משלם את המס. כעיקרון כל מה שאמרנו כטובת הנאה, תשלומים, משכורת מי שמשלם את העובד. מבחינת המעסיק זה הוצאה מוכרת, משום שמדובר בהוצאה להכנסה. אך יש סיטואציות ששניהם משלמים מס (עובד ומעסיק). יש לנו עוד עקרון וזה שטובת הנאה יש לייחס לעובד ספציפי, אני יכולה להגיד כי אחד קיבל x והשני קיבל y. טובת הנאה שניתנת לייחוס שכל אחד מהעובדים קיבלנו רכב וזוקפים את זה ומהווה טובת הנאה, אך על פניו למעסיק יש מעגל של רכבים או טלפונים, מה שחסר כאן אלמנט של שייכות של עובד ספציפי. אם לא ניתן לייחס את טובת הנאה לעובד ספציפי זה לא טוב, כי מבחינת העובד זה לא נחשב כהוצאה. למעשה הסעיף לעיל אומר שטובות שאינן ניתנות לייחוס הן לא הוצאה אצל מעסיק, אך למעט הוצאות שהוכח שלפי טיבן אינן מעניקות טובת הנאה של עובד, פה אצל המעסיק זה כן הוצאה, הסעיף הזה הוא שלילי.